

IJsseldijk

RUIMTELIJK KWALITEITSKADER IJSSELDIJK ZWOLLE-OLST

RUIMTELIJK KWALITEITSKADER IJSSELDIJK ZWOLLE-OLST

COLOFON

OPGESTELD DOOR

Tijs van Loon
Ian Officer
Anne Sietske Smits
Maïke Warmerdam

OPDRACHTGEVER

 IJW waterschap
Waterschap Drents Overijsselse Delta

PROJECTCODE & STATUS

bs-L 17-21

VERSIE

RKK 1.0 definitief

DATUM

1 december 2017

INHOUDSOPGAVE

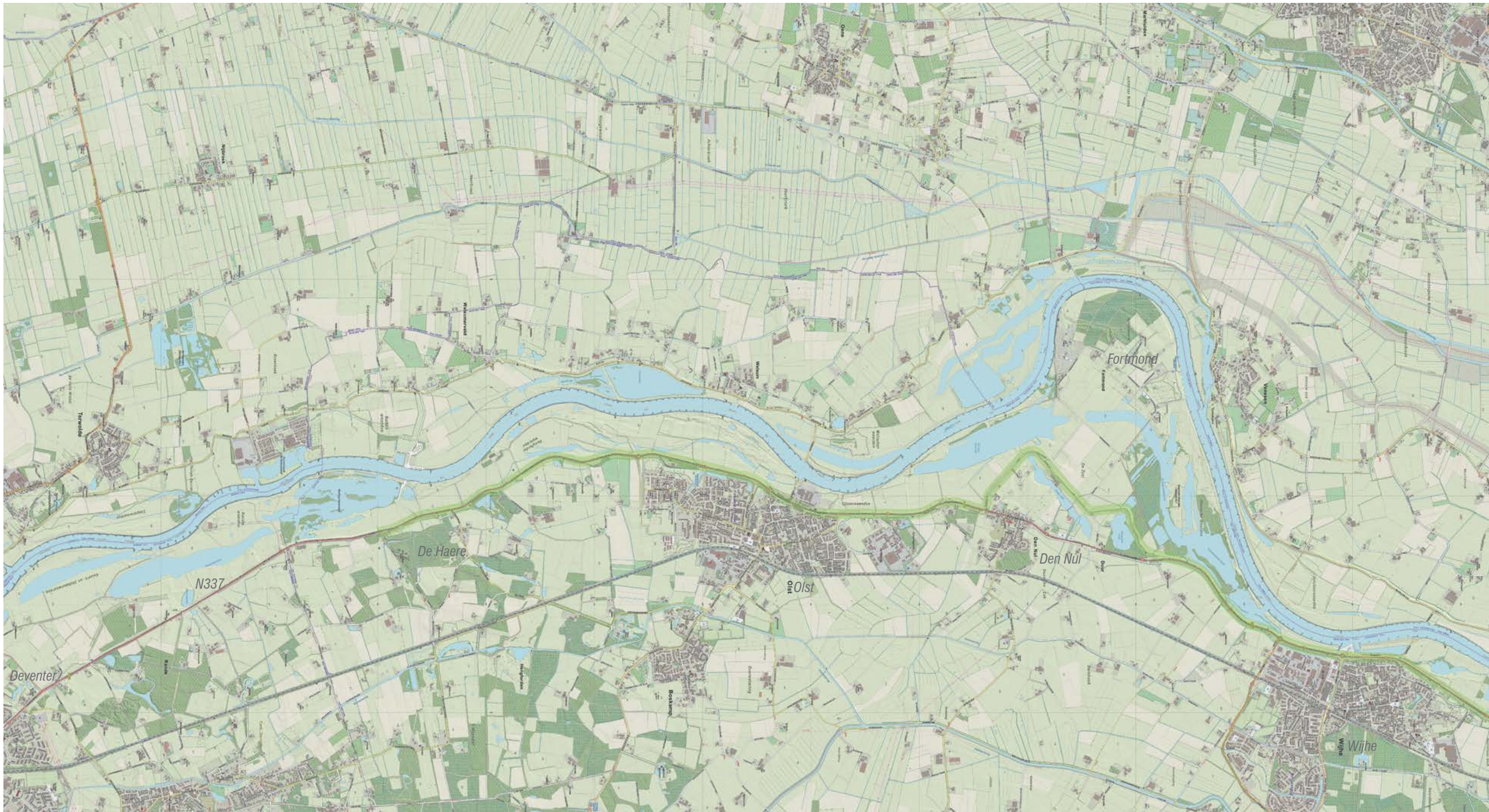
1. INLEIDING	6	6. UITWERKING DEELTRAJECTEN	96
1.1 Aanleiding	8	Traject 1: De Haere	100
1.2 Dijkversterking	8	Traject 2: Olst-Zuid	102
1.3 Plangebied	8	Traject 3: Olst dorp	104
1.4 Verkenningsfase	9	Traject 4: Olst-Noord	106
1.5 Ruimtelijk Kwaliteitskader	9	Traject 5: Den Nul	108
1.6 Samenwerking betrokken partijen	11	Traject 6: Duursche Waarden	110
1.7 Leeswijzer	11	Traject 7: Wijhe dorp	112
2. ANALYSE DIJK-DNA	12	Traject 8: Wijhe-Noord	114
2.1 Inleiding	14	Traject 9: Paddenpol-Herxen	116
2.2 DNA van het Sallandse dijklandschap	14	Traject 10: Herxen	118
Intermezzo: De 4 trajecten van de IJssel	15	Traject 11: Harculo & Windesheim-Noord	120
3. ANALYSE KWALITEITEN & KNELPUNTEN	18	Traject 12: Centrale Harculo	122
3.1 Inleiding	20	Traject 13: Schellerdijk	124
Kwaliteiten	21	Traject 14: Engelse Werk	126
Knelpunten	46	Traject 15: Zwolle - Spoolde	128
4. VISIE OP DE RUIMTELIJKE KWALITEIT	52	7. LIJST VAN DIJKBEGRIJPPEN	130
4.1 Inleiding	54		
Intermezzo: Belevingswaardenonderzoek	56		
5. ONTWERPPRINCIPES	58		
5.1 Inleiding	60		
5.2 Meekoppelkansen	60		
Leidend principe 1	62		
Leidend principe 2	68		
Leidend principe 3	80		
Leidend principe4	90		

1

Inleiding

1.1 AANLEIDING

Grote delen van Nederland worden tegen overstromingen beschermd door ons dijkstelsel. De Waterwet schrijft een periodieke toetsing voor om per dijktraject te bepalen of onze dijken voldoen aan de norm voor waterveiligheid. Als een dijktraject is afgekeurd moeten maatregelen worden genomen om de veiligheid weer op peil te brengen. In het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) werkt Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOdelta) als beheerder van een groot aantal dijken in het rivierengebied aan de verbetering van deze dijken. Langs de IJssel is dat van

Deventer tot aan het Ketelmeer voorbij Kampen. Hierbinnen ligt het dijktraject IJsseldijk Zwolle-Olst.

1.2 DIJKVERSTERKING

Het dijkversterkingsproject Zwolle-Olst is één van de dijktrajecten die door het HWBP in 2016 op de projectenlijst is gezet. Uit de door het waterschap uitgevoerde veiligheidsanalyse blijken de volgende tekortkomingen van de dijk:

- een pipingopgave en hoogtetekort voor meer dan de helft van het traject;
- een tekort aan macrostabiliteit op minder dan de helft van het traject;
- onvoldoende sterke gras en klei bekleding op bijna het hele traject.

1.3 PLANGEBIED

Het dijktraject IJsseldijk Zwolle-Olst is gelegen aan de oostzijde van de IJssel in dijkkring 53. Het traject is 29 km lang en loopt vanaf de Haereweg in Olst langs Wijhe, Herxen en Zwolle-Zuid via het Engelse Werk en het Katerveer naar de Spoldersluis. De meest noordelijke, laatste 450m van het dijktracé bestaat uit de oostelijke kade van het Zwolle-IJsselkanaal. De dijk bevindt zich binnen de provincie Overijssel en valt binnen de gemeentegrenzen van gemeente Olst-Wijhe en Zwolle. De Rijksstraatweg N337 ligt tussen De Haere en Herxen voor een groot deel op de kruin van de dijk.

1.4 VERKENNINGSFASE

Het totale dijkversterkingsproject doorloopt een drietal fasen:

- een verkenningsfase,
- een planuitwerkingsfase
- een realisatiefase.

Het project bevindt zich momenteel in de verkenningsfase.

Onderdeel van de verkenningsfase is het uitvoeren van diverse onderzoeken die kennis en inzicht geven in de huidige staat van de dijk en het omliggende gebied, de waarden die het vertegenwoordigt en de ontwikkelingen die er spelen.

In de verkenningsfase worden verschillende oplossingsrichtingen onderzocht en vergeleken. De Verkenningsfase eindigt met een voorstel en besluit voor een Voorkeursalternatief. Dit voorkeursalternatief wordt vervolgens in de planfase verder uitgewerkt tot een ruimtelijke ingepast dijkontwerp.

1.5 RUIMTELIJK KWALITEITSKADER

Onderdeel van de Verkenningsfase is het opstellen van een Ruimtelijke Kwaliteitskader (RKK). Het Ruimtelijk Kwaliteitskader is een instrument om te sturen en te inspireren op ruimtelijke kwaliteit en vormt een kader voor de landschappelijke inpassing van de dijkversterkingsmaatregelen.

Het RKK analyseert en waardeert de ruimtelijke kwaliteit van de dijk en doet uitspraken over de wijze waarop in het planproces van de dijkversterking hiermee kan worden omgegaan. Het Ruimtelijk Kwaliteitskader is een verdere verdieping van het Ruimtelijk Perspectief Dijken in Overijssel (2017)

Het RKK is geen blauwdruk of ontwerp. Het vormt een kader, naast andere wettelijke of kaderstellende documenten op het gebied van techniek, ecologie, verkeer, etc. De inhoud van het RKK is op hoofdlijnen afgestemd met de inhoud van de andere documenten, op details kan echter sprake zijn van tegenstrijdige uitgangspunten. Een eventuele afwegingen van verschillende of tegenstrijdige belangen vindt plaats in het integraal ontwerpproces in het vervolg van de verkenningsfase.

Het RKK vervult een rol in alle drie de fasen van het project:

- *Verkenningfase:* RKK als hulpmiddel om te komen tot kansrijke alternatieven (Zeef 1) en kader om de kansrijke alternatieven in meerdere loops verder te verfijnen en landschappelijk in te passen, om uiteindelijk te komen tot een integraal voorkeursalternatief. (Zeef 2) Het voorkeursalternatief (VKA) is een ontwerp op hoofdlijnen, waarin de nadere ruimtelijke ontwerpgegevens voor het vervolg zijn gedefinieerd.
- *Planuitwerkingsfase:* de daadwerkelijk landschappelijke inpassing van het VKA (met concreet uitgewerkte maatregelen) vindt plaats in de planfase. Het RKK (met ontwerpprincipes) vormt de leidraad voor het uitwerken van het VKA. Om deze rol goed te kunnen vervullen zal voorliggend RKK in 2018 nog worden aangescherpt en geactualiseerd tot een RKK 2.0.
- *Realisatiefase:* afhankelijk van het gekozen uitwerkingsniveau van de planfase zijn er in de realisatiefase in meer of mindere mate openstaande ontwerp opgaven die moeten worden opgelost. Ook voor deze opgaven vormt het RKK de leidraad.

RUIMTELIJKE KWALITEIT EN HET HWBP

Ruimtelijke kwaliteit vormt een belangrijk aspect binnen het HWBP. Daarbij gaat het om een goede vormgeving en landschappelijke inpassing van de dijkversterkingsmaatregelen. Tevens wordt andere partijen de mogelijkheid geboden om hun wensen en opgaven mee te koppelen aan de dijkversterking.

Om hier invulling aan te geven is een algemeen kader opgesteld (Handreiking landschappelijke inpassing en ruimtelijke kwaliteit in waterveiligheidsopgaven, Hoogwaterbeschermingsprogramma, September 2014). Centraal in de overkoepelende handreiking van het HWBP staan de begrippen: inpassen en meekoppelen.

Inpassen

De reguliere opdracht (doelstelling) vanuit het HWBP is een nieuwe dijk te maken die zodanig wordt ingepast dat ze van minimaal gelijkwaardige ruimtelijke kwaliteit

is. Dit betekent dat bestaande kwaliteiten behouden, gemitigeerd of gecompenseerd moeten worden. Daarvoor is het noodzakelijk om scherp te identificeren en vast te leggen wat die bestaande kwaliteiten zijn. En vervolgens aan te geven hoe deze kwaliteiten gecombineerd kunnen worden met de dijkverbeteringsmaatregelen.

Meekoppelen

Bij partijen bestaat vaak de behoefte of wens om met de dijkversterking de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren. Bij 'meekoppelen' gaat het om het meenemen van aanvullende doelstellingen van stakeholders in de regio, niet-zijnde waterveiligheid. De extra kosten die deze koppeling met zich meebrengt zullen uit andere middelen moeten worden gefinancierd. Uiteraard zal er wel sprake moeten zijn van synergie of kansen om werk met werk te maken. Zo kunnen de totale maatschappelijke kosten of maatschappelijk hinder beperkt worden.

1.6 SAMENWERKING BETROKKEN PARTIJEN

De hoofdfunctie van de dijk is het keren van het water. Daarnaast heeft de dijk van oudsher een functie voor wonen, recreatie, natuur, transport, etc. Bij een dijkversterking spelen dan ook meerdere belangen, dit maakt een dijkversterking tot een complexe opgave.

Om te komen tot een dijkontwerp dat goed is ingepast en kan rekenen op draagvlak wil het waterschap van begin af aan intensief samenwerken met bewoners en belanghebbenden. Ook bij het opstellen van dit Ruimtelijk Kwaliteitskader zijn bewoners en belanghebbenden nauw betrokken. Voor dit RKK heeft er daarom een belevingswaarden onderzoek plaatsgevonden met dijkdenkers, bewoners en gebruikers van de dijk. De uitkomsten daarvan zijn uitgebreid vastgelegd in de Hydrobiografie: het verhaal van de dijk. Input uit dit onderzoek is verwerkt in het RKK.

Het RKK is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met diverse overheden:

- Gemeente Olst-Wijhe
- Gemeente Zwolle
- Provincie Overijssel
- Staatsbosbeheer

Daarnaast heeft een aantal ontwerpessies plaatsgevonden met het Regionaal Kwaliteitsteam Dijken Overijssel.

Wie ben ik?

Analyse dijkDNA
Analyse kwaliteiten en knelpunten

Wat wil ik zijn?

Visie op de ruimtelijke kwaliteit

Hoe word ik het?

Ontwerpprincipes
Uitwerking deelgebieden

1.7 LEESWIJZER

Dijkversterking + ruimtelijke kwaliteit is soms een ingewikkeld en complex verhaal. Om dit verhaal eenvoudig te vertellen is het verhaal gepersonificeerd rondom drie herkenbare vragen. Deze vragen vormen de basis voor de opbouw van het ruimtelijk kwaliteitskader.

Wie ben ik?

Waar kom ik vandaan? Wat is mijn DNA? Wat zijn mijn onderscheidende talenten en beperkingen? Dit onderdeel van het kwaliteitskader bevat een beknopte beschrijving van het dijkDNA (hoofdstuk 2), resulterend in een opsomming van de belangrijkste kwaliteiten en knelpunten (hoofdstuk 3).

Wat wil ik zijn?

Wat zou ik gezien met talenten en beperkingen willen worden? Wat is mijn ambitie? Dit onderdeel van het kwaliteitskader bevat de visie op de ruimtelijke kwaliteit aan de hand van leidende principes (hoofdstuk 4).

Hoe word ik het?

Wat moet ik doen om dat te bereiken?

Het kwaliteitskader formuleert daartoe ontwerpprincipes en zoekrichtingen:

- Hoofdstuk 5 geeft concrete handvatten voor de ruimtelijke inpassing van de dijk;
- Hoofdstuk 6 bevat een doorwerking van deze ontwerpprincipes naar deelgebieden.

Schilderij: Jan Voerman sr. - IJsselgezicht - zomeravond bij opkomend onweer

A painting of a coastal landscape. The sky is filled with large, textured brushstrokes in shades of blue, grey, and white, suggesting a cloudy or overcast day. The foreground shows a sandy beach with some dark, rocky outcrops. In the middle ground, there's a body of water with a few small, dark structures or buildings on the shore. The overall style is impressionistic and somewhat somber.

2

Analyse dijkDNA

Wie ben ik?

Analyse dijkDNA

Analyse kwaliteiten en knelpunten

Wat wil ik zijn?

Visie op de ruimtelijke kwaliteit

Hoe word ik het?

Ontwerpprincipes

Uitwerking deelgebieden

2.1 INLEIDING

Elke plan start met een interpretatie van de situatie. Interpretatie van het heden kan niet zonder kennis van het verleden. Dit hoofdstuk beantwoordt de vraag waarom het dijklandschap eruit ziet zoals het eruit ziet. Het geeft inzicht in de achterliggende processen die het landschap hebben gevormd: het dijk-DNA.

Voor een meer uitgebreide beschrijving van de ontstaanswijze van het Sallandse Dijklandschap wordt verwezen naar de hydrobiografie: 'Het verhaal van de dijk' dat een bijlage vormt van dit RKK.

2.2 DNA VAN HET SALLANDSE DIJKLANDSCHAP

Langs de IJsseldijk is sprake van een gelaagd landschap, waarbij elke laag zich laat lezen als een bladzijde uit een geschiedenisboek.

Er worden de volgende lagen/verhaallijnen onderscheiden:

- Dynamische IJssel
- Strijd tegen het water
- Water als wapen
- IJssellandgoederen
- Hanzesteden en IJsseldorpen
- Handel en nijverheid
- IJssel(dijk) als verbinding
- Nieuwe natuur

Deze lagen zijn weergegeven op de kaart op de volgende pagina's.

Dynamische IJssel

De IJssel was oorspronkelijk een dynamische rivier die haar loop regelmatig verlegde. Sporen van oude rivierlopen zijn nog terug te vinden in de uiterwaarden in de vorm van strangen, hanken en laagtes.

Tot aan de eerste grote bedijkingen had de IJssel vrij spel in het gebied dat we nu het IJsseldal noemen. Elk jaar werd tijdens overstromingen dicht bij de rivier grof zandig materiaal afgezet, terwijl de fijnere deeltjes op grotere afstand van de actieve rivierloop werden afgezet. Hierdoor ontstond door de eeuwen heen een hoger gelegen oeverwal met daar achter de lagere ingeklonken komgronden.

In droge tijden konden zandbanken en nevengeulen droogvallen. Door de wind werd vervolgens het zand uit de rivierbeddingen op de oevers geblazen tot reeksen van rivier- en zandduinen.

Het resultaat van bovenstaande natuurlijke processen is een landschap dat rijk is aan microreliëf in de vorm van oude geulen, kronkelwaarden, oeverwallen en rivierduinen. Dit reliëf is bepalend geweest voor de wijze waarop de mens vervolgens het landschap heeft ingericht.

Strijd tegen het water

De eerste bedijkingen in het gebied stammen uit de 11e eeuw. Vanaf de 13e eeuw is er sprake van een doorgaande banddijk. De eerste dijken in het gebied waren laag en smal. Hoogwaters zorgden telkens voor de noodzaak om te verhogen of te verbreden. Telkens werden er weer lagen aan de dijk toegevoegd, het resultaat daarvan is de dijk zoals we die nu kennen.

Het tracé van de IJsseldijk volgt van oudsher zoveel mogelijk de hogere gronden van de oeverwal en de rivierduinen. Door de oprukkende IJssel is de dijk in het verleden regelmatig teruggelegd, sporen daarvan zijn in het landschap nog herkenbaar als zogenaamd oudhoevig land.

Doordat de rivierafvoer in de loop der tijd toenam, brak de dijk regelmatig door. Met name het dijkvak rondom Zwolle was berucht. De zandige ondergrond, de flessenhals door de aanwezigheid van het Veluwemassief, opwaaiing vanuit de Zuiderzee en de toenemende uitstroom vanuit de Veluwe weteringen zorgden er voor dat de dijk hier veelvuldig doorbrak. Over een afstand van enkele kilometers vinden we aan weerszijden van de rivier meer dan 10 dijkdoorbraken. Meer naar het zuiden toe neemt het aantal dijkdoorbraken af.

Het resultaat van deze dijkdoorbraken en dijkterugleggingen is een dijktracé vol slingers en knikken.

Water als wapen

De waterkerende functie van de dijk maakte hem geschikt voor een dubbelrol: als middel om het rivierwater te keren en als middel om het water van een inundatie te keren. De dijk kon ook dienstdoen als schanswal die zich in combinatie met de rivier bij uitstek leende voor de verdediging. Langs de IJsseldijk vinden we nog diverse militaire werken zoals de Nieuwe Schans (Engelse Werk) bij Zwolle en relictten van de IJssellinie bij Olst.

IJssellandgoederen

Het landschap van de IJssel is rijk aan landgoederen. Oude kaarten, zoals de Hottingerkaart (1773-1794), laten tussen Deventer en Zwolle sterke concentraties van landgoederen zien. Opvallend is het feit dat verschillende landgoederen zijn gelegen op plaatselijke crevasse-complexen, vooral in het gebied ten zuiden van Olst. Dit was een bewuste keuze voor de aanleg van tuinen en grachten. Het schone, kalkrijke kwelwater dat hier door de doorlatende ondergrond sijpelde werd benut voor de landschappelijke en ecologische kwaliteit van de buitens.

Hanzesteden en IJsseldorpen

Op het raakvlak van de zandige hoogten en de rivier ontstond al vroeg bewoning. Om te profiteren van de rivier groeiden sommige dorpen en buurtschappen naar de dijk, zoals Olst, Wijhe en Oldeeneel. Vooral de steden weten te profiteren van hun strategische ligging aan de rivier en groeiden uit tot

machtige Hanzesteden: Deventer, Hattem en Kampen aan de IJssel, Zwolle aan het Zwarte Water.

Handel en Nijverheid

De IJssel is van oudsher een belangrijke handelsroute. De industriële revolutie zorgde voor nieuwe inkomsten voor de gebieden langs de dijk. In de jaren '70 van de vorige eeuw moest veel baksteen-, vleeswaren- en zuivelindustrie haar deuren sluiten. De schoorstenen en ruïnes van deze fabrieken en de overgebleven kleiputten getuigen van deze industriële geschiedenis.

IJssel(dijk) als verbinding

De IJssel is van oudsher van belang als transportroute. Door de aanleg van kanalen en vaarten werd een stad als Zwolle verbonden met de IJssel. Tegelijkertijd werd de barrièrewerking van de rivier geslecht door bruggen en voetveren bij de steden en dorpen. In de loop van de tijd werd de IJsseldijk ook belangrijk als verbindingroute, voor zowel woon-werkverkeer als recreanten. Over grote delen van de dijk ten noorden van Wijhe loopt een recreatief fietspad. Ten zuiden van Herxen voert de provinciale weg N337 over de kruin van de dijk.

Nieuwe natuur

De uiterwaarden langs de IJssel kennen hoge natuurwaarden. De afgelopen jaren hebben er langs de IJssel diverse natuurontwikkelingsprojecten plaats gevonden, waarbij er meer ruimte voor de rivier is gecreëerd: Duursche Waarden/Fortmond, Scheller en Oldener Buitenwaarden, De Rande en natuurgebied Engelse Werk.

INTERMEZZO: DE 4 TRAJECTEN VAN DE IJSEL

De IJssel wordt gekenmerkt door haar afwisseling in vier deeltrajecten met elk hun eigen karakteristiek, te weten: de Boven-IJssel, de Midden-IJssel, de Sallandse IJssel en de IJsseldelta.

De trajecten onderscheiden zich nadrukkelijk qua riviermorfologie en verschillen op het gebied van ondergrond, karakteristieke watervormen (meanders, hanken, krekens) en kenmerkende reliëfvormen (kronkelwaarden, rivierduinen). Ook de vorm en het tracé van de dijk verschilt per deeltraject:

Boven-IJssel

Grofweg het traject tussen Arnhem en Dieren, heeft het karakter van een meanderende rivier. De rivier stroomt in grote meanders dicht langs de voet van de stuwwal. Aan de linkerzijde van de rivier waren daarom van oudsher geen dijken nodig.

De Midden-IJssel

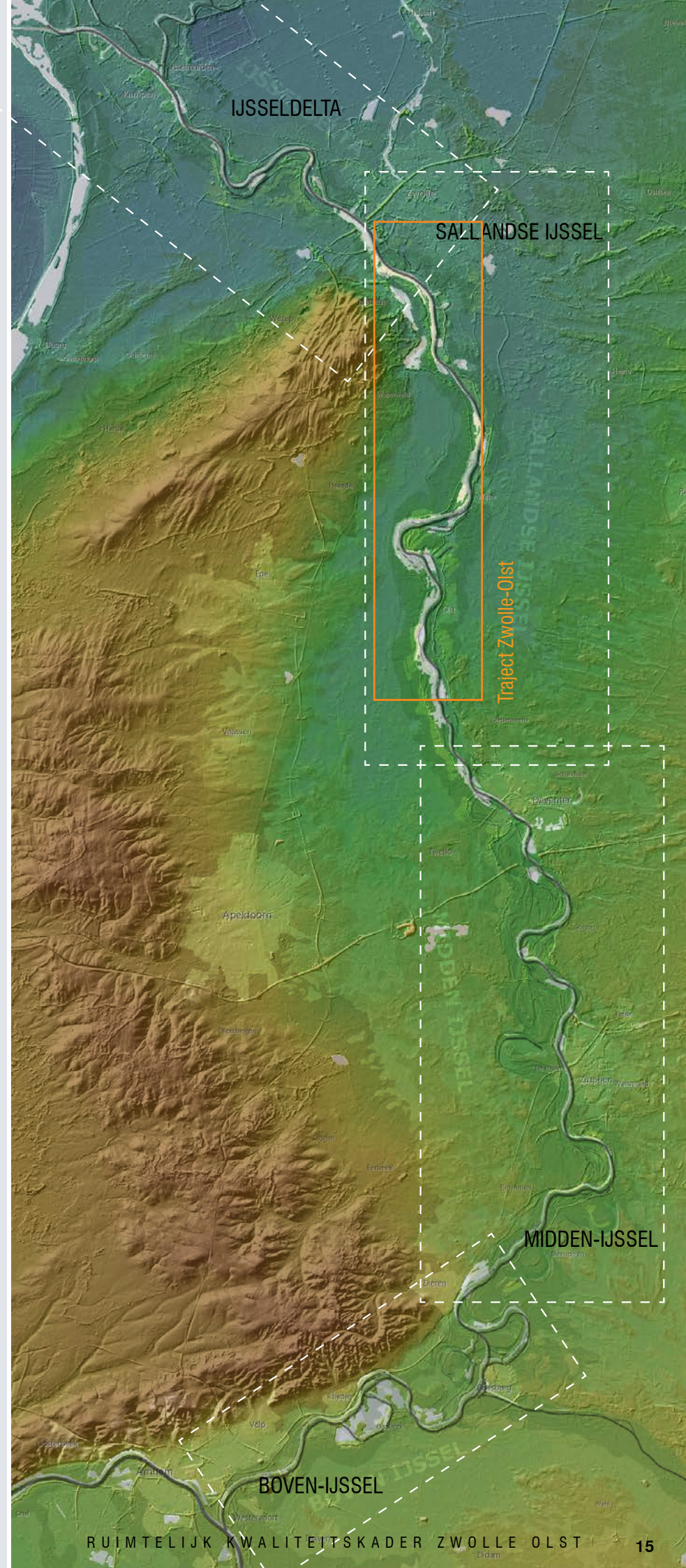
Grofweg het traject tussen Dieren en Deventer, heeft eveneens het karakter van een meanderende rivier. De stuwwal grenst hier echter niet langer direct aan de rivier; aan weerszijden van de rivier liggen de hogere zandgronden van de zuidelijke IJsselvallei en de Graafschap. Kenmerkend voor dit gebied zijn de vele kronkelwaarden. Grote delen van dit gebied waren tot de jaren '60 onbedijkt, men woonde op terpen in de overstromingsvlakte van de rivier (bijv. Voorster- en Wilpsche Klei). De dijken ogen hier als een lage kade van slechts enkele meters hoog.

Sallandse IJssel

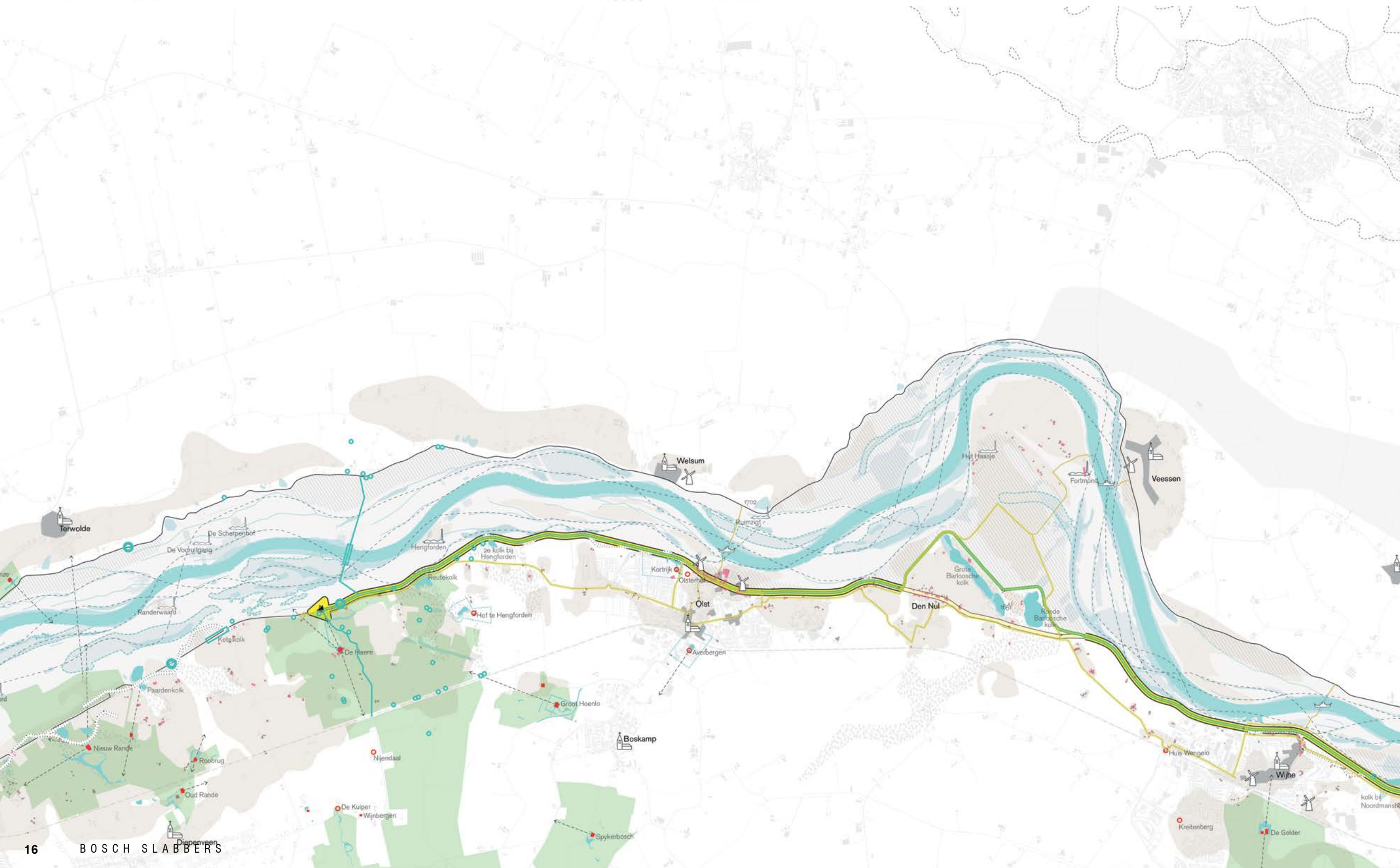
Ten noorden van Deventer krijgt de rivier een ander karakter. Hier gaat de rivier over van een zich insnijdende rivier naar een sedimenterende rivier. De rivier met oeverwallen ligt beduidend hoger dan de aangrenzende kommen. De Sallandse IJssel heeft het karakter van een licht slingerende rivier, met als uitzondering de meander bij Fortmond. De dijk volgt van oudsher de hogere gronden van de oeverwal. Door dijkterugleggingen en dijkdoorbraken heeft de dijken een sterk slingerend karakter. De dijken zijn beduidend hoger dan langs de Midden IJssel.

IJsseldelta

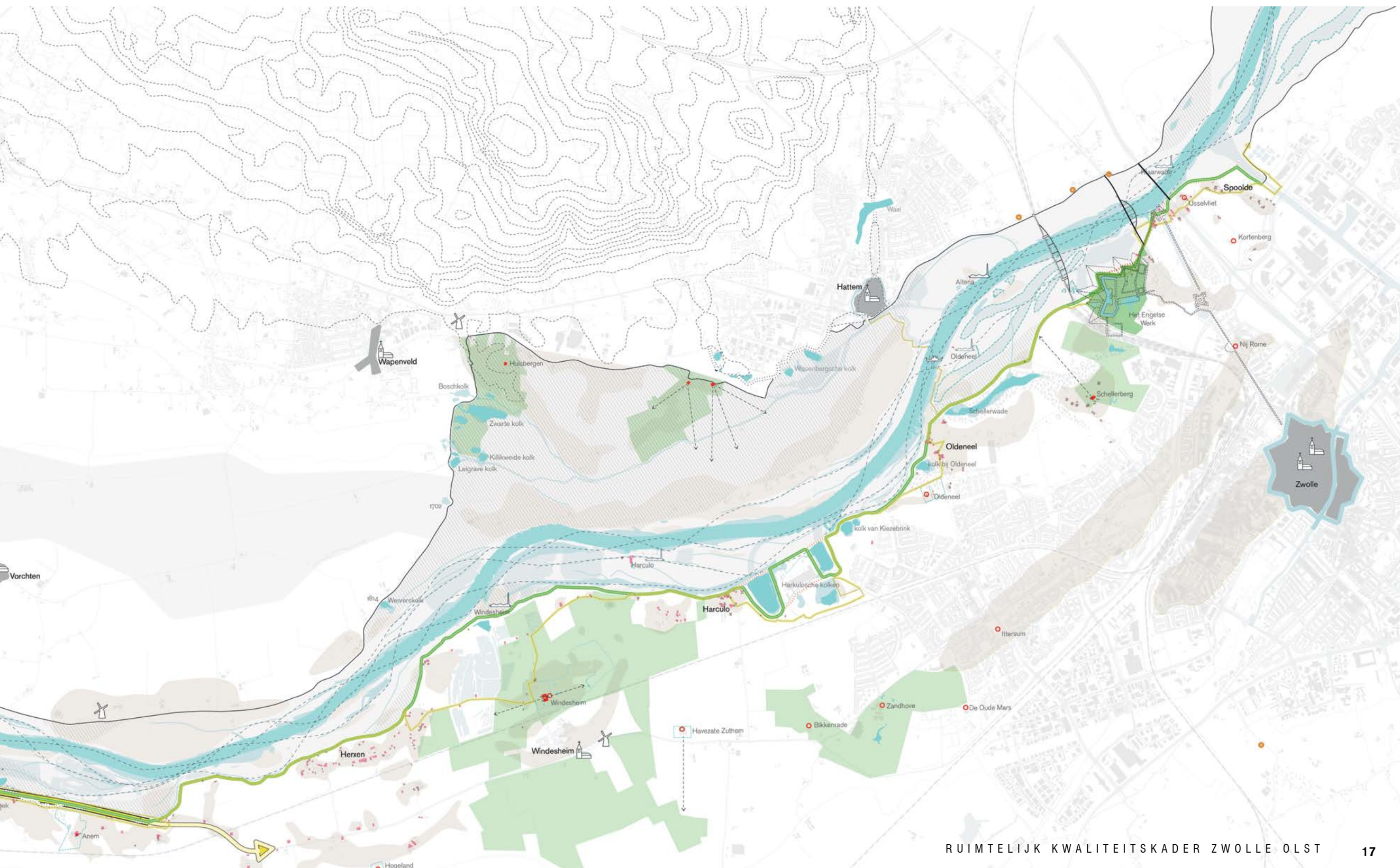
Na Zwolle verandert de IJssel in een laaglandrivier, die uitmondt in de delta bij Kampen. De IJsseldelta wordt gekenmerkt door enkele grote meanders (bijv. de getijmeander bij Zalk), met aan weerszijden lage oeverwallen en plaatselijk rivierduinen (zoals bij Zalk). Vanaf Kampen vertakt de rivier in verschillende (getijde)krekens, waarvan de meeste niet meer duidelijk herkenbaar zijn. De dijken zijn hier relatief hoog. Omdat de dijken bij stormen ook het opgestuwde water vanuit de Zuiderzee moesten keren, vertonen ze kenmerken van een zeedijk, zoals een flauw buitentalud om golfloop te remmen

DNA VAN HET SALLANDSE DIJKENLANDSCHAP

<i>Hanzesteden en IJsseldorpen</i>		<i>Handel en nijverheid</i>		<i>IJssel(dijk) als verbinding</i>		<i>Nieuwe Natuur</i>	
	Hanzestad Zwolle & Hattem (historische contour)		molen		Rijksweg N337		nieuwe nevengeulen RvR / NURG: SOB, Olst, Deventer, Westerholte
	IJsseldorpen (historische contour)		voormalige steenfabriek, (deels) aanwezig		recreatieve fietsroute		
	buurtschappen (historische bebouwing 1840)		voormalige steenfabriek, verdwenen		veerpont		
	historische bebouwing bestand				voet- & fietsveer		
	kerk / centrum				IJsselbrug		

3

Analyse Kwaliteiten & knelpunten

Wie ben ik?

Analyse dijkDNA

Analyse kwaliteiten en knelpunten

Wat wil ik zijn?

Visie op de ruimtelijke kwaliteit

Hoe word ik het?

Ontwerpprincipes

Uitwerking deelgebieden

3.1 INLEIDING

Dit hoofdstuk bevat een overzicht van de kwaliteiten en knelpunten van het bestaande dijklandschap.

De opgave voor de dijkversterking is dat deze goed wordt ingepast. De ruimtelijke kwaliteit van het gebied moet behouden blijven. Hiervoor is het nodig om scherp te identificeren en vast te leggen wat de bestaande kwaliteiten zijn.

Naast de kwaliteiten wordt er in dit hoofdstuk ook aandacht besteed aan ruimtelijke knelpunten. Hoewel het geen deel uit maakt van de reguliere inpasingsopgave, doen zich diverse kansen voor (o.a. werk-met-werk, benutten meekoppelkansen) om ruimtelijke knelpunten op te lossen, en daarmee de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren.

Voor elke kwaliteit/knelpunt is beknopt aangegeven wat de betekenis daarvan is voor de dijkversterking. In hoofdstuk 4 en 5 is dit nader uitgewerkt in principes.

DIJK ALS CONTINUE LIJN

Van de sluis bij Spolde tot aan landgoed de Haere vormt de dijk een doorgaande lijn zonder grote onderbrekingen. Er zijn weinig situaties waar je de dijk 'kwijt' bent, waar het niet duidelijk is waar de dijk loopt. Kenmerkend voor de dijk is het slingerende verloop als gevolg van dijkdoorbraken en dijkterugleggingen in het verleden. De dijk heeft vrijwel overal een archetypische dijkvorm met een vlakke kruin en groene steile taluds.

De dijken langs de Sallandse IJssel onderscheiden zich in profiel en tracé van de andere dijken in Overijssel, ze vormen één familie (zie volgende pagina) Door de grote continuïteit in zowel profiel als tracé is de IJsseldijk Zwolle - Olst vrijwel overal herkenbaar onderdeel van de familie van Dijken langs de Sallandse IJssel.

Betekenis voor de dijkversterking

De nieuwe dijk is van begin tot eind herkenbaar als één doorgaande lijn, zowel in profiel als slingerend tracé. Ze vormt een herkenbaar lid van de familie van dijken langs de Sallandse IJssel. Opgave voor de inpassing is in het ontwerp een zorgvuldige balans te zoeken tussen inspelen op lokale situaties en de nagestreefde continuïteit.

Zes families van dijken

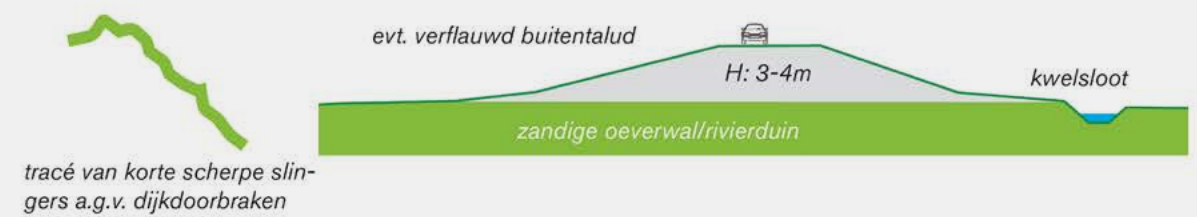
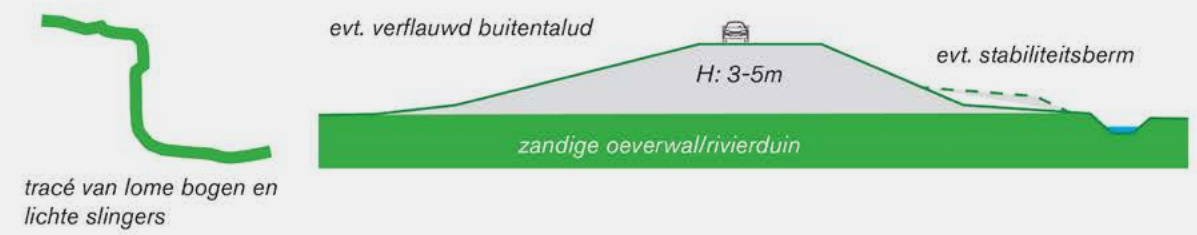
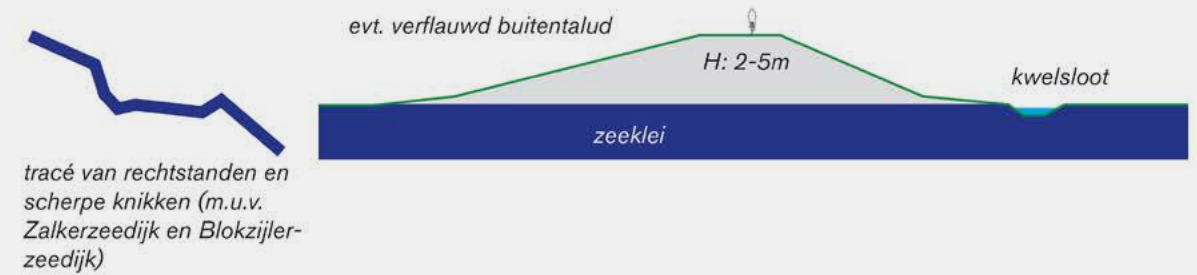
De dijken in de Kop van Overijssel en Salland zijn aangelegd in een gebied dat al eeuwenlang de contactzone is tussen IJssel/Vecht en het IJsselmeer (Zuiderzee). De kenmerken (o.a. bodemopbouw, aanwezigheid reliëf) en achterliggende processen (bijv. mate en duur van optreden van hoogwater) van het natuurlijke landschap zijn in grote mate bepalend (geweest) voor het tracé en profiel van de dijk. Op basis van depositie van de dijk binnen het natuurlijk systeem kunnen een 6-tal families van dijken worden onderscheiden.

(Bron: Ruimtelijk Perspectief dijken in Overijssel)

6-tal families van Dijken

■	<p>Zuiderzeedijken <i>dijktype</i> meerdijk (voormalige zeedijk) <i>ondergrond</i> zeelei <i>faalmechanisme</i> hoogte, bekleding en stabiliteit. (Kort durend hoogwater als gevolg van windopstuwung vanuit IJsselmeer (m.n. golfoploop) <i>tracé</i> oude dijken: slingerend tracé (a.g.v. dijkdoorbraken) over de kwelderwal recente dijken: tracé met rechtstanden <i>profiel</i> hoogte 2-5m boven maaiveld vaak een flauw buitentalud (1 op 4/5) i.v.m. met golfoploop</p>
■	<p>Dijken van de IJsseldelta <i>dijktype</i> rivierdijk <i>ondergrond</i> smalle lage oeverwal met laag achterland <i>faalmechanisme</i> piping, bekleding, stabiliteit, hoogte. (Hoogwater is combinatie van rivierafvoer en windopstuwung vanuit IJsselmeer (golfoploop) <i>tracé</i> de hogere delen van de oeverwal <i>profiel</i> relatief hoge dijk (3-5m boven maaiveld), evt binnendijkse berm hier en daar een flauw buitentalud (1 op 4/5) i.v.m. met golfoploop</p>
■	<p>Dijken van het Zwarte Water <i>dijktype</i> rivierdijk <i>ondergrond</i> smalle lage oeverwal met laag achterland <i>faalmechanisme</i> piping, bekleding, stabiliteit, hoogte (Hoogwater is combinatie van rivierafvoer en windopstuwung vanuit IJsselmeer/Zwartemeer (golfoploop) <i>tracé</i> sterk slingerend trace over de hogere delen van de oeverwal <i>profiel</i> hoogte 3-4m boven maaiveld hier en daar een flauw buitentalud (1 op 4/5) i.v.m. met golfoploop</p>
■	<p>Dijken van de Sallandse IJssel <i>dijktype</i> rivierdijk <i>ondergrond</i> brede hoge oeverwal, rivierduinen, dekzand, komklei <i>faalmechanisme</i> piping, bekleding, stabiliteit, hoogte (Langdurig hoogwater als gevolg rivierafvoer) <i>tracé</i> licht slingerend trace over de hogere delen van het landschap <i>profiel</i> hoogte 2-4m boven maaiveld relatief steile dijk (1 op 2,5 tot 1 op 3)</p>
■	<p>Dijken langs de Benedenloop van de Vecht <i>dijktype</i> rivierdijk <i>ondergrond</i> zandgronden <i>faalmechanisme</i> piping, bekleding, stabiliteit, hoogte (Langdurig hoogwater als gevolg rivierafvoer) <i>tracé</i> slingerend trace over de hogere delen van het landschap <i>profiel</i> hoogte 1-3m boven maaiveld relatief steile dijk (1 op 2,5 tot 1 op 3)</p>
■	<p>Dijken langs de Middenloop van de Vecht <i>dijktype</i> rivierdijk <i>ondergrond</i> zandgronden <i>faalmechanisme</i> piping, bekleding, stabiliteit, hoogte (Langdurig hoogwater als gevolg rivierafvoer) <i>tracé</i> slingerend trace over de hogere delen van het landschap <i>profiel</i> hoogte 0-1m boven maaiveld</p>
■	<p>Kanaaldijk dijken langs Zwolle IJsselkanaal (is watergang zonder natuurlijke oorsprong)</p>

KLEINSCHALIG AFWISSELEND DIJKLANDSCHAP

Het landschap langs de IJssel is rijk aan micro-reliëf: oeverwallen, dekzandkoppen, rivierduinen, restgeulen. Deze fijnmazigheid in de ondergrond komt tot uiting in het landschap: bossen, landgoederen, dorpen, buurtschappen en open akkercomplexen zijn geënt op de ondergrond en wisselen elkaar veelvuldig af. Vergeleken met andere rivieren zoals Waal, Maas en Rijn is het IJssellandschap dan ook opvallend kleinschalig en afwisselend van karakter. Ook de Sallandse IJsseldijk heeft vergeleken met de dijken langs Waal, Rijn en Lek een significant kleinere maat.

Betekenis voor de dijkversterking

De inpassing van de dijkversterkingsmaatregelen moet aansluiten bij de maat, schaal en aard van het IJssellandschap. Het kleinschalige afwisselende karakter geënt op het micro-reliëf dient behouden te blijven.

DE VEELKLEURIGE DIJK

Doordat de aansluiting van de dijk per landschapstype verschilt, is er sprake van een veelkleurige dijk. In de dorpen heeft de dijk een ander karakter dan op de verstilte oeverwal, de beleving van de IJsseluitwaarden is bij een schaar-dijk anders dan bij een landdijk. Op de volgende bladzijde zijn de acht verschillende dijktypen weergegeven op kaart.

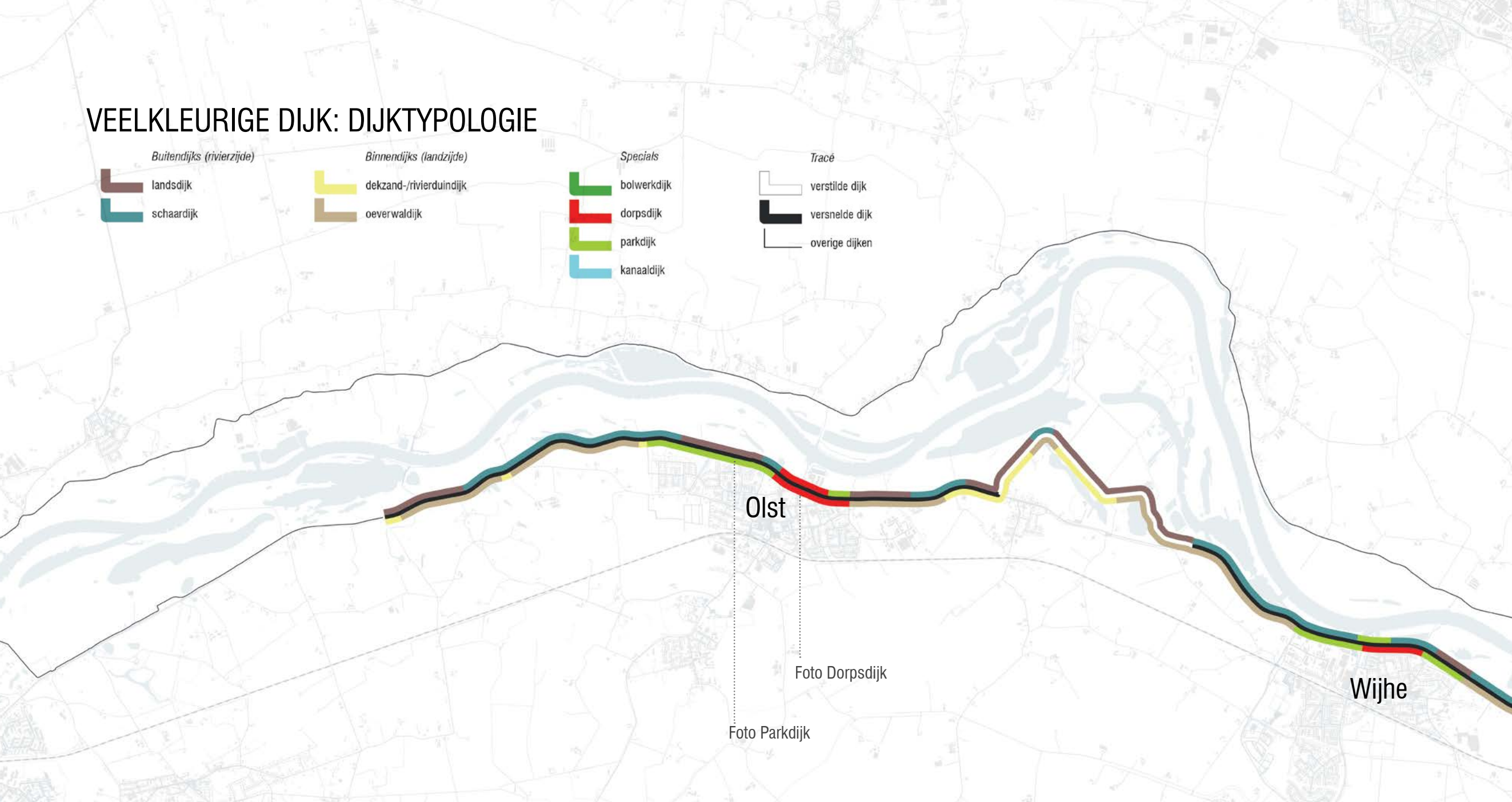
Behalve de landschapstypen is de aan/afwezigheid van de N337 zeer bepalend voor het gebruik en sfeer van de dijk, en daarmee de veelkleurigheid.

Betekenis voor de dijkversterking

Bij de inpassing van de nieuwe dijk voortbouwen op de specifieke relatie tussen dijk en omgeving waardoor de veelkleurigheid (in sfeer, inrichting en gebruik) van de Sallandse Banddijk wordt behouden. Door werk-met-werk en het benutten van meekoppelkansen kan de veelkleurigheid worden versterkt.

VEELKLEURIGE DIJK: DIJKTYPOLOGIE

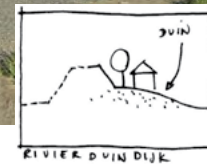
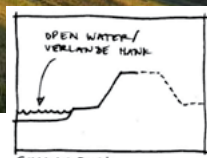

1. Schaaldijk

2. Landsdijk

3. Rivierduindijk

4. Oeverwalsdijk

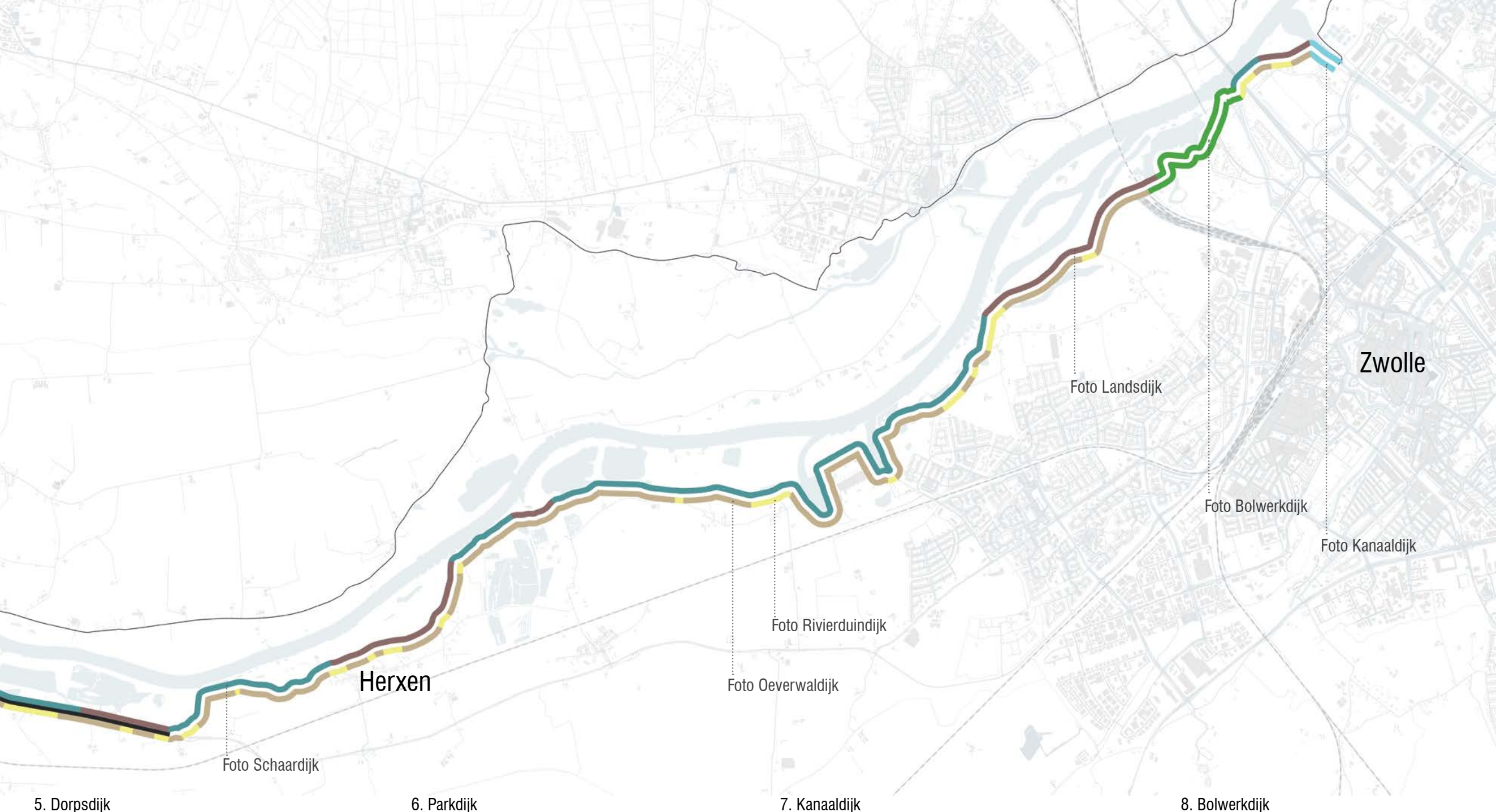

Een schaaldijk is een dijk grenzend aan de rivier of een voormalige rivierloop. Kenmerkend is de natte dijkteen in de vorm open water (strang), rietmoeras of vernatte laagte.

Een landsdijk heeft een breed voorland. Vaak bevindt zich langs de buitenteen zogenaamd oud-hoevig land. Kenmerkend voor het oud-hoevig land is het agrarische karakter, de eeuwenoude verkaveling en het voorkomen van perceelbeplanting in de vorm van hagen en singels.

Een rivierduindijk kent een relatief lage dijkhoogte door de hoge ligging van het maaiveld. Langs de dijk bevindt zich (concentraties van) oude bebouwing en beplantingstructuren (boomgaarden, singels, tuinen) lopen door tot aan/op de dijk.

De oeverwalsdijk oogt relatief hoog. De aansluiting van de dijk op de omgeving varieert: vaak vloeiend of diffuus in de vorm van een verspringende sloot, (voormalige) dijkdel of een flauwe binnenteen. Soms ook scherp in de vorm van een strakke kwelsloot.

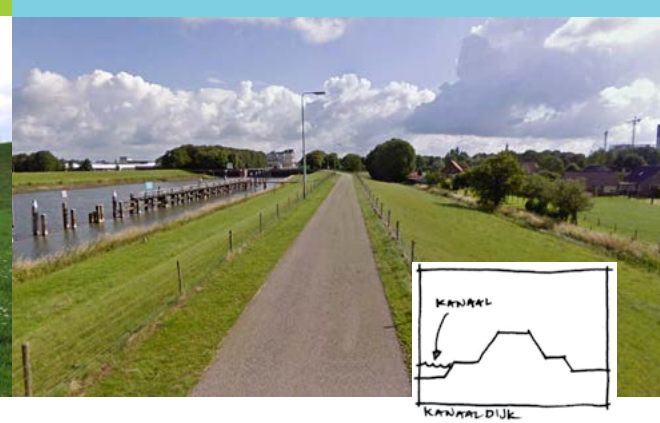

5. Dorpsdijk

6. Parkdijk

7. Kanaaldijk

8. Bolwerkdijk

de dorpsdijk bestaat uit een historisch dorpslint van (oude) dijkwoningen, tuinen en boombeplanting. In de loop der tijd zijn er door het verdwijnen van bebouwing gaten gevallen in het dorpslint. Door de toegenomen verkeersdruk is de kruin van de dijk geen aantrekkelijke verblijfsplek meer.

In Olst en Wijhe bevinden zich direct langs de dijk parkachtige zones met waterpartijen (kwelvijvers), boomweiden en routestructuren. Deze parken fungeren als uitloopgebied voor de aangrenzende woonwijken en als landschappelijke inpassing van de dorpsrand.

Het Zwolle-IJsselkanaal is aangelegd in de '60-jaren. Kenmerkend voor de huidige dijk is het vrijwel rechte tracé en de eenduidigheid van het profiel.

In Zwolle volgt de dijk tussen het Engelse werk en het Katerveer de contouren van een voormalige bolwerk. De schansvorm is nog afleesbaar aan de korte rechtstanden en scherpe knikken van het dijktracé. Aan de binnenzijde is rond 1828 een park in romantische Engelse landschapsstijl ontwikkeld.

VERWEVENHEID BINNEN- EN BUITENDIJKS GEBIED

De Sallandse dijk is (vergeleken met de dijken langs de andere rivieren) relatief laag en smal, de dijk vormt daardoor een smalle lijn door het landschap. Vanaf de kruin van de dijk is het landschap nabij. De dijk is sterk verweven met zowel het binnendijkse- als buitendijkse gebied, en ligt als het ware als een 'opgetild tapijt' in het landschap. De dijktafsluitingen gaan hierbij veelal naadloos en vloeiend over in het aangrenzende maaiveld. Doorgaande afrastering en strakke teensloten over grote lengte ontbreken.

Betekenis voor de dijkversterking

Voortbouwen op de dijk als smalle lijn door het landschap met vaak een naadloze of diffuse aansluiting op het omliggende maaiveld.

NATUURWAARDEN

Het dijklandschap kent hoge natuurwaarden. Het buitendijkse gebied is aangewezen als Natura2000 gebied. Hier vinden we riviernatuur met (meestromende) geulen, moerassen en ooibossen. Ook het zandige dijkta-
lud kent hoge ecologische waarden in de vorm van het voorkomen van stroomdalflora. Binnendijs hebben de kleiwinputten bij Windesheim en de landgoederenbossen ten zuiden van Olst een hoge ecologische waarden.

Betekenis voor de dijkversterking

Bij de inpassing van de nieuwe dijk zoveel mogelijk behouden en/of compenseren van de natuurwaarden op en langs de dijk. Door het benutten van meekoppelkansen (bijvoorbeeld de KRW-opgave) of werk-met-werk kunnen de ecologische waarden van het dijklandschap worden versterkt.

NATUURWAARDEN LANGS DE DIJK

Natuur Netwerk Nederland gebieden (bron: Provincie Overijssel, 2015)

- NNN Overijssel - land
- NNN Overijssel - water
- Gelders Natuur Netwerk

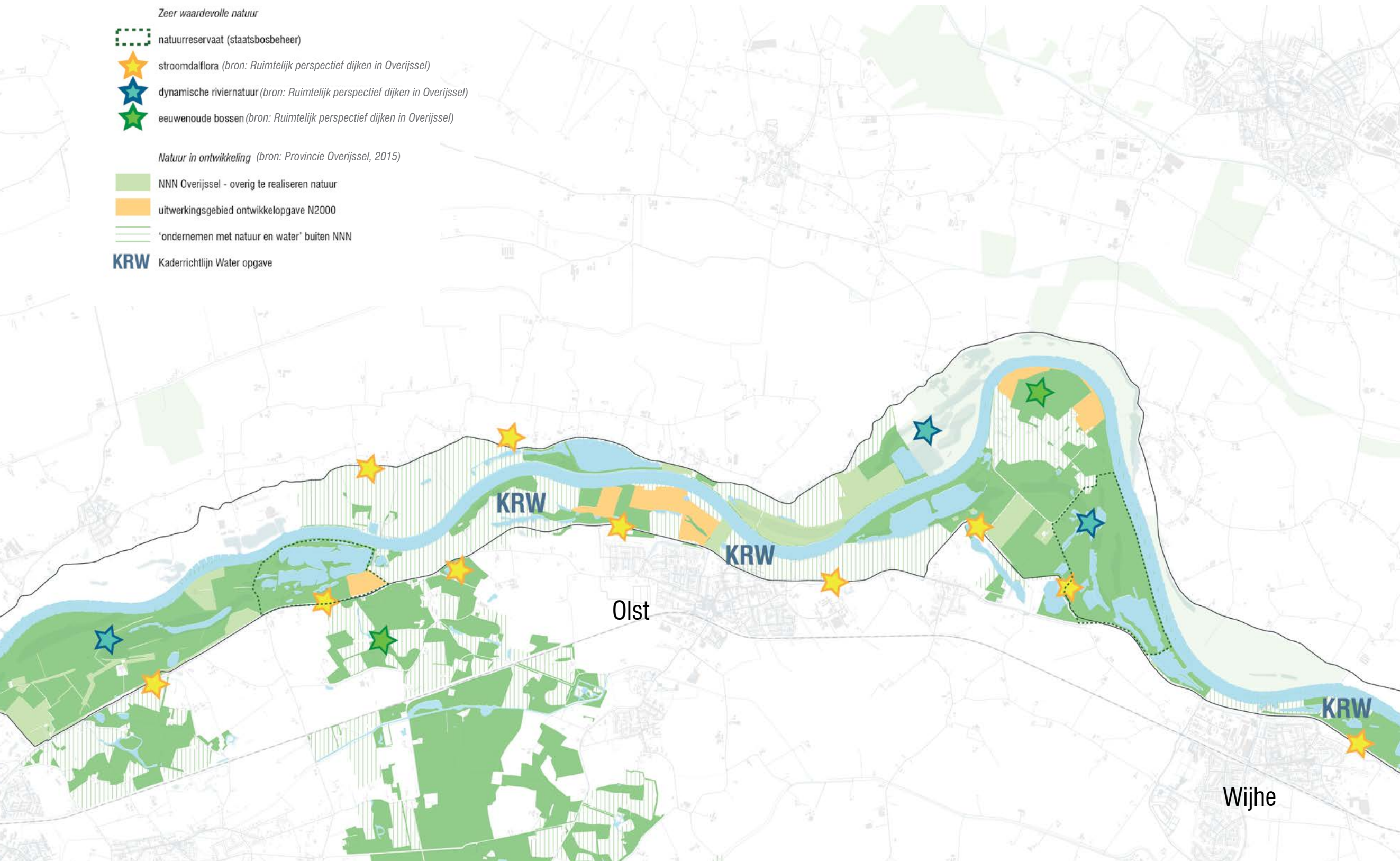
Zeer waardevolle natuur

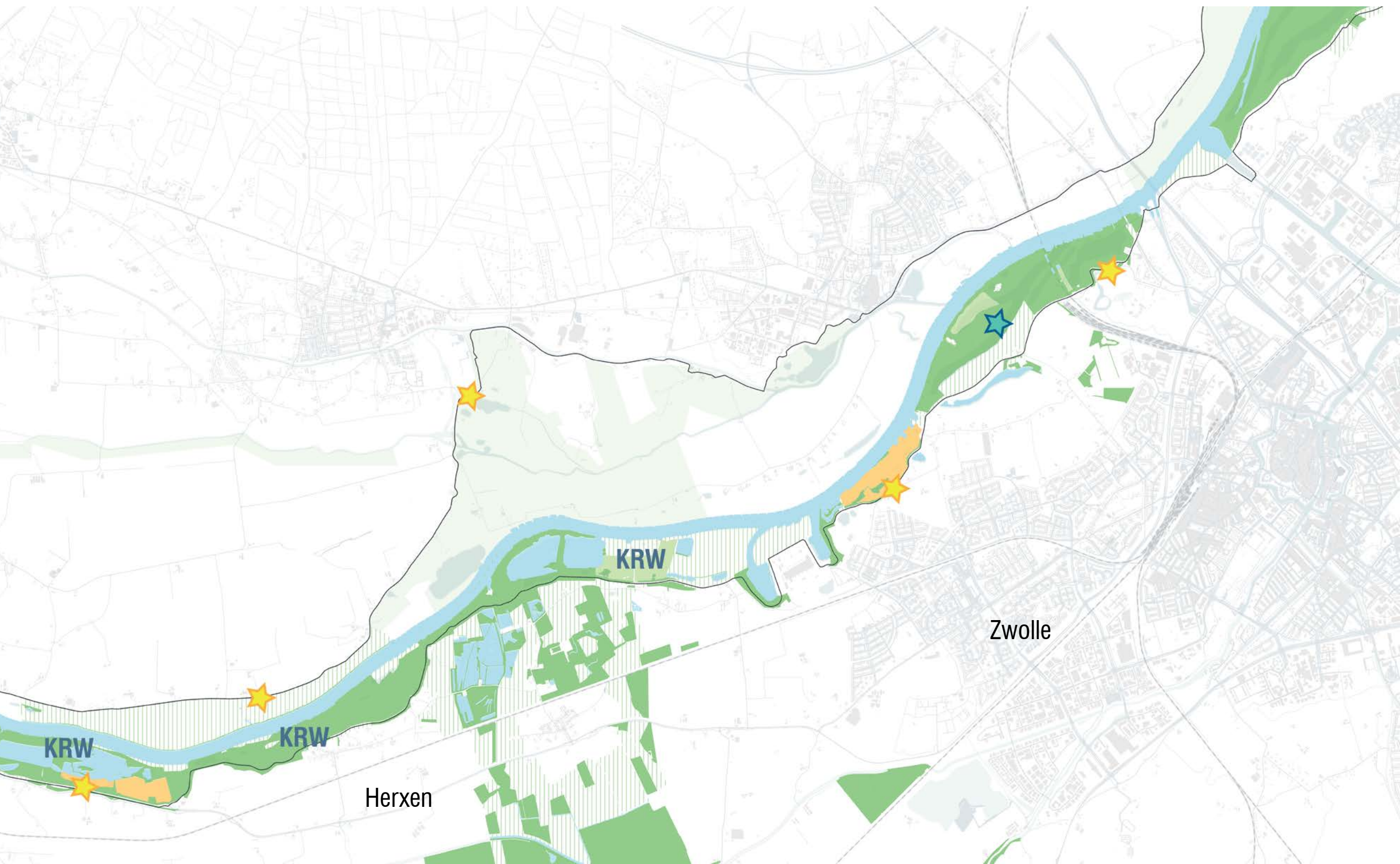
- natuurreservaat (staatsbosbeheer)
- ★ stroomdalflora (bron: Ruimtelijk perspectief dijken in Overijssel)
- ★ dynamische riviernatuur (bron: Ruimtelijk perspectief dijken in Overijssel)
- ★ eeuwenoude bossen (bron: Ruimtelijk perspectief dijken in Overijssel)

Natuur in ontwikkeling (bron: Provincie Overijssel, 2015)

- NNN Overijssel - overig te realiseren natuur
- uitwerkingsgebied ontwikkelopgave N2000
- 'ondernemen met natuur en water' buiten NNN

KRW Kaderrichtlijn Water opgave

RIVIERLANDGOEDEREN

Het landschap van de IJssel is rijk aan landgoederen. Hoewel tussen Zwolle en Olst in de loop der tijd tientallen landgoederen zijn verdwenen zijn er nog enkele fraaie voorbeelden te vinden: Schellerberg, De Haere en op iets grotere afstand Hoenlo, De Gelder en Windesheim.

Betekenis voor de dijkversterking

Behoud van de specifieke relatie tussen landgoed-dijk en rivier. Door middel van meekoppelkansen kan de relatie tussen landgoed-dijk-rivier waar mogelijk worden versterkt. Bijvoorbeeld door het aanleggen van verbindende beplantingsstructuren, routes of het creëren van een representatieve entree aan de dijk.

barlosche kolken

IJssellinie

Katerveer

restanten steenfabriek

Projectleiding: Dienst Landelijk Gebied
Partners:
Uitvoeringsperiode: maart 2011 - oktober 2016
Informatie: www.jssellandschap.nl
Projectbegeleiding: Fysisch
Opdrachtnemer: ...

DIJKSTOEL VAN SALLAND ROT

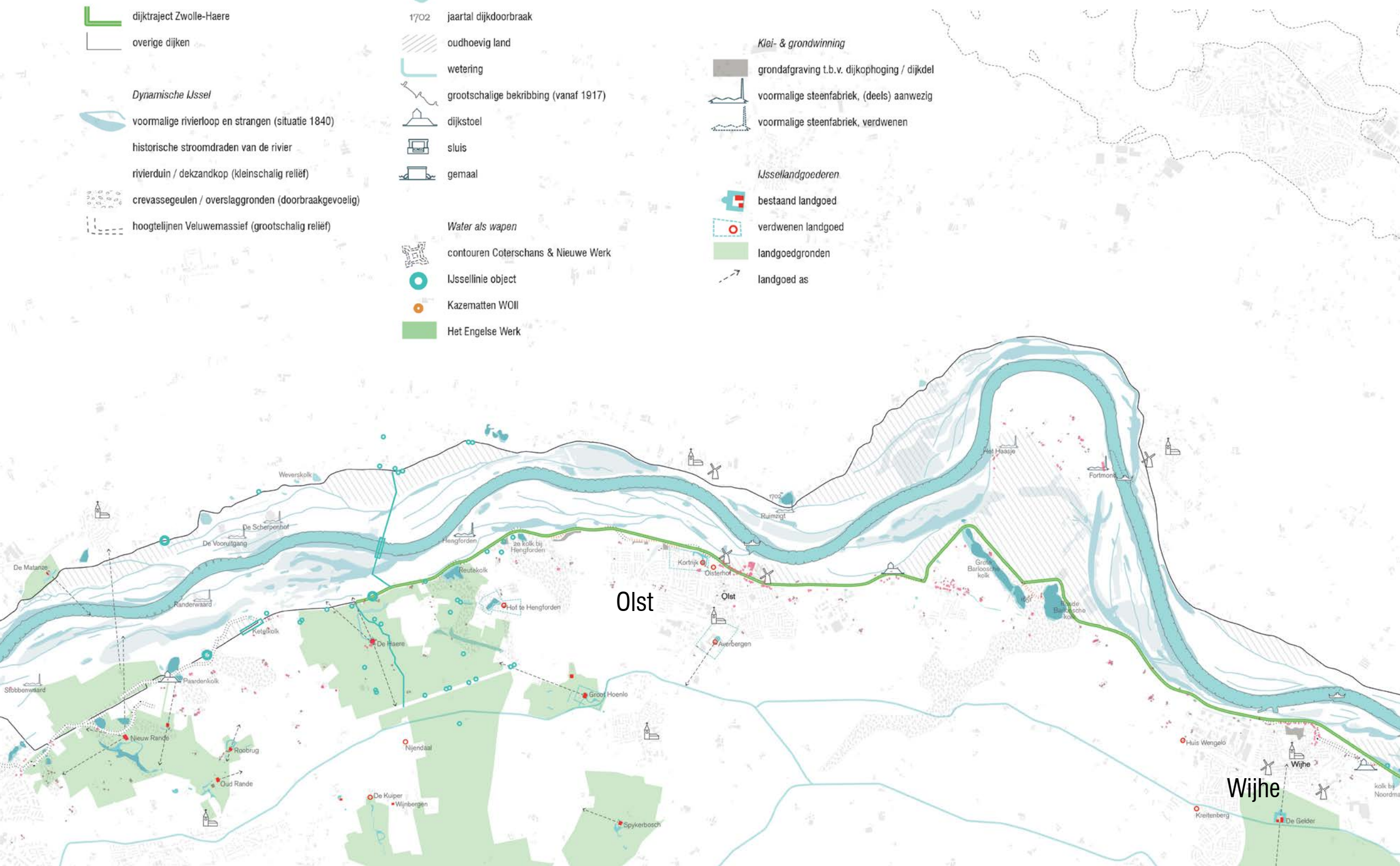
WATERERFGOED

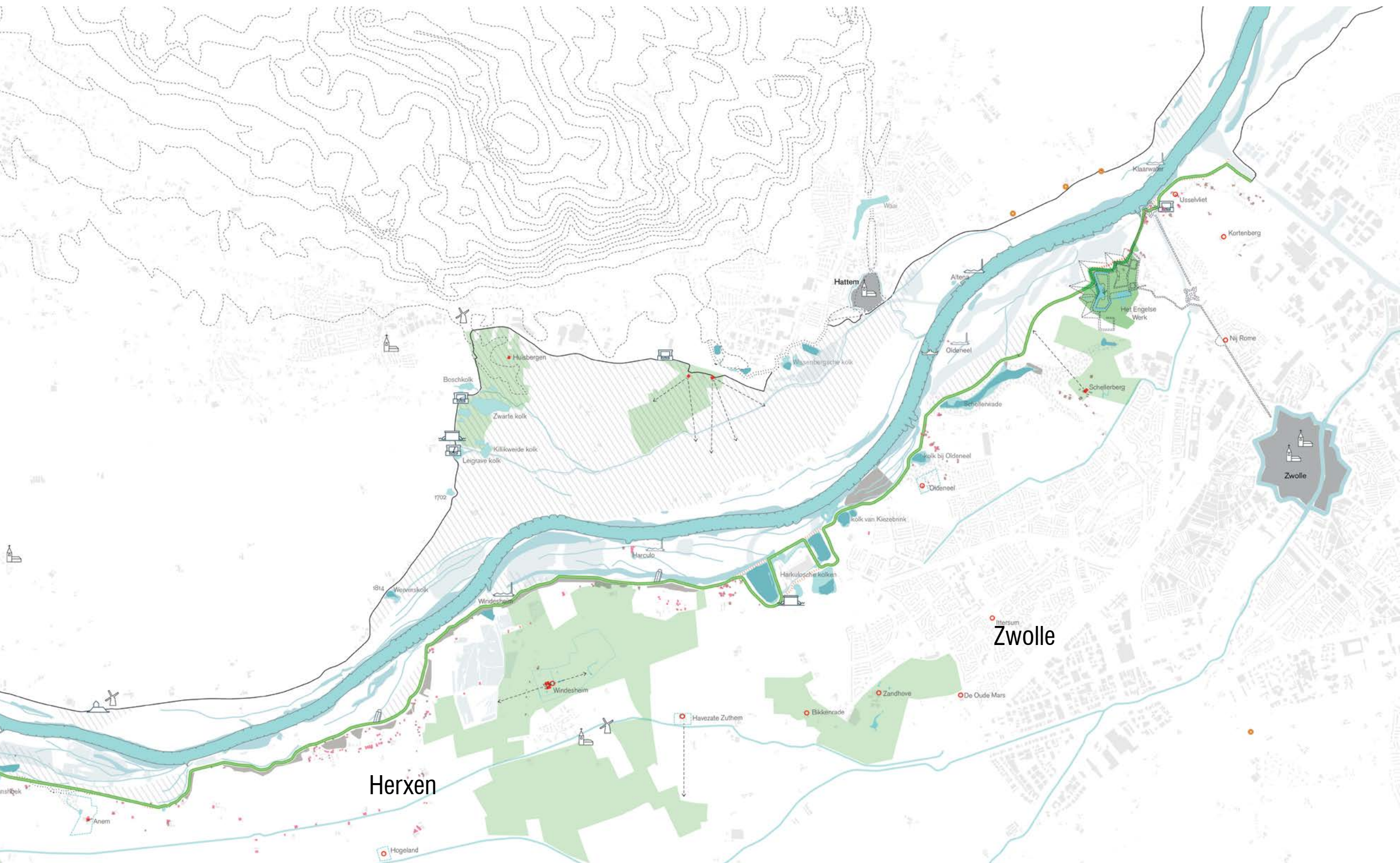
De dijk is rijk aan (water)erfgoed. doorbraakkolken, dijkdellen, dijkstoelhuisjes, sluisen, steenfabrieken, relictten de IJssellinie etc. Deze elementen vertellen het verhaal over het ontstaan van het IJssellandschap: over de strijd tegen het water en het leven met de rivier.

Betekenis voor de dijkversterking
Watererfgoed zodanig inpassen dat het zijn verhaal kan blijven vertellen: Waarom ligt het hier? Waarvoor diende het?

(WATER)ERFGOED LANGS DE DIJK

- Algemeen:**
 - bebouwing
 - water
 - IJssel zomerbed
 - IJssel winterbed / uiterwaarden
 - dijktraject Zwolle-Haere
 - overige dijken
- Dynamische IJssel**
 - voormalige rivierloop en strangen (situatie 1840)
 - historische stroomdraden van de rivier
 - riverduin / dekzandkop (kleinschalig reliëf)
 - crevassegeulen / overslaggronden (doorbraakgevoelig)
 - hoogtelijnen Veluwemassief (grootschalig reliëf)
- Strijd tegen het water**
 - huidige dijk
 - aanwezige relictten voormalige dijk
 - verdwenen dijk na ca. 1840
 - kolken
 - 1702 jaartal dijkdoorbraak
 - oudhoevig land
 - wetering
 - grootschalige bekribbing (vanaf 1917)
 - dijkstoel
 - sluis
 - gemaal
- Water als wapen**
 - contouren Coterschans & Nieuwe Werk
 - IJssellinie object
 - Kazematten WOII
 - Het Engelse Werk
- Hanzesteden en IJsseldorpen**
 - Hanzestad Zwolle & Hattem (historische contour)
 - historische bebouwing bestaand
 - kerk / centrum
 - dorpsmolen
- Klei- & grondwinning**
 - grondaafgraving t.b.v. dijkophoging / dijkdel
 - voormalige steenfabriek, (deels) aanwezig
 - voormalige steenfabriek, verdwenen
- IJssellandgoederen**
 - bestaand landgoed
 - verdwenen landgoed
 - landgoedgronden
 - landgoed as

N337 ALS VERKEERSADER

De N337 vormt een directe snelle verbinding van Zwolle, via Wijhe en Olst naar Deventer. De N337 is daarmee een belangrijke verkeersader die het gebied ten oosten van de IJssel verbindt met de rest van Nederland.

Betekenis voor de dijkversterking

De functie van de N337 als regionale verkeersader dient behouden te blijven. Waar mogelijk wordt de verkeersveiligheid vergroot door het benutten van meekoppelkansen.

DIJK ALS 'SCENIC ROUTE'

Over grote delen van het traject is de dijk toegankelijk voor verschillende typen weggebruikers (automobilisten, voetgangers, fietsers). De hooggelegen kruin biedt de weggebruiker een fraai panorama over het rivierenlandschap. De rivier, de dorpen en buurtschappen en het (water)erfgoed vormen de attracties langs de route.

Betekenis voor de dijkversterking

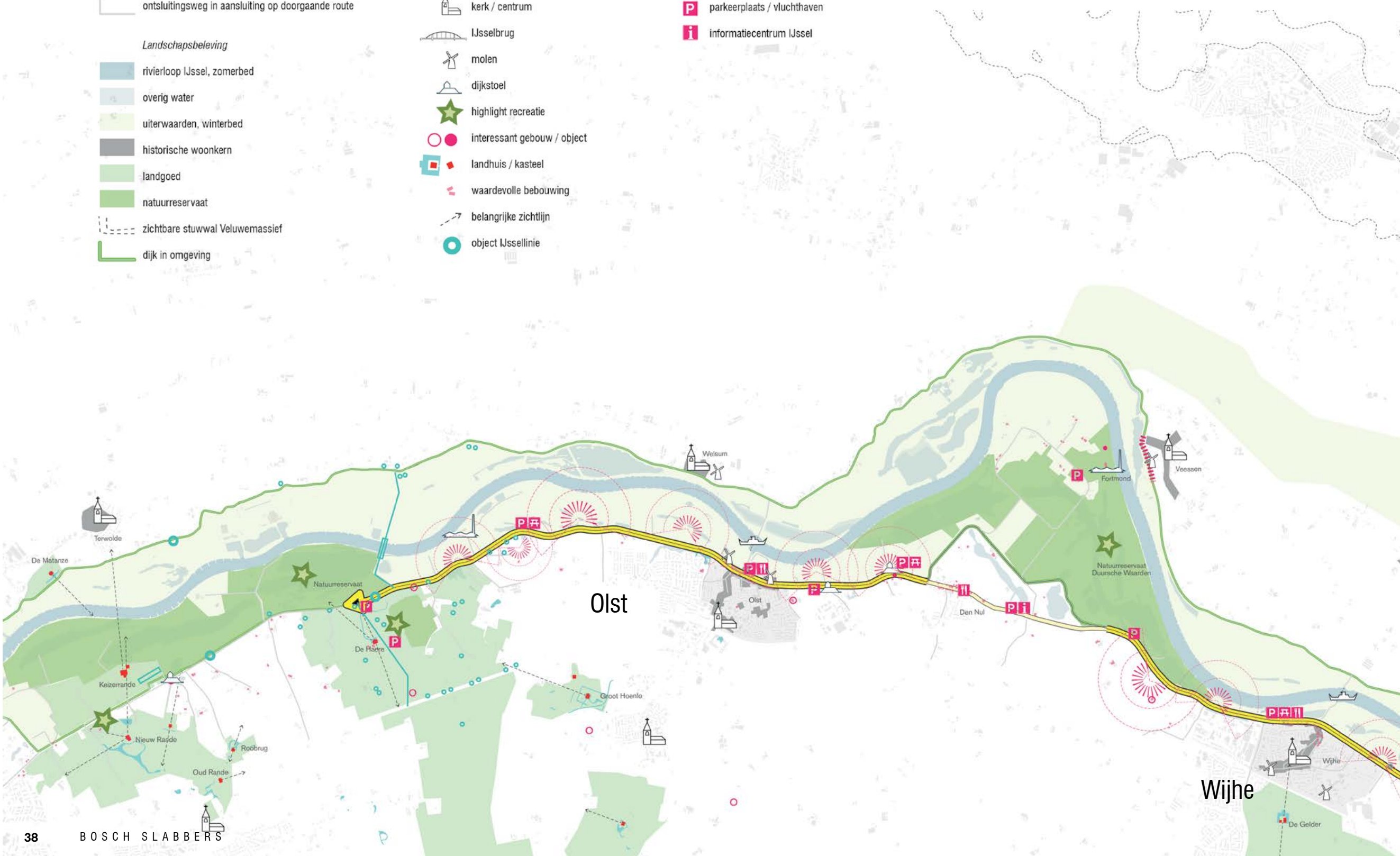
Behoud van de dijk als scenic-route vanwaar de kwaliteiten van het IJssellandschap beleefd kunnen worden. De dijkversterking kan aanleiding zijn om op gerichte plekken nieuwe routes te ontwikkelen (meekoppelkansen) waarmee de recreatieve betekenis van het dijklandschap wordt versterkt.

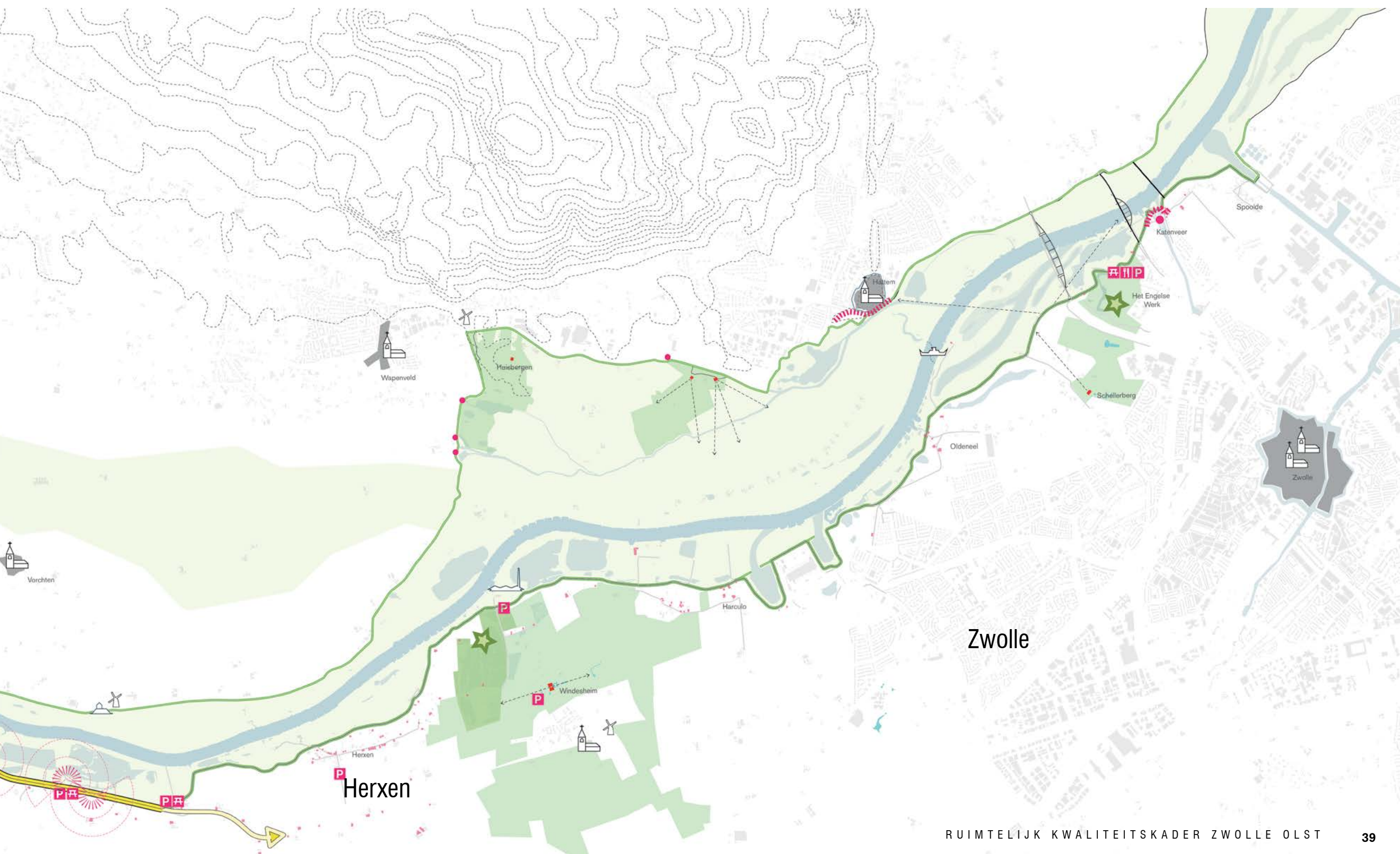
DIJK ALS SCENIC ROUTE - AUTO

- Scenic Route - auto*
- dijktraject Zwolle-Haere
 - N337 Scenic Route over de dijk
 - N337 vervolg / niet over dijk
 - ontsluitingsweg in aansluiting op doorgaande route
- Landschapsbeleving*
- rivierloop IJssel, zomerbed
 - overig water
 - uiterwaarden, winterbed
 - historische woonkern
 - landgoed
 - natuurreservaat
 - zichtbare stuwwal Veluwemassief
 - dijk in omgeving

- Interessante / markante punten*
- stads-/dorpsfront langs IJssel
 - IJsselpanorama
 - voorm. steenfabriek
 - kerk / centrum
 - IJsselbrug
 - molen
 - dijkstoel
 - highlight recreatie
 - interessant gebouw / object
 - landhuis / kasteel
 - waardevolle bebouwing
 - belangrijke zichtlijn
 - object IJssellinie

- Voorzieningen*
- veerpont verbinding auto
 - picknickplek
 - pleisterplaats / (eet)café
 - parkeerplaats / vluchthaven
 - informatiecentrum IJssel

Zwolle

Herxen

DIJK ALS SCENIC ROUTE - FIETS

Scenic Route - fiets

- dijktraject Zwolle-Haere
- doorgaande recreatieve fietsroute langs dijk
- doorgaande recreatieve fietsroute op dijk
- ontsluitingsweg / fietspad in aansluiting op doorgaande route

Landschapsbeleving

- rivierloop IJssel, zomerbed
- overig water
- uiterwaarden, winterbed
- historische woonkern
- landgoed
- natuurreservaat
- zichtbare stuwwal Veluwemassief
- dijk in omgeving

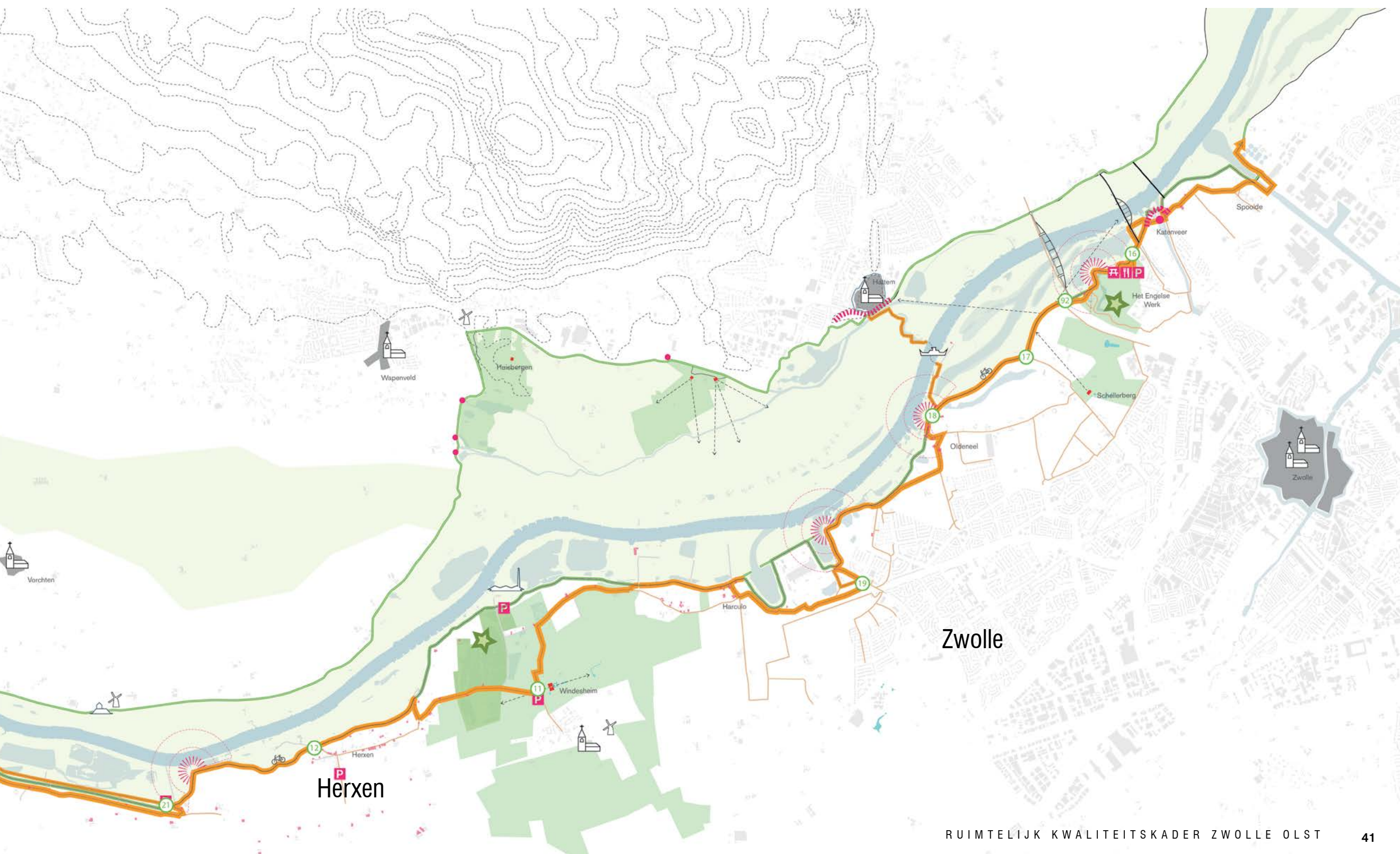
Interessante / markante punten

- stads-/dorpsfront langs IJssel
- IJsselpanorama
- voorm. steenfabriek
- kerk / centrum
- IJsselbrug
- molen
- dijkstoel
- highlight recreatie
- interessant gebouw / object
- landhuis / kasteel
- waardevolle bebouwing
- belangrijke zichtlijn
- object IJsellinie

Voorzieningen

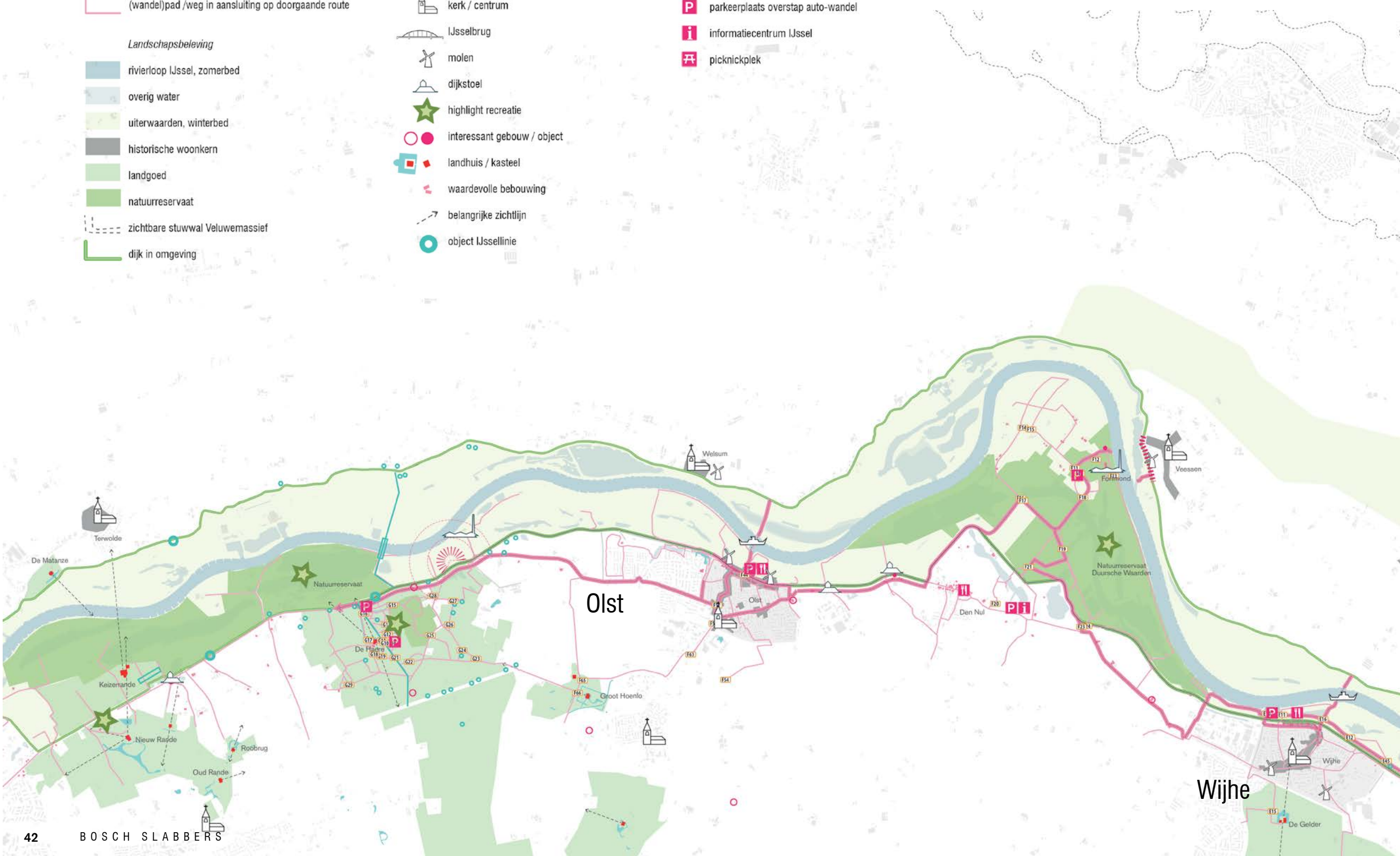
- fietsknooppunt
- veerpont verbinding fiets
- pleisterplaats / (eet)café
- parkeerplaats overstap auto-fiets/wandel
- informatiecentrum IJssel
- picknickplek

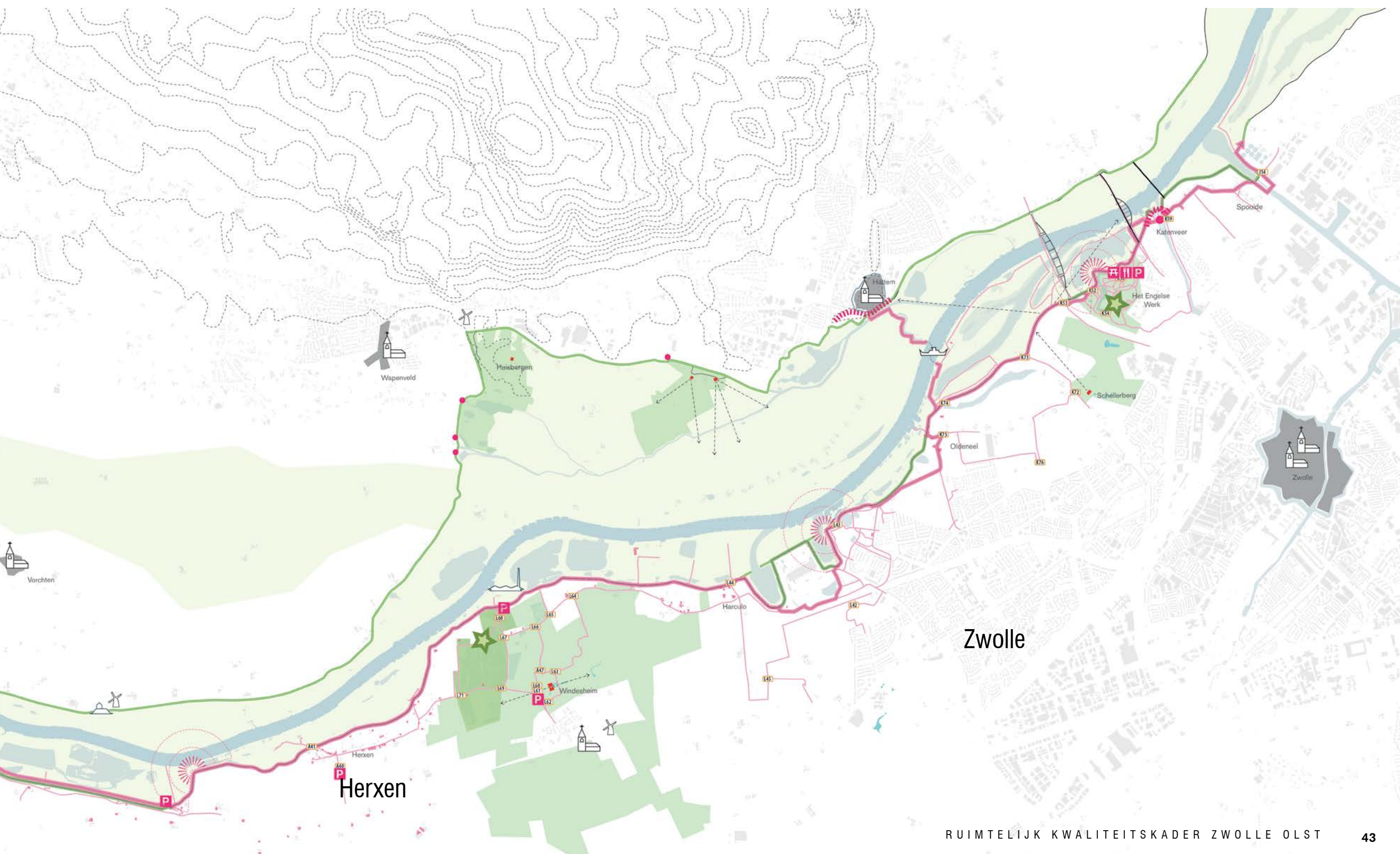

DIJK ALS SCENIC ROUTE - VOET

Scenic Route - wandel dijktraject Zwolle-Haere doorgaande recreatieve wandelroute langs dijk doorgaande recreatieve wandelroute op dijk (wandel)pad /weg in aansluiting op doorgaande route Landschapsbeleving rivierloop IJssel, zomerbed overig water uiterwaarden, winterbed historische woonkern landgoed natuurreservaat zichtbare stuwwal Veluwemassief dijk in omgeving	Interessante / markante punten stads-/dorpsfront langs IJssel IJsselpanorama voorm. steenfabriek kerk / centrum IJsselbrug molen dijkstoel highlight recreatie interessant gebouw / object landhuis / kasteel waardevolle bebouwing belangrijke zichtlijn object IJsellinie	Voorzieningen wandelknooppunt veerpont verbinding wandelaar pleisterplaats / (eet)café parkeerplaats overstap auto-wandel informatiecentrum IJssel picknickplek

UITLOOPGEBIED VOOR ZWOLLE

Zwolle is historisch ontstaan als een stad aan het Zwarte Water. In de loop der tijd is Zwolle steeds meer naar de IJssel gegroeid: het Nieuwe Werk, Katerveercomplex, Willemsvaart en de laatste decennia ook met grote woonwijken. Tussen Zwolle en de dijk ligt een waardevolle onbebouwde ruimte waar veel wordt gewandeld, gefietst en hardgelopen. Met recente projecten zoals Ruimte voor de Rivier Zwolle, de fietssnelweg naar Hattem en de uitvoering van het project Ontwikkelingsvisie Buurtschap IJsselzone zijn de uitlopmogelijkheden vanuit de stad richting de IJssel verder versterkt.

Betekenis voor de dijkversterking

De dijkversterking dient zondanig te worden ingepast dat de betekenis van het dijklandschap als uitloopgebied voor Zwolle behouden blijft. De dijkversterking biedt mogelijk meekoppelkansen om de betekenis als uitloopgebied te versterken door het ontwikkelen van nieuwe wandelroutes of het ontwikkelen van kleinschalige recreatieve functies op en langs de dijk.

AFWISSELING TUSSEN DYNAMIEK EN LUWTE

De dijk kent intensief gebruikte delen zoals ter hoogte van de N337, de dorpen en nabij de stad Zwolle (uitloopgebied). Daartussen liggen uitgesproken luwe plekken waar de stilte en rust een belangrijke kwaliteit is.

Betekenis voor de dijkversterking

Bewuste omgang met luwe en meer dynamische plekken. Niet alle plekken hoeven optimaal ontsloten te zijn voor de recreant

A-TYPISCH DIJKPROFIEL

Over vrijwel de gehele lengte heeft de dijk een archetypisch dijkprofiel. Er zijn echter een aantal uitzonderingen waar geen sprake is van een herkenbaar Sallands dijkprofiel. Zowel in Wijhe als op een aantal locaties langs de N337 lopen de oude dijk en de nieuwe dijk naadloos in elkaar over, waardoor daar sprake is van een zeer brede kruin.

Betekenis voor de dijkversterking

De inpassing van de dijkversterking en dijkverhoging kan worden aangewend om in het dijkprofiel onderscheid te maken tussen de historische dijk en de recente dijk.

MATIGE INPASSING IN DORPEN

Zowel in Wijhe als in Olst voert de N337 door en langs het bebouwde dijklint. In de loop der tijd is de weg steeds verder verbreed, waarbij het doorgaande verkeer letterlijk voorrang heeft gekregen. Het dorpse leven heeft zich afgekeerd van de dijk, de dijk heeft weinig verblijfskwaliteit. Hier en daar is historische bebouwing verdwenen, de gaten die daardoor zijn ontstaan zijn opgevuld met parkeerterreinen of een tankstation. Deze gaten doen afbreuk aan het historische karakter van het dijklint.

Betekenis voor de dijkversterking

De dijkversterking kan worden aangewend (werk-met-werk, meekoppelkansen) om het dijkprofiel in te richten als een meer aantrekkelijk verblijfsplek met eventueel ruimte voor nieuwe stedenbouwkundige ontwikkelingen.

RELATIE DORPEN-IJSSEL ONDERONTWIKKELD

De dorpen Olst en Wijhe hebben zich in de loop der jaren steeds meer afgekeerd van de IJssel. De dijk is door het toenemende verkeer geworden tot een barrière tussen het dorp en de rivier. Routes vanuit de dorpen lopen dood op de dijk, vanaf de dijk zijn er weinig wandelpaden richting de rivier.

Betekenis voor de dijkversterking

Bij de inpassing van de dijkversterking moet voorkomen worden dat de dijk nog meer dan nu een barrière wordt tussen dorp en rivier. De dijkversterking kan worden benut (werk-met-werk, meekoppelkansen) om de verbinding tussen dorp en rivier te verbeteren, bijvoorbeeld door het creëren van veilige en aantrekkelijke oversteekplaatsen, het ontwikkelen van nieuwe dijkopgangen en het creëren van nieuwe recreatieve functies langs en op de dijk.

ONTBREKEN DOORGAAND FIETSPAD LANGS DE IJSSEL

Over grote delen van het totale dijktraject bevindt zich op de dijk, of soms op enige afstand daarvan, een aantrekkelijke fietsroute. Er ontbreken echter een aantal belangrijke schakels zoals bij Olst en Wijhe (zie kaarten kwaliteit scenic-route) waardoor het nu nog niet mogelijk is het Ijssellandschap van Zwolle tot voorbij Olst optimaal te beleven vanaf de fiets. Daarnaast wordt op sommige plekken het fietsroutenetwerk overbelast wat leidt tot onveilige situaties en een verminderde landschapsbeleving.

Betekenis voor de dijkversterking

De dijkversterking kan een aanleiding zijn om het fietsroutenetwerk te versterken (werk-met-werk, meekoppelen) door het opvullen van ontbrekende schakels en waar nodig bestaande overbelaste fietspaden opnieuw in te richten.

KLEINSCHALIGHEID VERMINDERD

Door schaalvergroting in de landbouw en dijkversterkingen in het verleden zijn veel hoogstamboomgaarden, grienden, knotwilgen en beplantingsingels langs de dijk verdwenen. De kenmerkende kleinschaligheid en subtiliteit van het IJssellandschap staat daardoor onder druk.

Betekenis voor de dijkversterking

Beplanting die door de dijkversterking verdwijnt, dient zo veel mogelijk op een passende wijze teruggebracht te worden in het dijklandschap. Het historische beeld van hoogstamboomgaarden, knotwilgen en beplantingsingels dient daarbij als referentie.

GEBIEDSVREEMDE PLEKKEN

Langs de dijk liggen een aantal verrommelde en/of gebiedsvreemde plekken die door slechte landschappelijke inpassing of door de aanwezigheid van vele hekken, borden, masten, gebiedsvreemde beplanting e.d. afbreuk doen aan de ruimtelijke kwaliteit van het IJssellandschap. Voorbeelden zijn het Toeristisch Overstappunt (TOP) in Wijhe, Het Abbot/Olasfa-terrein in Olst, de RWZI en caravanstalling tussen Olst en Den Nul en de voormalige elektriciteitscentrale Harculo

Betekenis voor de dijkversterking

De dijkversterking kan een aanleiding vormen om deze plekken een kwaliteitsimpuls te geven. (werk-met-werk, meekoppelen)

4

Visie op de
ruimtelijke kwaliteit

Wie ben ik?

Analyse dijkDNA
Analyse kwaliteiten en knelpunten

Wat wil ik zijn?

Visie op de ruimtelijke kwaliteit

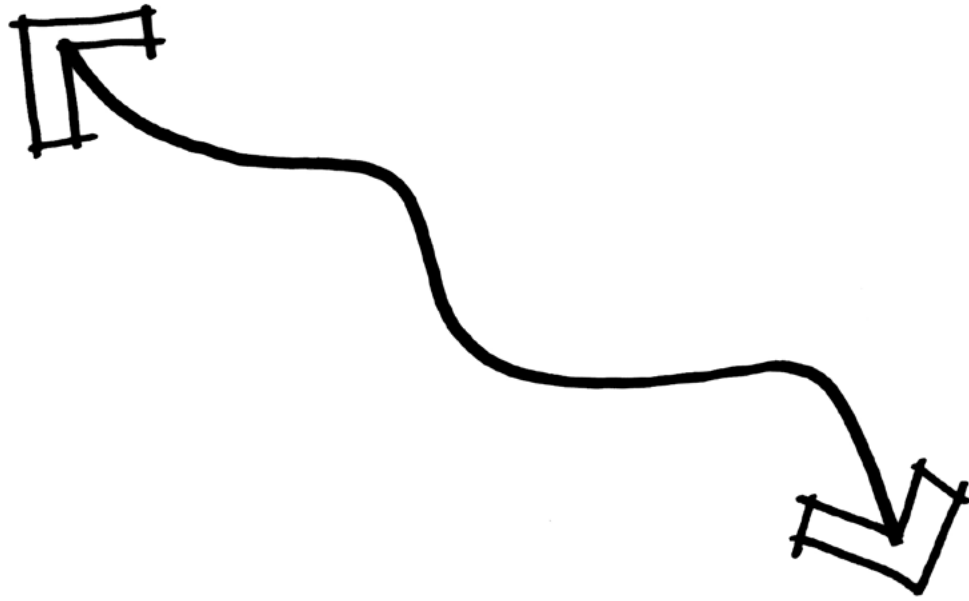
Hoe word ik het?

Ontwerpprincipes
Uitwerking deelgebieden

4.1 INLEIDING

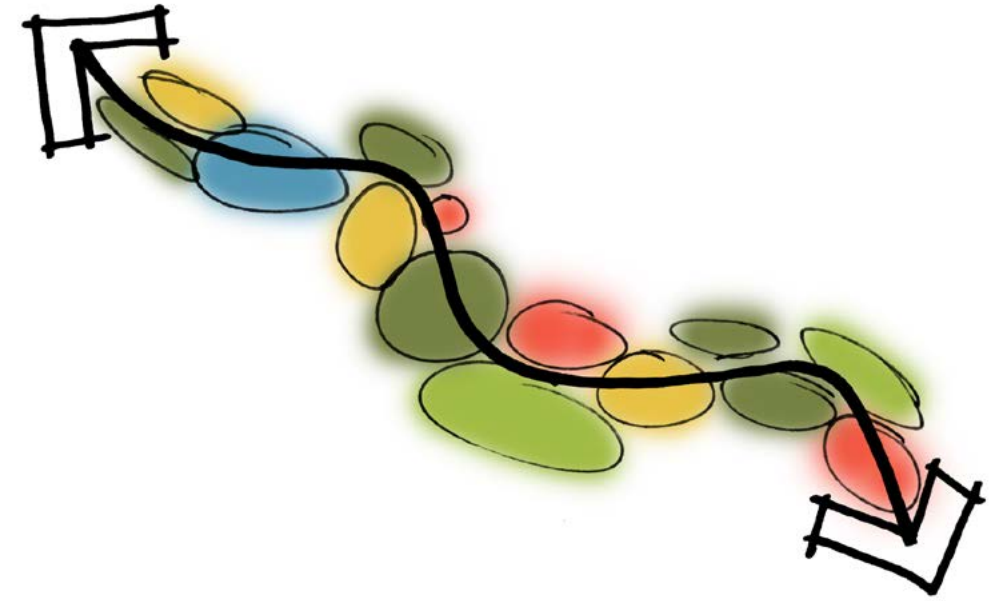
Uitgangspunt is dat de nieuwe dijk zich op een vanzelfsprekende manier voegt in zijn omgeving, doordat ze voortbouwt op het DNA van de IJsseldijk.

Om hieraan invulling te geven zijn een viertal leidende principes opgesteld. Deze leidende principes vormen als het ware de top-eisen voor ruimtelijke kwaliteit. In hoofdstuk 5 worden deze leidende ontwerpprincipes nader uitgewerkt in meer concrete ontwerpprincipes en zoekrichtingen.

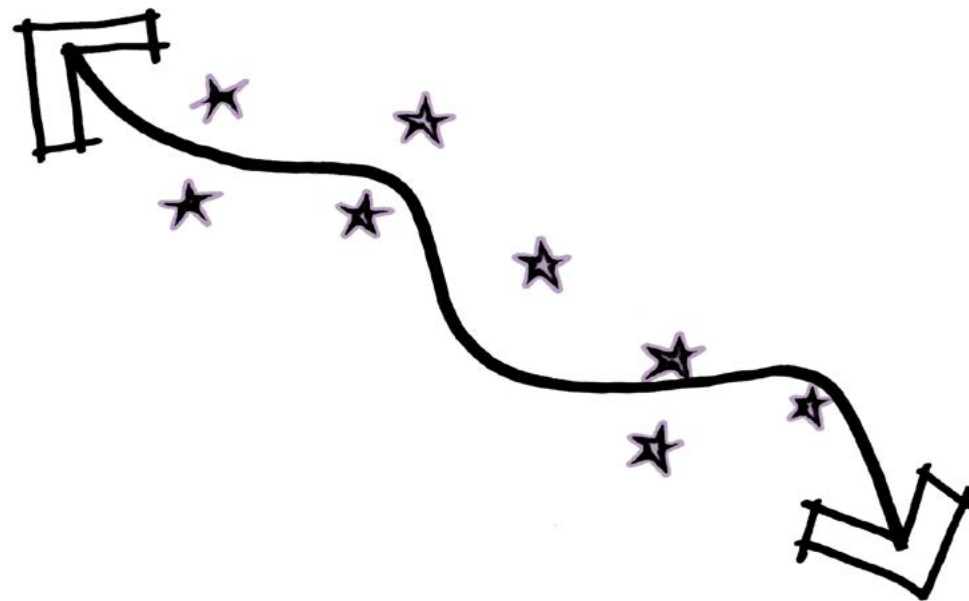
1. DE CONTINUE DIJK: EEN SLINGERENDE STEILE GROENE DIJK

Op het schaalniveau van de provincie Overijssel vormen de dijken langs de Sallandse IJssel één dijkfamilie. Behoud en versterken van de onderscheidende kenmerken (profiel en tracé) van de IJsseldijk Zwolle-Olst ten opzichte van de andere dijken in Overijssel vormt een belangrijk uitgangspunt. De nieuwe dijk is daarom over de gehele lengte als één samenhangende lijn in het landschap herkenbaar. De dijk heeft een doorgaand slingerend tracé, en kent een eenduidig en compact dwarsprofiel met steile en groene taluds.

2. DE KLEURRIJKE DIJK: EEN GEVARIEERD DIJKLANDSCHAP

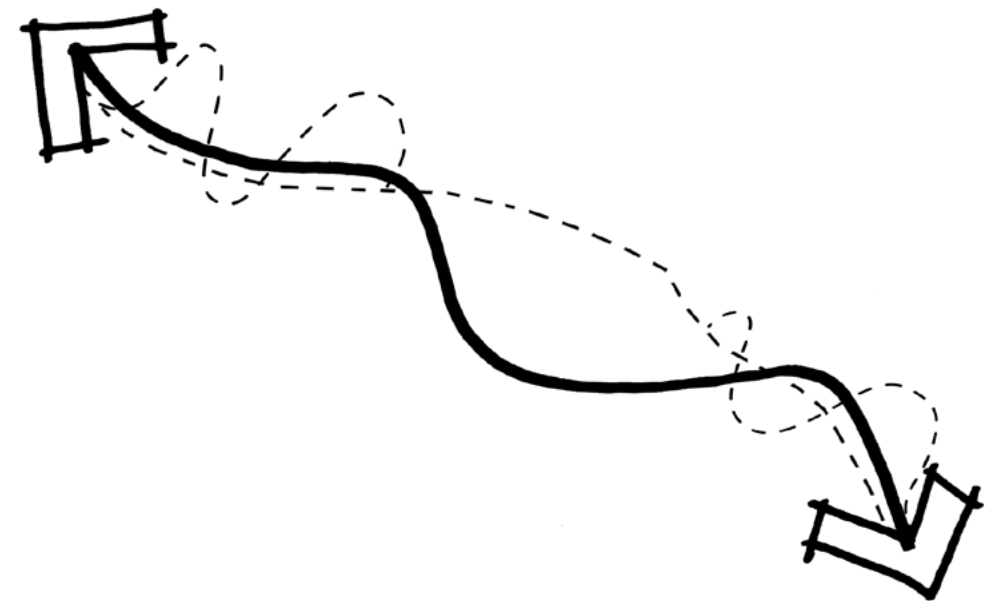
De dijk voert door een kleinschalig, reliëfrijk en divers landschap: rivierduinen, oeverwallen, uiterwaarden, en dorpen. De aansluiting van de dijk op de verschillende landschappen is telkens anders. Uitgangspunt is om per dijktype voort te bouwen op specifieke relatie tussen dijk en omgeving waardoor de veelkleurigheid (in sfeer, inrichting en gebruik) van de IJsseldijk wordt behouden en waar mogelijk versterkt.

3. DE VERHALENDE DIJK: ZORGVULDIGE OMGANG MET HET (WATER)ERFGOED

De dijk is rijk aan (water)erfgoed. Kolken, dijkdellen, dijkstoelhuisjes, relictten van de IJssellinie, rivierlandgoederen, etc. Deze elementen vertellen het verhaal over het ontstaan van het IJssellandschap: over de strijd tegen het water en het leven met de rivier.

Uitgangspunt voor de dijkversterking is dat het (water)erfgoed zodanig wordt ingepast dat het zijn verhaal kan blijven vertellen: Waarom ligt het hier? Waarvoor diende het? De opgave voor de dijkversterking is een zorgvuldige omgang met het erfgoed. Het behoud van het erfgoed is het beste geborgd door het een nieuwe functie te geven (o.a. recreatie, natuur- en klimaatopgaven) volgens het motto: behoud door ontwikkeling.

4. DE BELEEFBARE DIJK: VERSTERKEN ROUTENETWERK MET BEHOUD LUWE PLEKKEN.

Door het benutten van meekoppelkansen kan het recreatief routenetwerk rondom de dijk worden versterkt. Belangrijk uitgangspunt is een bewuste omgang met luwe en meer dynamische plekken, voortbouwend op de variatie van het IJssellandschap.

Op luwe plekken, gelegen op grotere afstand van dorp of stad, is de rust en stilte een grote kwaliteit. Een grote toename van recreanten is hier niet gewenst en voorziet ook niet in een grote behoefte. Dit ligt anders in de meer dynamische gebieden zoals bij Olst, Wijhe en Zwolle. Hier is een grote behoefte aan recreatieve uitlopmogelijkheden richting de rivier. De opgave is daar om recreatieve routes en voorzieningen zodanig te situeren dat de uitlopmogelijkheden toe nemen, maar tegelijkertijd de belangen van bewoners, grondeigenaren en natuur worden ontzien.

INTERMEZZO BELEVINGSWAARDENONDERZOEK.

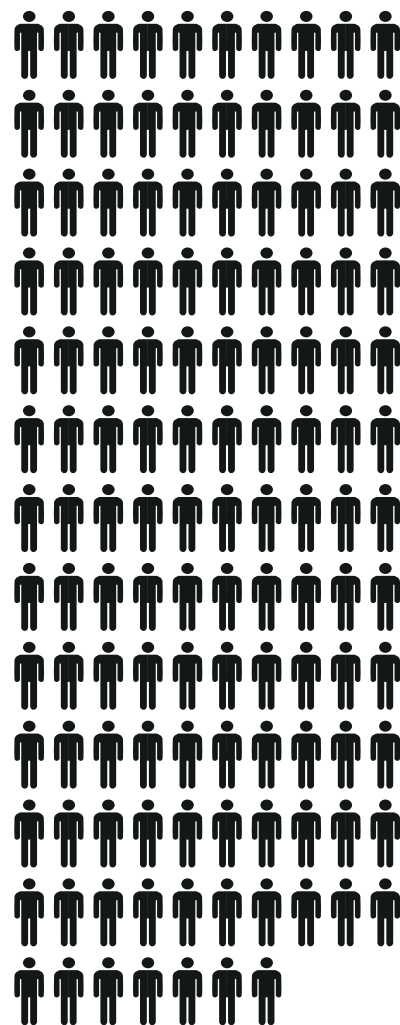
Voor het opstellen van dit Ruimtelijk Kwaliteitskader heeft er een belevingswaardenonderzoek plaatsgevonden met dijkdenkers, bewoners en gebruikers van de dijk. De uitkomsten daarvan zijn vastgelegd in de Hydrobiografie: 'Het verhaal van de dijk'

Het belevingswaardenonderzoek heeft waardevolle input geleverd aan het RKK. Het uitzicht vanaf de dijk, de routes over en langs de dijk en de natuur- en cultuurhistorische waarden van het dijklandschap werden door de deelnemers hooggewaardeerd. Minder gewaardeerd werden de barrièrewerking van de N337, de ruimtelijke situatie op en langs de dijk in Olst en Wijhe en de recreatief overbelaste dijk nabij Zwolle. Deze bevindingen zijn verwerkt in hoofdstuk 3: Kwaliteiten en knelpunten.

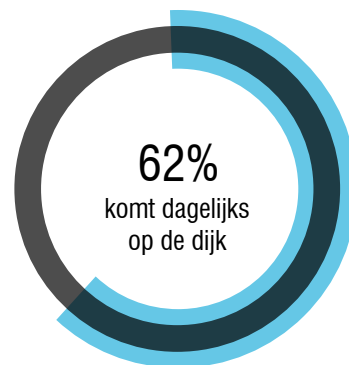
Deelnemers aan het belevingswaardenonderzoek zagen ook allerlei kansen om de ruimtelijke kwaliteit van het dijklandschap te verbeteren. Bovenaan staan het ontwikkelen van recreatieve routes, het verbeteren van de verkeersveiligheid in de dorpen Olst en Wijhe, het vergroten van de natuurwaarden en het versterken van de verbinding tussen de dorpen en de rivier. Deze kansen zijn verwerkt in hoofdstuk 4 en 5 van het ruimtelijke kwaliteitskader, ze hebben geholpen in het benoemen van mogelijk meekoppelkansen.

Het belevingswaardenonderzoek bracht ook een aantal interessante ruimtelijke dilemma's aan het licht. Waar de ene deelnemer pleitte voor toegankelijke dijken, pleitte de ander voor het behoud van rust op de dijk. Dit soort dilemma's hebben geholpen om de leidende principes en ontwerpprincipes aan te scherpen en zodanig te verwoorden dat ze recht doen aan de verschillende belangen.

deelnemers enquête

127

40 wonen aan de dijk

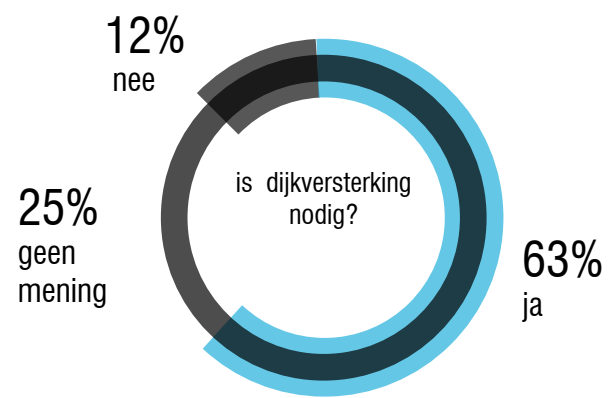
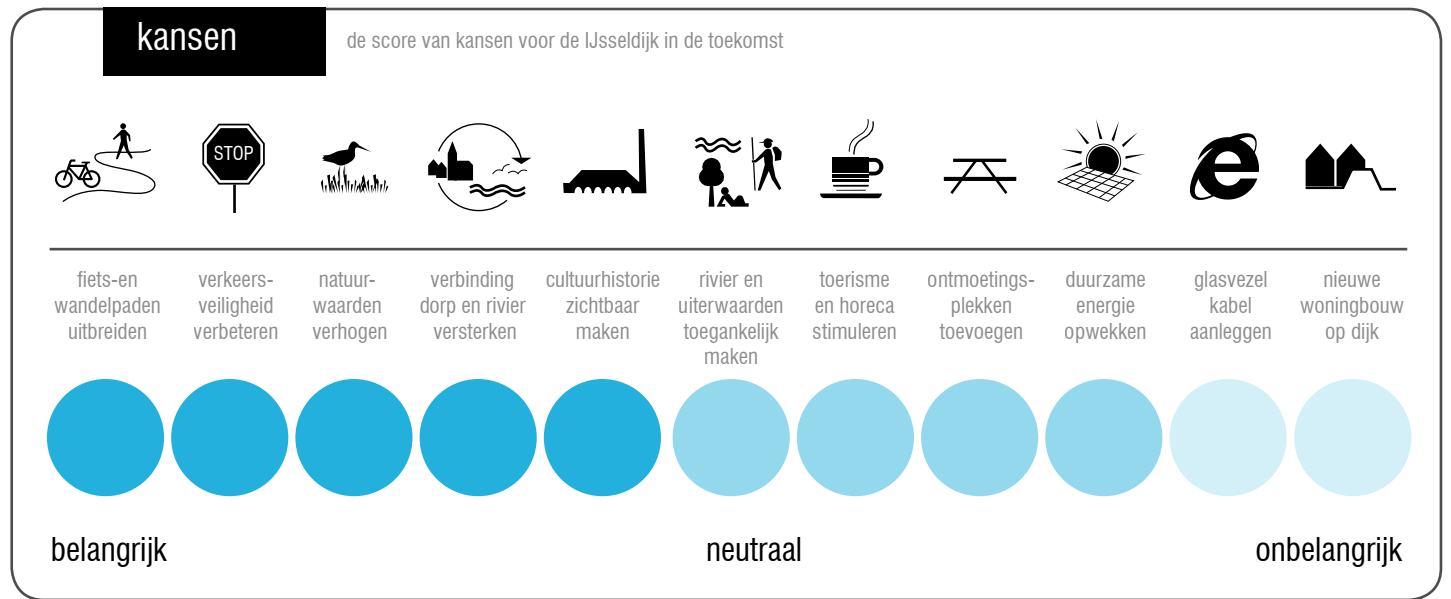
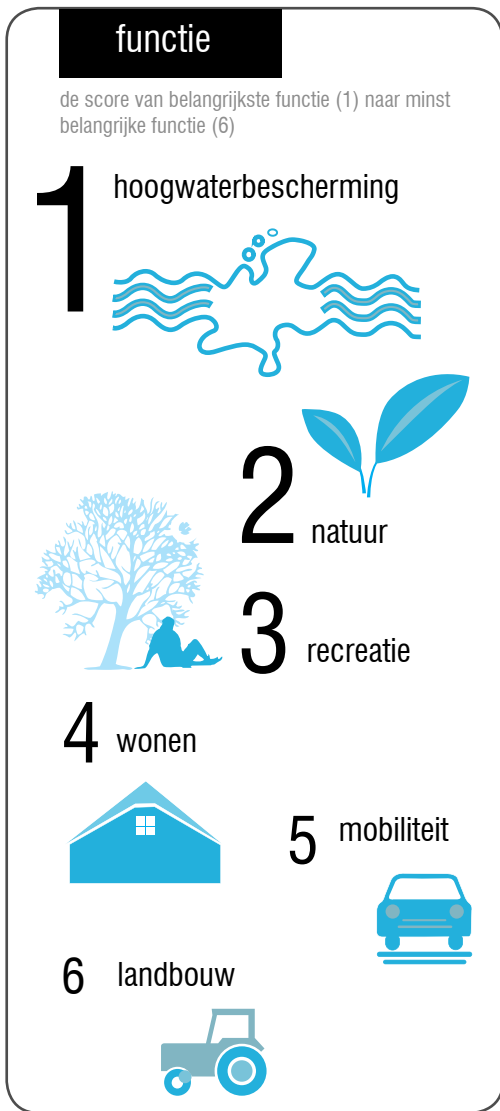
65 wonen < 2 km van dijk

22 wonen > 2 km van dijk

10

DIJKVRAGEN

1. hoe ver woont u van de IJsseldijk?
2. hoe vaak komt u op de IJsseldijk?
3. wat is de reden van bezoek/ gebruik?
4. hoe verplaatst u zich het liefst?
5. wat is uw mooiste stukje IJsseldijk en wat vindt u minder mooi? zie pagina 57-58
6. welke functies van de IJsseldijk zijn voor u belangrijk?
7. denkt u dat de dijk versterkt moet worden?
8. welke waarden van de IJsseldijk zijn voor u belangrijk?
9. wat vindt u belangrijke ontwikkelkansen voor de IJsseldijk?
10. heeft u nog een boodschap die u het ontwerpteam van de IJsseldijk wilt meegeven?

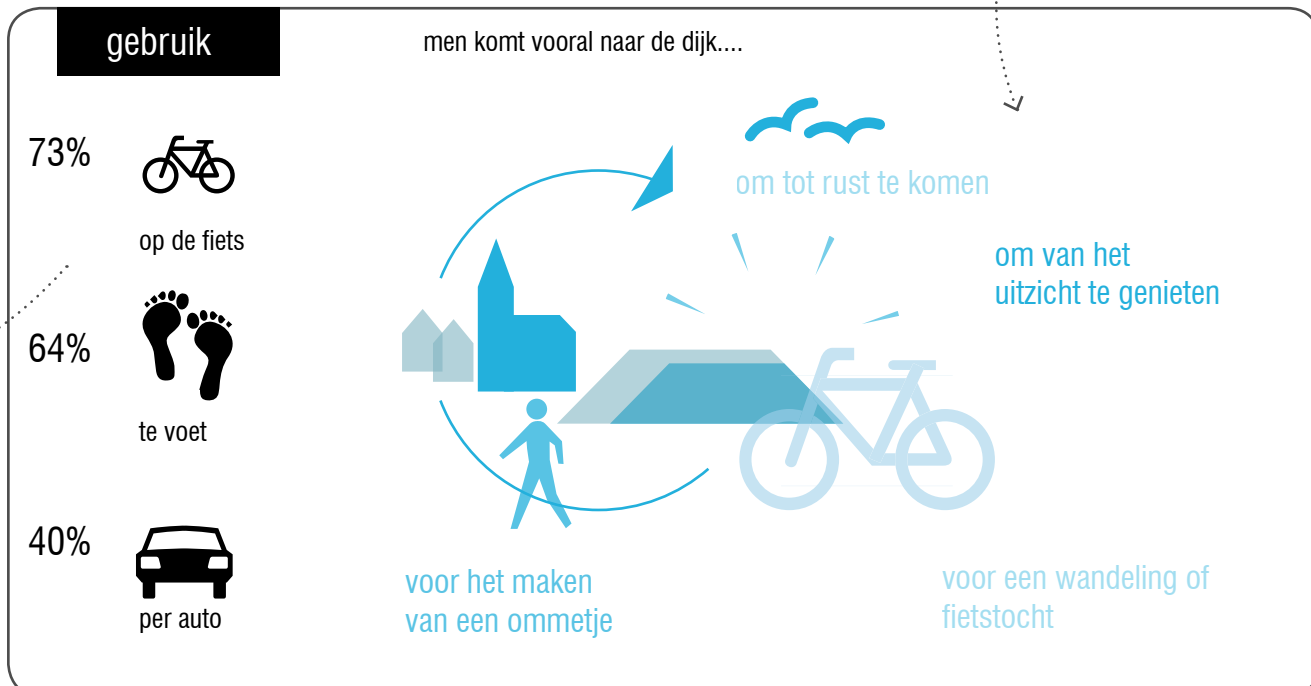
70%

UITZICHT

van de mensen komt naar de dijk voor het uitzicht. Dit vindt men de belangrijkste waarde van de IJsseldijk

OP DE FIETS

de meeste mensen komen te fiets of te voet op de dijk. Bijna de helft van de mensen pakt ook weleens de auto en geniet dan van de scenic route.

waarden

de score van waarden van de IJsseldijk

- 70% **UITZICHT**
het uitzicht vanaf de dijk
- 70% **ROUTES**
de dijk als doorgaande route voor fiets en wandelaar
- 58% **NATUUR**
de ecologische waarden
- 39% **HISTORIE**
herkenbaarheid van historische elementen langs de dijk
- 33% **VORM**
de herkenbaarheid van de dijk qua vorm en beplanting
- 33% **WONEN**
dijk als woonomgeving

5

Ontwerpprincipes

Wie ben ik?

Analyse dijkDNA
Analyse kwaliteiten en knelpunten

Wat wil ik zijn?

Visie op de ruimtelijke kwaliteit

Hoe word ik het?

Ontwerpprincipes
Uitwerking deergebieden
Borging ruimtelijke kwaliteit

5.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de vier leidende principes vertaald naar meer concrete ontwerpprincipes. Deze ontwerpprincipes dienen voor de uitwerking van de kansrijke alternatieven in de verkenningsfase en de uitwerking van het voorkeursalternatief in de planfase.

De *Ontwerpprincipes* zijn op hun beurt weer uitgewerkt in *Zoekrichtingen*. Deze zoekrichtingen illustreren de wijze waarop invulling gegeven kan worden aan de ontwerpprincipes. Op dit moment dienen ze vooral ter inspiratie en verkenning van inpassingsmogelijkheden. In het vervolg van de verkenningsfase ontstaat naar verwachting steeds meer inzicht in de landschappelijke, technische, omgevings en financiële aspecten van de dijkversterking. De zoekrichtingen zullen op basis daarvan eind 2018, worden aangescherpt en aangevuld tot concrete uitgangspunten voor het dijkontwerp: RKK 2.0. Deze concrete uitgangspunten voor het dijkontwerp zullen in de planuitwerking, als het VKA verder wordt uitgewerkt en ingepast, worden gehanteerd bij het ontwerpen van de dijkversterking.

5.2 INPASSEN & MEEKOPPELEN

De ontwerpprincipes en zoekrichtingen hebben zowel betrekking op de reguliere inpassingsopgave van de dijkversterking (behoud van ruimtelijke kwaliteit), als op meekoppelkansen waarmee ruimtelijke meerwaarde kan worden behaald.

Wanneer in een zoekrichting sprake is van een mogelijke meekoppelkans is dat gemarkeerd met een stempel:

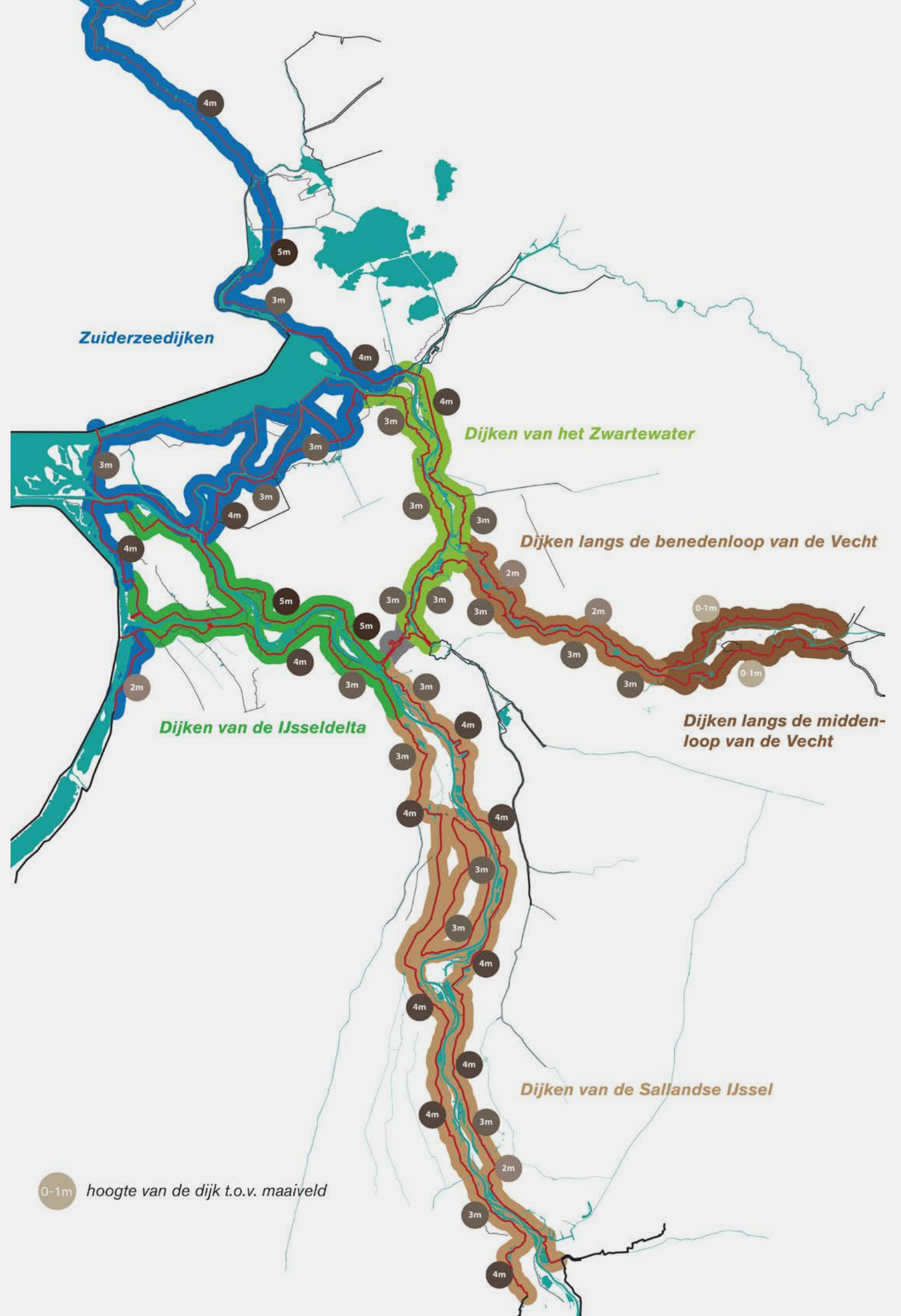
meekoppelkansen

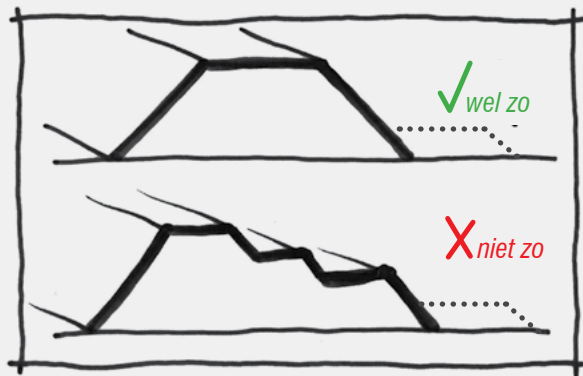
Wanneer een zoekrichting is geduid als mogelijke meekoppelkans wil dat nog niet zeggen dat die kans daadwerkelijk wordt benut. Het is aan overheden, NGO's en particulieren om deze meekoppelkansen de komende jaren daadwerkelijk op te pakken en uit te werken tot een concreet meekoppelproject. In dat opzicht werkt het RKK inspirerend.

**LEIDEND PRINCIPE 1:
DE CONTINUE DIJK**

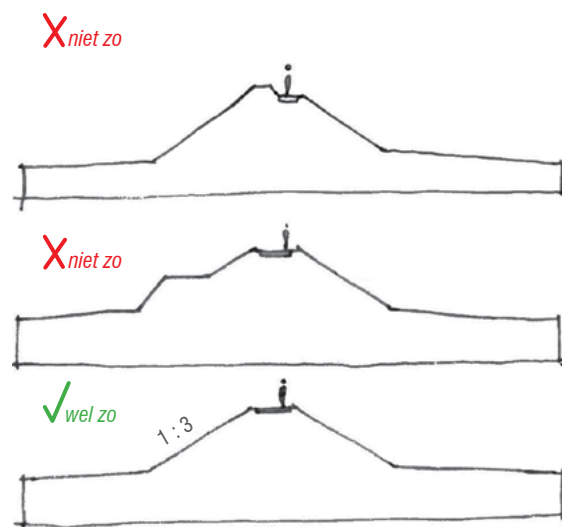
Op het schaalniveau van de provincie Overijssel vormen de dijken langs de Sallandse IJssel één van de zes dijkfamilies. Het behoudt en het versterken van de onderscheidende kenmerken (profiel en tracé) van de IJsseldijk Zwolle Olst ten opzichte van de andere dijken in Overijssel vormt een belangrijk uitgangspunt. De nieuwe dijk is daarom over de gehele lengte als één samenhangende lijn in het landschap herkenbaar. De dijk heeft een doorgaand slingerend tracé, en kent een eenduidig en compact dwarsprofiel met steile en groene taluds.

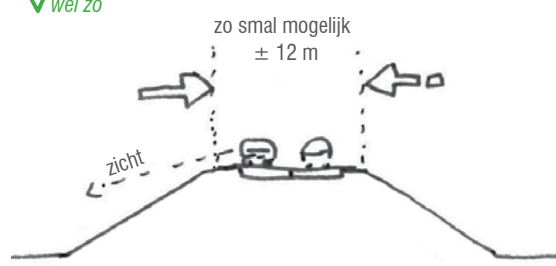
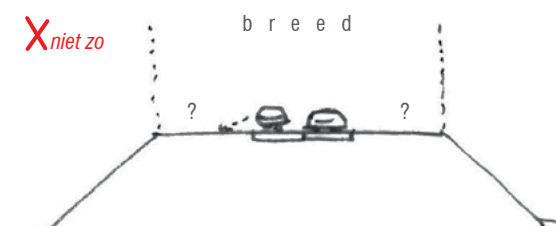
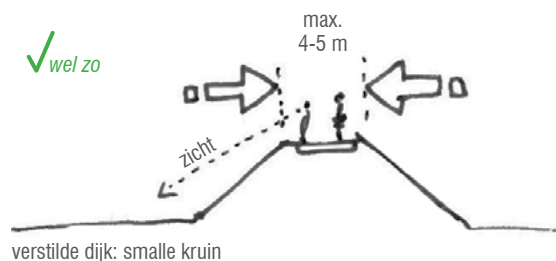
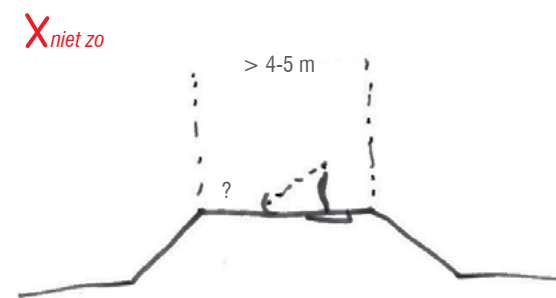

1.1 De dijk heeft een compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel

Het dwarsprofiel van de nieuwe dijk bouwt zo veel mogelijk voort op de kenmerken van de huidige dijk langs de Sallandse IJssel. De dijk heeft een eenvoudige archetypische hoofdvorm over de totale lengte van het traject.

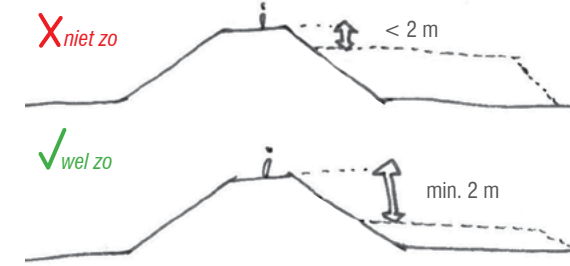
De dijk heeft een herkenbare en eenduidige hoofdvorm: één kruinvlak, steile taluds van 1 op 3, die in één doorgaande lijn doorlopen tot aan de teen.

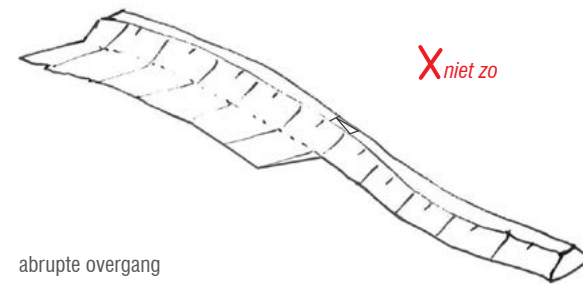
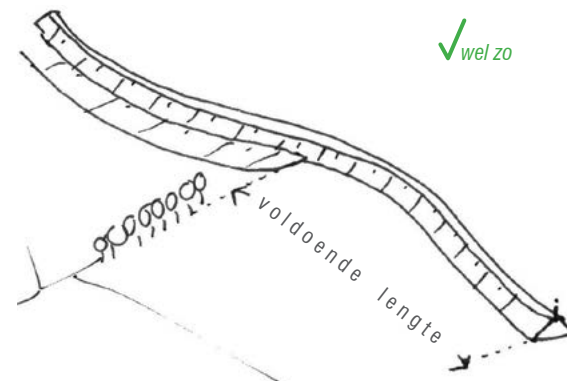
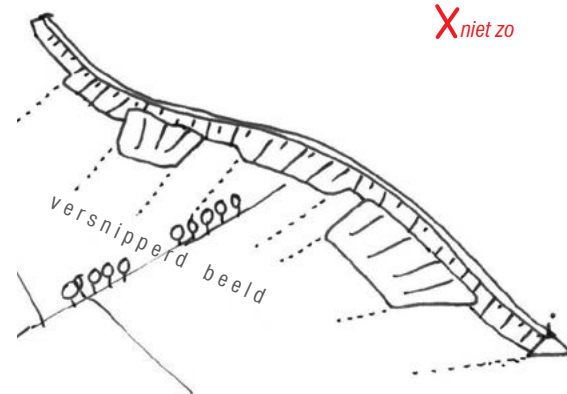
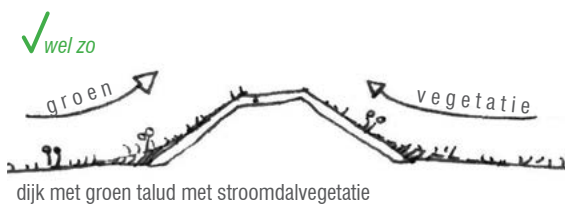
De kruin is zo smal mogelijk. Ze is niet breder dan vanuit de functie noodzakelijk (waterkering, verkeer).

Waar de dijk samenvalt met de N337 -'Versnelde dijk'- vervult de kruin een belangrijke verkeerskundige functie, hierdoor is sprake van een relatief brede kruin. Door het toepassen van rammelstroken en houten geleiderail worden brede bermen voorkomen.

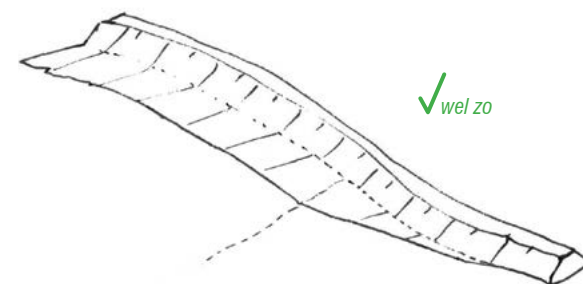
Waar de dijk geen of een beperkte verkeerskundige functie vervult (fietspad, lokale weg) - 'verstilde dijk'-, heeft de kruin een breedte van ca 4-5 meter.

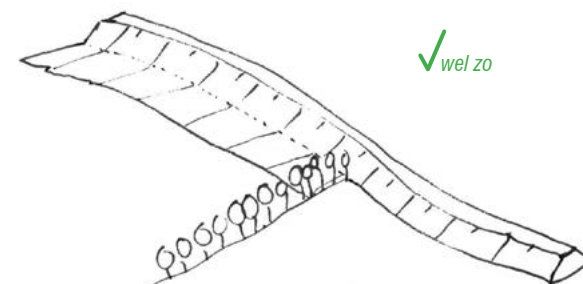
Eventuele bermen zijn zo veel mogelijk ondergeschikt aan de hoofdvorm van de dijk. Belangrijk is dat de kruin van de dijk significant hoger is dan de berm zodat er een herkenbaar onderscheid is tussen dijk en berm (gestreefd wordt naar ca. 2 meter / ooghoogte).

abrupte overgang

vloeiende overgang

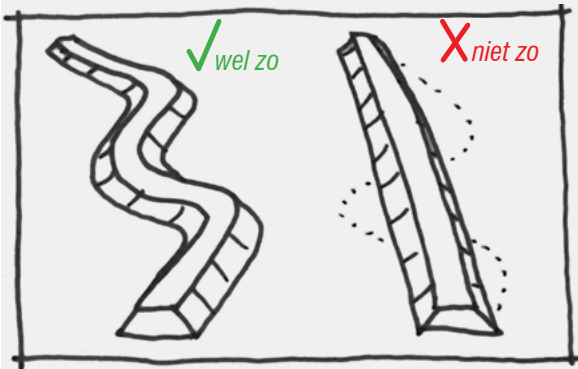

landschappelijke aanleiding

De dijk heeft een groen bloemrijk talud. De botanische waarden worden behouden en waar mogelijk versterkt door het gedeeltelijk aanbrengen van een zandige toplaag. Overwogen kan worden om de stroomdalvegetatie van de huidige dijkbekleding te 'transplanteren' naar de nieuwe dijk.

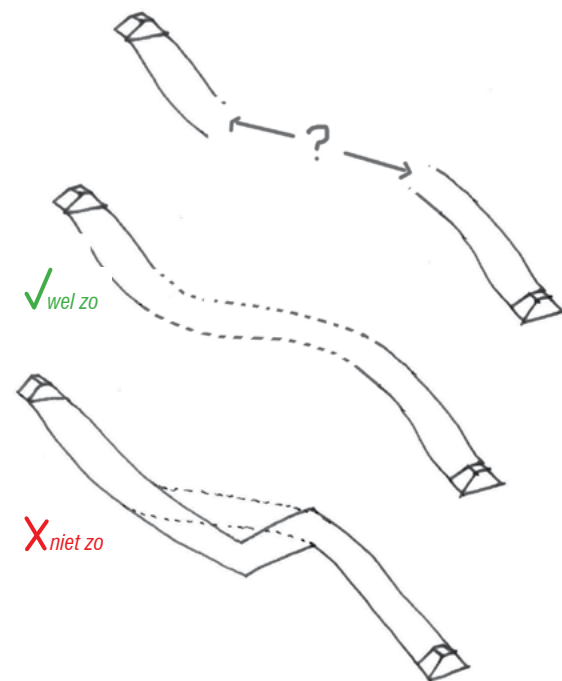
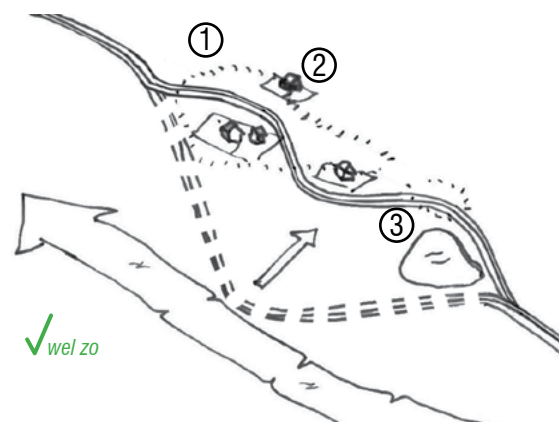
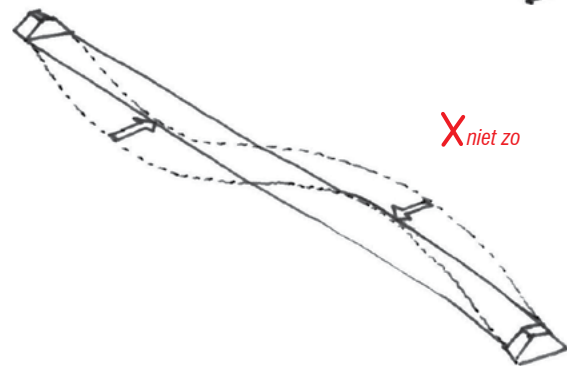
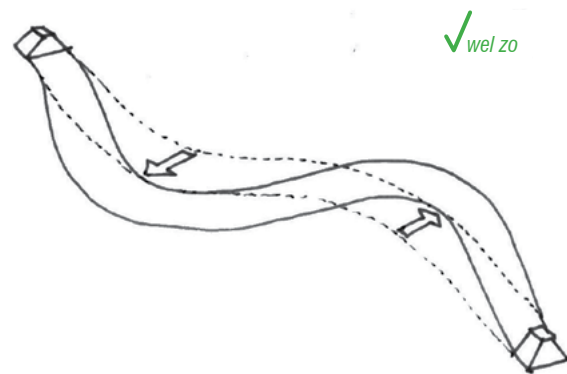
Vanuit voorstaande punten zijn allerlei variaties binnen het dwarsprofiel denkbaar: o.a. in de breedte van de kruin en hoogte en breedte van de berm. Uitgangspunt is dat een bepaald dwarsprofiel over voldoende lengte wordt toegepast passend bij de maat en schaal van het landschap, zodat een versnipperd beeld wordt voorkomen.

Overgangen tussen de dwarsprofielen zijn vanzelfsprekend. Ze hebben een landschappelijke aanleiding of worden vloeiend opgelost.

1.2 Voortbouwen op het kenmerkende slingerende tracé

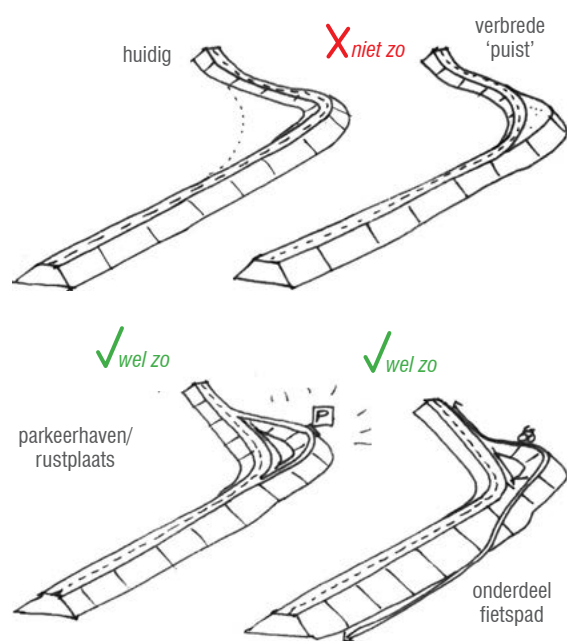
In het huidige slingerende dijktracé is de strijd tegen het water nog afleesbaar: situering op de hogere gronden, dijkeruglegging, in- en uitlaagdijken rondom kolken, etc. Door zoveel mogelijk de kenmerken van het huidige tracé als basis te nemen blijft de waterstaatsgeschiedenis afleesbaar aan het tracé van de dijk en wordt de gebruikers van de dijk een telkens wisselend perspectief over het landschap geboden.

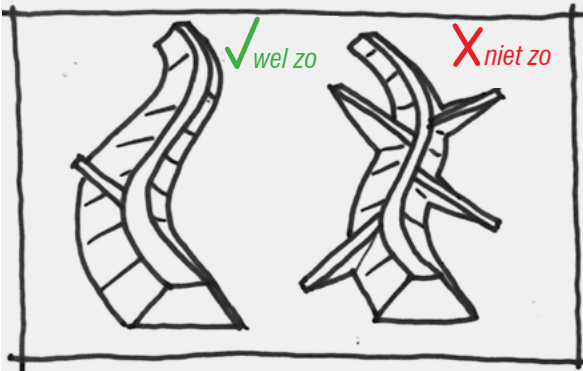
Door de dijkverhoging/versterking ontstaan er binnen- en of buitenwaartse asverschuivingen. Deze worden bij voorkeur benut om het slingerende karakter te versterken i.p.v. de dijk recht te trekken.

Incidenteel zijn dijkerugleggingen denkbaar, omdat daarmee lokale landschaps- of ecologische waarden kunnen worden ontzien, danwel er een lokale waterstandsaling kan worden behaald. Een dijkeruglegging past binnen de traditie waarbij vanaf de middeleeuwen de Sallandse Bandijk regelmatig is teruggelegd als de omstandigheden daartoe dwongen. Het ontwerp van het nieuwe dijktracé is een specifieke ontwerpogave. Het tracé van de nieuwe dijk bouwt voort op historische principes: (1) het volgen van de hogere gronden, (2) sparen van waardevolle bezit (woningen), (3) om een wiel i.p.v. er doorheen. Zo ontstaat een nieuw dijktracé dat een logisch geheel vormt met de rest van de dijk, waarbij de grilligheid van de moderne dijkverlegging bepaald wordt door de te 'omzeilen' objecten.

Bij dijkverleggingen dienen aansluitingen van twee dijkstukken vloeiend en bochtig vormgegeven te worden en niet haaks als bajonet-aansluiting.

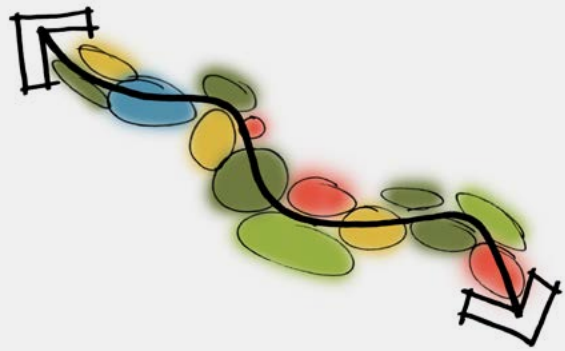
Aan de N337 bestaat eventueel de wens om een aantal gevaarlijk bochten te verflauwen. Aandachtspunt daarbij is de herkenbaarheid van het historische slingerende dijktracé. Overwogen kan worden de verflauwing extra robuust uit te voeren waardoor het historische dijktracé wordt vrijgespeeld.

1.3

Weg-, erf- en beheerafritten ondergeschikt aan de dijk

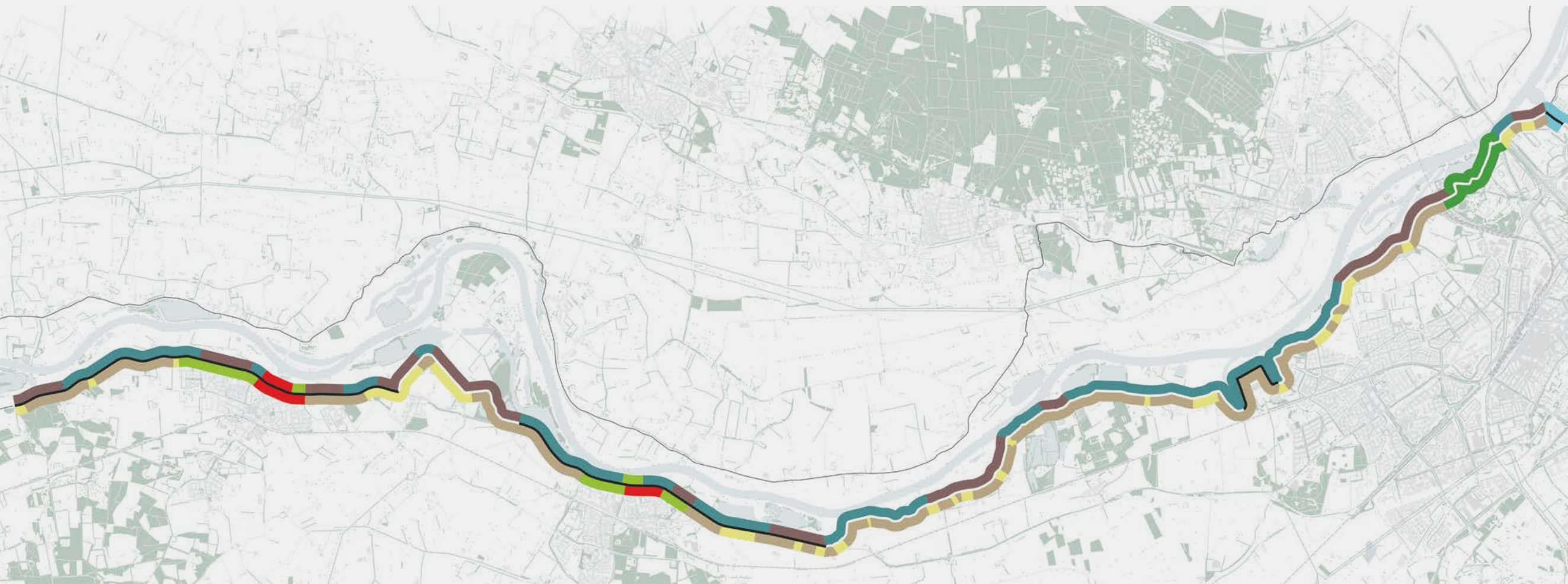
Het lineaire karakter van de dijk blijft behouden door afritten zo compact mogelijk vorm te geven en het aantal beheerafritten te beperken. Dit ontwerp-principe wordt bij de actualisatie van het RKK (RKK 2.0) verder uitgewerkt in zoekrichtingen.

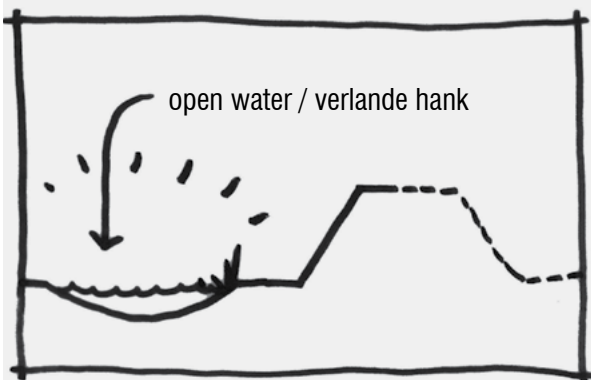

<i>Buitendijks (rivierzijde)</i>		<i>Tracé</i>	
	landsdijk		verstilde dijk
	schaardijk		versnelde dijk
			overige dijken
<i>Binnendijks (landzijde)</i>			
	dekzand-/rivierduindijk		
	oeverwalsdijk		
<i>Specials</i>			
	bolwerkdijk		
	dorpsdijk		
	parkdijk		
	kanaaldijk		

**LEIDEND PRINCIPE 2:
DE KLEURRIJKE DIJK: EEN GEVARIEERD DIJK-
LANDSCHAP**

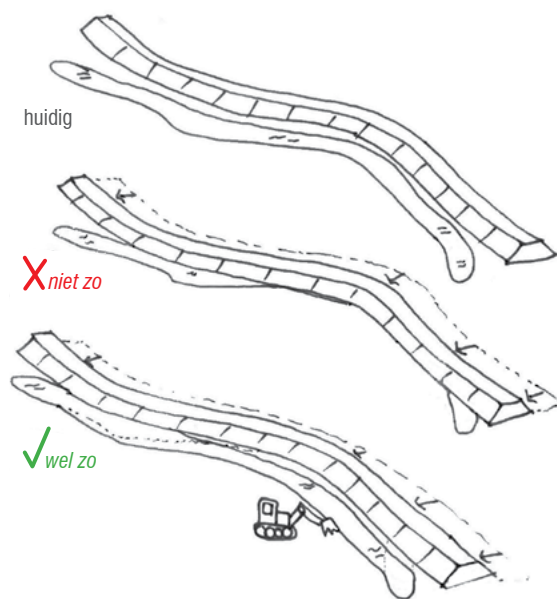
De dijk voert door een kleinschalig, reliëfrijk en divers landschap: rivierduinen, oeverwallen, uiterwaarden, dorpen. De aansluiting van de dijk op de verschillende landschappen is telkens anders. Uitgangspunt is om per dijktype voort te bouwen op de specifieke relatie tussen de dijk en haar omgeving waardoor de veelkleurigheid (in sfeer, inrichting en gebruik) van de IJsseldijk wordt behouden en versterkt.

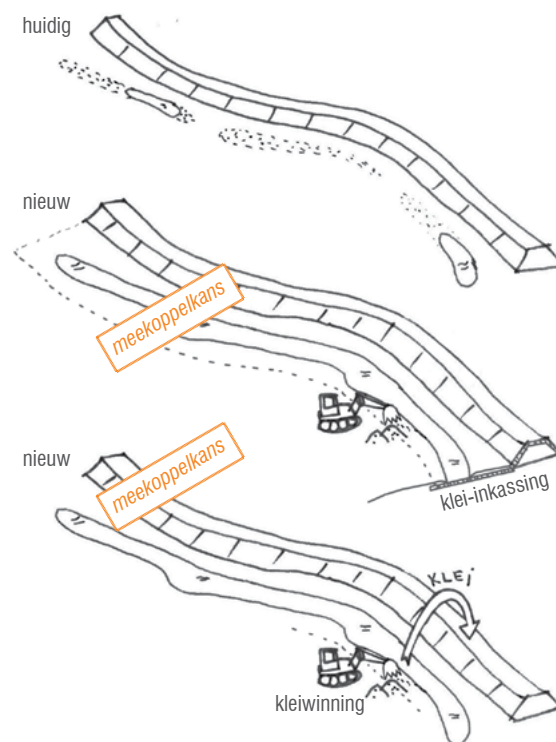

2.1 (Voormalige) Schaardijk: behoud en versterken natte buitenteen

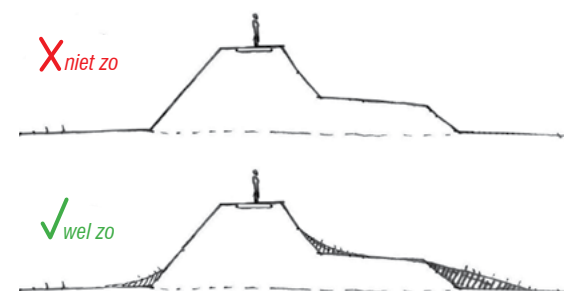
Een schaaldijk is een dijk grenzend aan de rivier of een voormalige rivierloop. Kenmerkend is de natte dijkteen in de vorm open water (strang), rietmoeras of vernatte laagte. Deze natte structuren hebben een hoge landschappelijke waarde omdat ze het verhaal vertellen van de dynamische IJssel die in het verleden regelmatig haar loop heeft verlegd. Ook hebben deze strangen/moerassen veelal een hoge ecologische waarde. Uitgangspunt voor de dijkversterking is het behoud en waar mogelijk versterken van de natte buitenteen van (voormalige) schaaldijken.

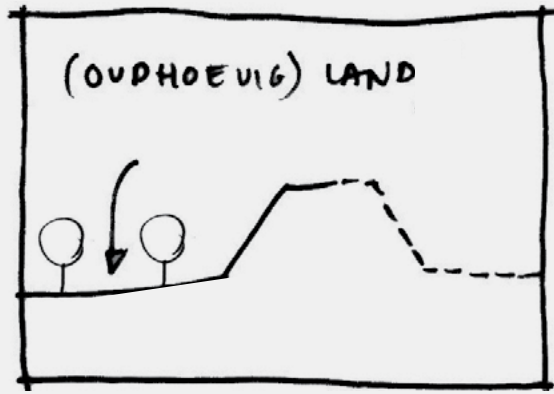
Behoud natte laagte/strang langs de teen van de dijk. Indien door een buitenwaartse asverschuiving van de dijk (een deel van) de strang/laagte verdwijnt, zou dit ter plekke gecompenseerd moeten worden door een nieuwe laagte/strang te graven. De strang/laagte wordt daarbij 'verschoven', waarbij de vergraving zo veel mogelijk het bestaande relief volgt en versterkt.

Op diverse plaatsen is de oude loop van de IJssel niet meer goed herkenbaar doordat deze is verland of gedempt. In combinatie met een klei-inkassing (als onderdeel van de dijkversterkingsmaatregel), invulling van de KRW-opgave of kleiwinning voor de dijkversterking kunnen deze verdwenen laagtes en strangen worden gereconstrueerd.

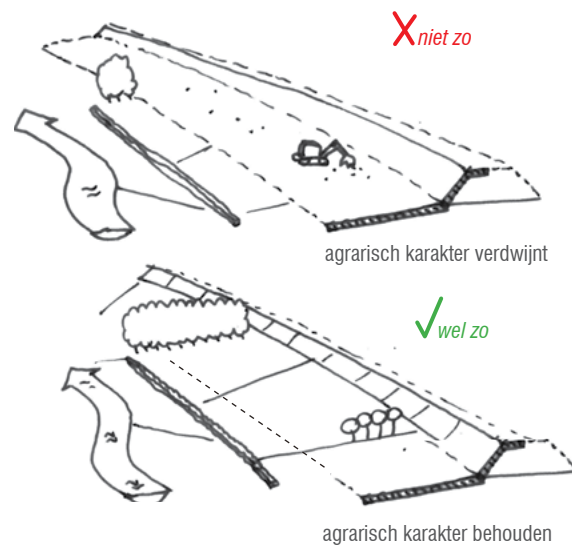

De vorm van de dijk gaat vloeiend/naadloos over in het aanliggende maaiveld: Een eventuele scherpe knik tussen het dijktalud en maaiveld kan worden afgerond door het aanbrengen van zandig materiaal met bijzondere potenties voor het ontwikkelen van stroomdalflora. Zo blijft de sterke verwevenheid van dijk en omgeving met vloeiende overgangen gewaarborgd.

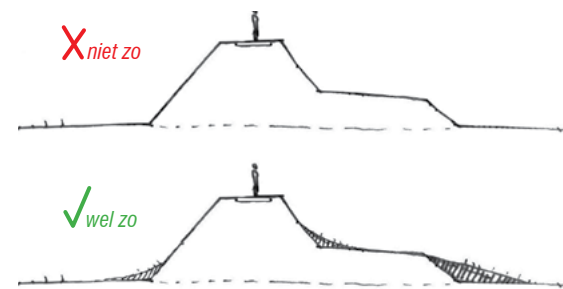

2.2 Landsdijk: behoud van het agrarisch karakter

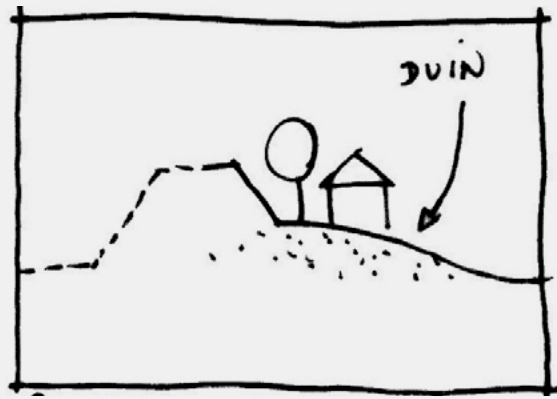
Een landsdijk heeft een breed voorland. Vaak bevindt zich langs de buitenteen zogenaamd oud-hoevig land. Kenmerkend voor het oud-hoevig land is het agrarische karakter, de eeuwenoude verkaveling en het voorkomen van perceelbeplanting in de vorm van hagen en houtwallen. Uitgangspunt voor de dijkversterking is het behoud van het agrarisch karakter van het oud-hoevig land.

Behoud van het kleinschalige agrarische karakter (verkaveling, perceelbeplanting, weide en hooilanden)

De vorm van de dijk gaat vloeiend/naadloos over in het aanliggende maaiveld: Een eventuele scherpe knik tussen het dijktalud en maaiveld kan worden afgerond door het aanbrengen van zandig materiaal met bijzondere potenties voor het ontwikkelen van stroomdalflora. Zo blijft de sterke verwevenheid van dijk en omgeving met vloeiende overgangen gewaarborgd.

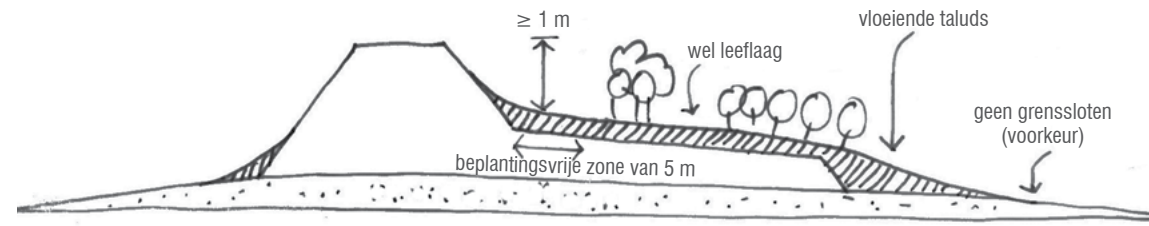
2.3 Rivierduindijk: behoud en versterken van het historische ensemble aan de dijk

De IJsseldijk volgt van oudsher zoveel mogelijk de hoogste delen van de oeverwal. De dijk snijdt daarbij regelmatig te koppen aan van een rivierduin. Kenmerkend voor een rivierduindijk is de relatief lage dijkhoogte door de hoge ligging van het maaiveld, de aanwezigheid van (concentraties van) oude bebouwing langs de dijk en beplantingstructuren (boomgaarden, singels, tuinen) die doorlopen tot aan/op de dijk.

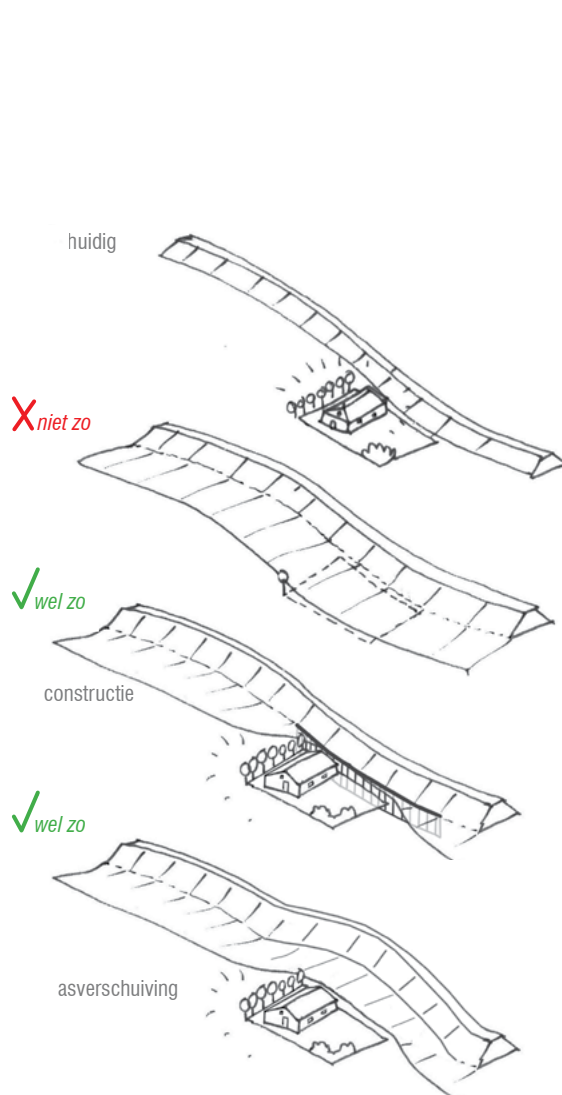
Uitgangspunt voor de dijkversterking is het behouden en waar mogelijk versterken van het (historische) ensemble van bebouwing en beplanting direct aan de dijk.

Ontwerpprincipe

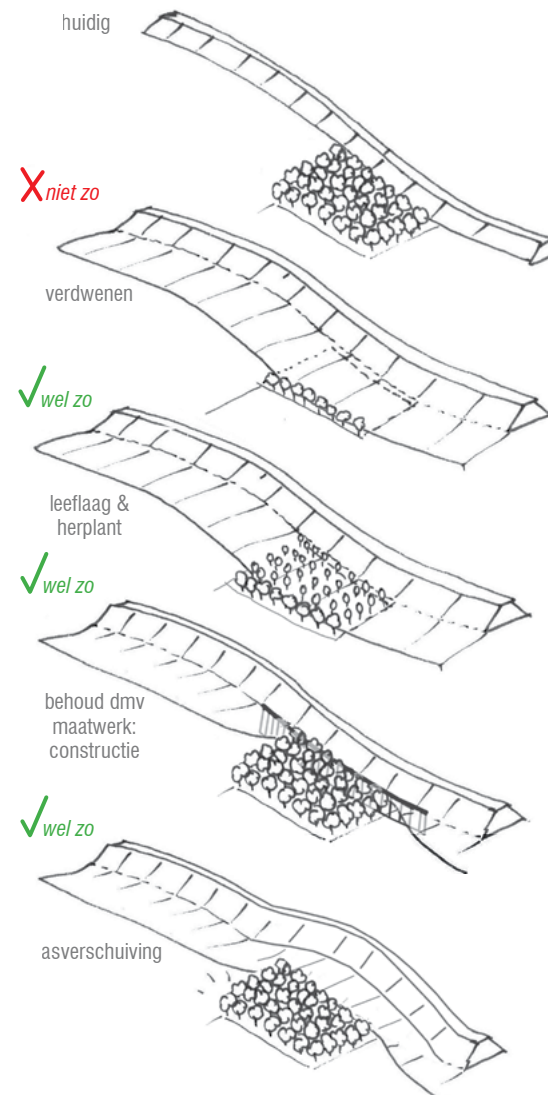
Zoekrichtingen

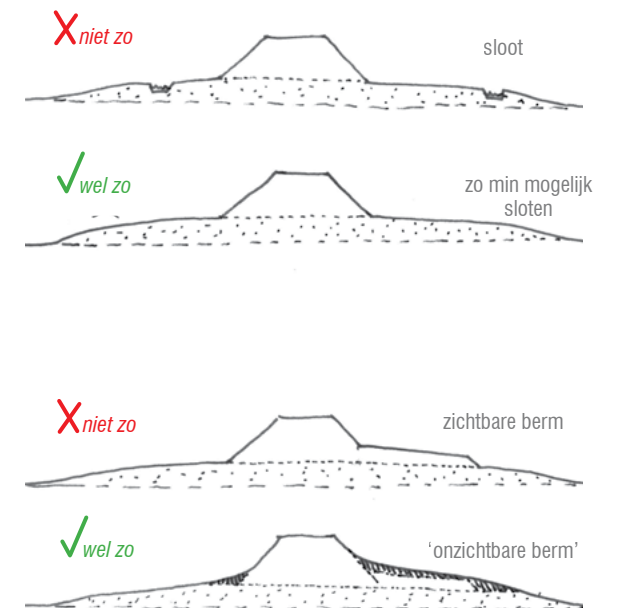
Ter hoogte van dekzandkoppen mag plaatselijk het verschil tussen de hoogte van de dijk en de bovenzijde steunberm gelijk of groter zijn dan 1 meter. Hiermee worden de hogere dekzandkoppen geaccentueerd. Beplanting wordt -op een leeflaag- zo dicht mogelijk tot aan de dijk teruggelegd, met in achtname van de beplantingsvrije zone. Aansluitingen op het maaiveld zijn vloeiend.

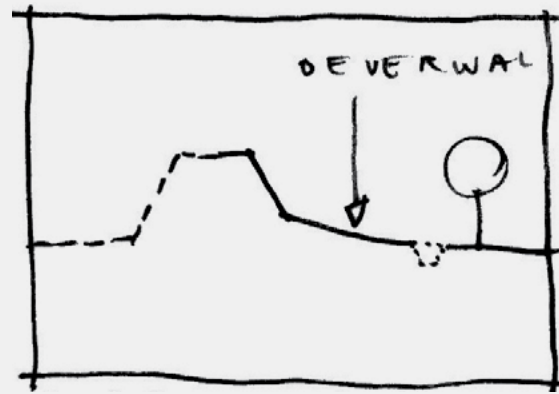
Behoud bebouwing in de dijkzone. Historische bebouwing blijft zo veel mogelijk behouden d.m.v. asverschuiving of maatwerkoplossing. Recente bebouwing kan eventueel ter plekke worden teruggebouwd, waarbij de historische oriëntatie behouden dient te blijven. (Erf)beplanting wordt zoveel mogelijk behouden en eventueel teruggeplant, ook op de steunberm.

Beplanting loopt door tot aan de hoofdvorm van de dijk. Bijvoorbeeld door aanbrengen leeflaag t.b.v. nieuwe beplanting. Waardevolle monumentale beplanting (bijv. boomgaarden) waar mogelijk behouden d.m.v. asverschuiving of maatwerkoplossing (in geval van vergunbaarheid).

Het dijktalud sluit naadloos en vloeiend aan op het maaiveld: zo min mogelijk sloten, 'onzichtbare' berm als onderdeel van het landschap. Zo blijft de sterke verwevenheid van dijk en omgeving met vloeiende overgangen gewaarborgd.

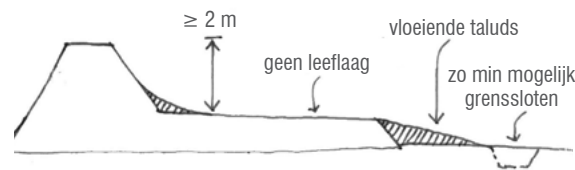

2.4 Oeverwalsdijk: gevarieerde vloeiende aansluiting op het landschap.

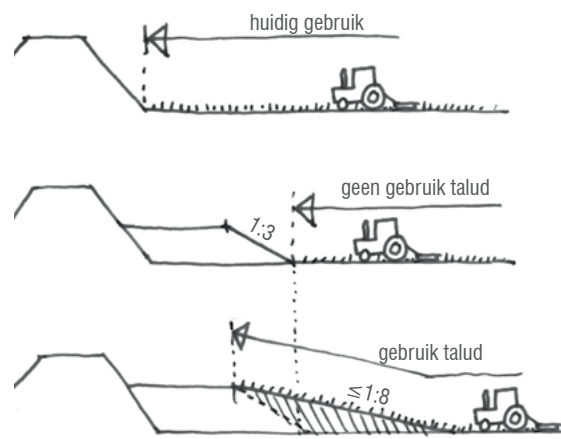
De oeverwal kent ten opzichte van de rivierduinen een iets lager maaiveld. De dijk is daardoor hier wat hoger. De aansluiting van de dijk op de omgeving varieert: vaak vloeiend of diffuus in de vorm van een verspringende sloot, (voormalige) dijkdel of een flauwe binnenteen. Soms ook scherp in de vorm van een strakke kwelsloot. Deze scherpe aansluitingen op het landschap zijn meestal het gevolg van een naoorlogse dijkversterking, oorspronkelijk was de aansluiting hier minder hard. Uitgangspunt voor de dijkversterking is het ontwikkelen van een vloeiende aansluiting op het landschap, zowel in situaties met als zonder kwelsloot.

Ontwerpprincipe

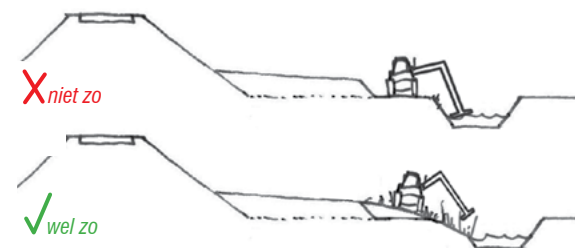
Zoekrichtingen

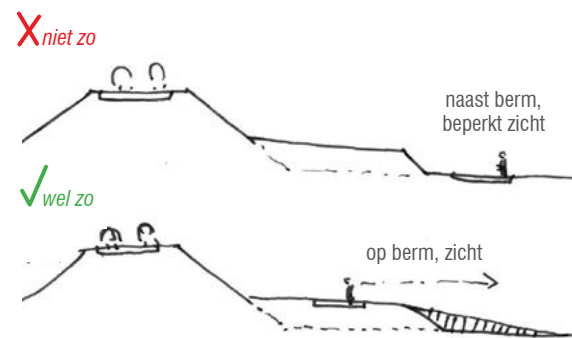
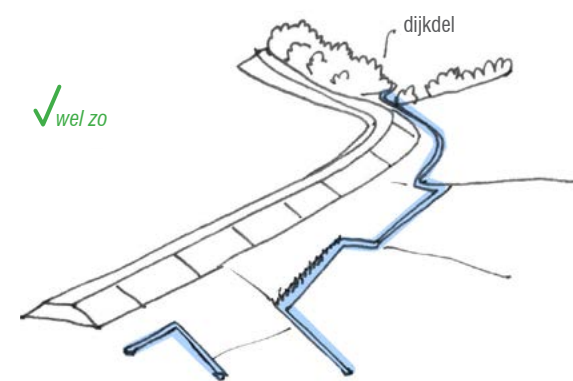
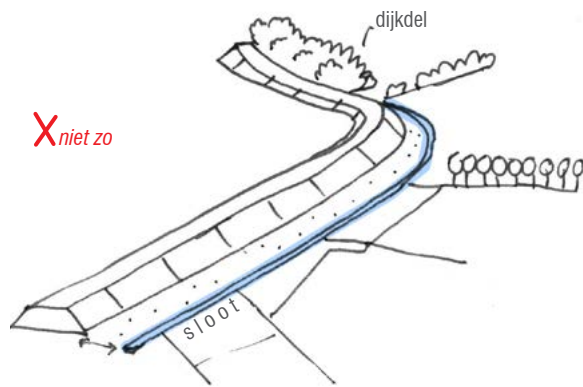
Basis van het oeverwalprofiel: streven naar minimaal 2 meter hoogteverschil tussen dijkkruin en bovenzijde van de eventuele steunberm, beperkte toepassing van een leeflaag (ivm voldoende hoogteverschil kruin-berm), vloeiende overgangen naar het maaiveld door aanbrengen extra grond en alleen kwelsloten waar noodzakelijk.

Op locaties waar geen sprake is van een kwelsloot wordt het 1 op 3 talud van een technische berm afgewerkt met een flauw talud (1 op 8 of flauwer, dit laatste heeft voorkeur). De berm sluit daardoor naadloos aan op het maaiveld, waardoor de berm visueel deel uitmaakt van de omgeving. Bijkomend voordeel is dat het aangrenzende grondgebruik op deze flauwe berm kan worden voortgezet en er minder grond voor de dijkverbetering verworven hoeft te worden.

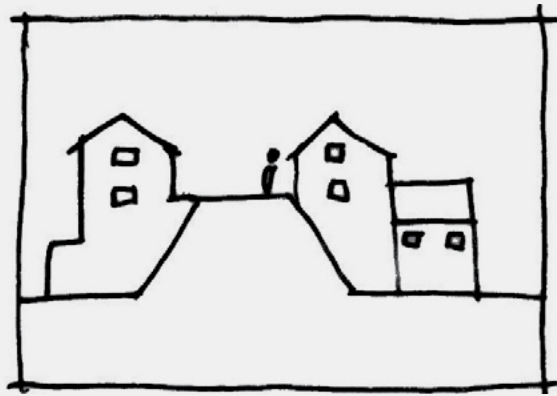

Op locaties waar een kwelsloot noodzakelijk is loopt de verflauwde bermteent in een vloeiende beweging naar de sloot. Sloot en berm gaan daardoor naadloos in elkaar over. De flauwe oeverlijn werkt eventueel als een natuurvriendelijke oever, het beheer van de watergang vindt plaats vanaf het verflauwde talud.

De kwelsloot ligt net als in de huidige situatie op een wisselende afstand van de dijk. De sloot maakt onderdeel uit van de verkaveling van het aangrenzende landschap en is geen begrenzing van het dijklichaam.

Een binnendijkse parallelweg of fietspad wordt zoveel mogelijk gesitueerd op de berm. De hogere ligging biedt de weggebruiker een fraai perspectief over het landschap.

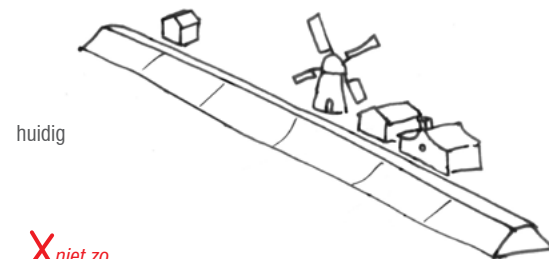
2.5 Dorpsdijk: behoud en versterken van het dorpslint

In Olst en Wijhe bevindt zich langs de dijk een historisch dorpslint dat bestaat uit (oude) dijkwoningen, tuinen en boombeplanting. In de loop der tijd zijn er door het verdwijnen van bebouwing gaten gevallen in het dorpslint. Door de toegenomen verkeersdruk is de kruin van de dijk geen aantrekkelijke verblijfsplek meer.

Uitgangspunt voor de dijkversterking is het behoud en waar mogelijk versterken van het karakteristieke dorpslint (bebouwing en beplanting) aan de dijk en het versterken van de ruimtelijke en functionele relaties tussen dorp-dijk-rivier.

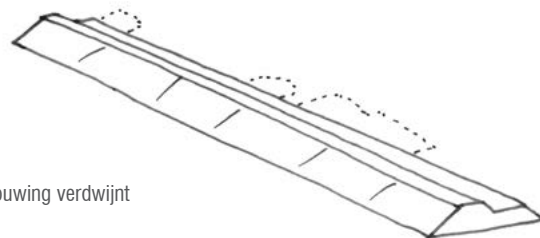
Ontwerpprincipe

Zoekrichtingen

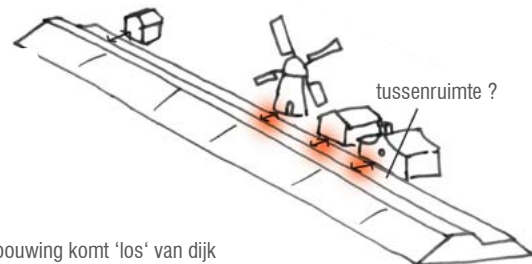
huidig

X niet zo

bebouwing verdwijnt

X niet zo

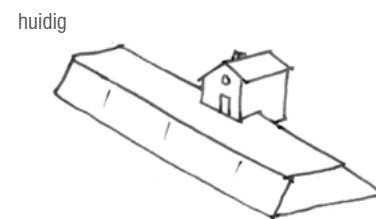

bebouwing komt 'los' van dijk

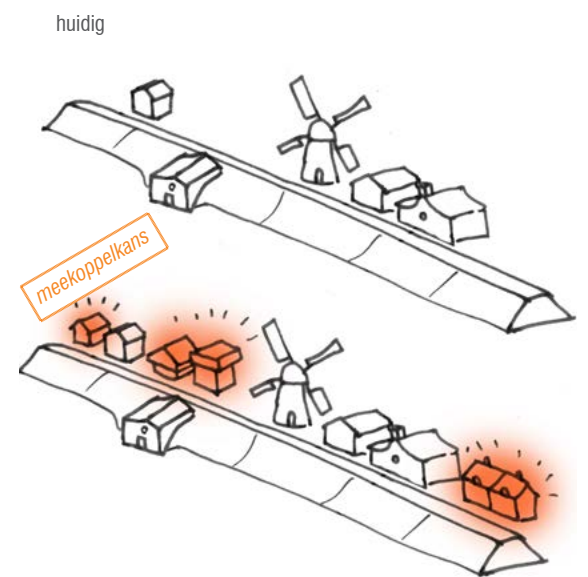
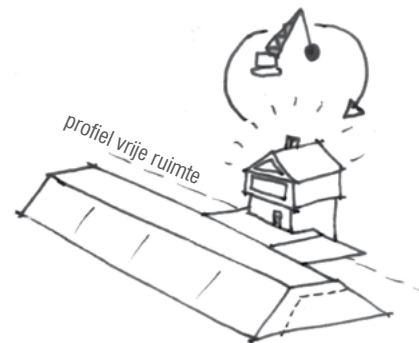
✓ wel zo

bebouwing blijft gekoppeld aan dijk

huidig

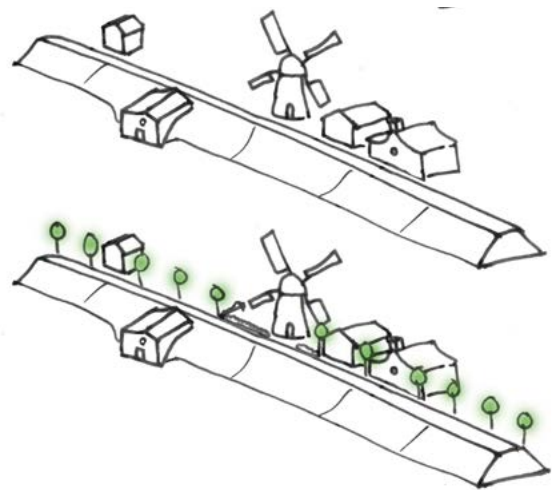

huidig

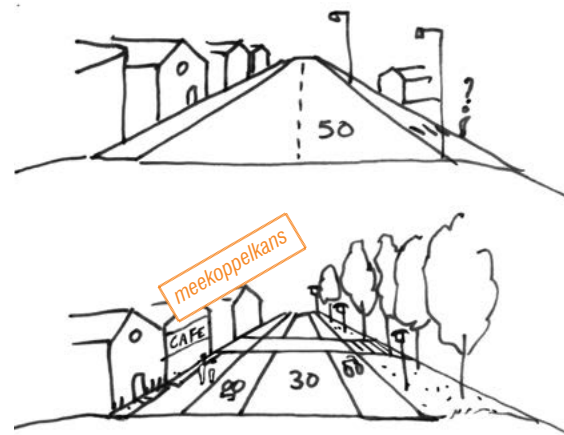
Behoud bestaande historische bebouwing in het dorpslint door toepassen van asverschuiving of maatwerk. Aandachtspunt daarbij is het behoud van de specifieke ruimtelijke relatie tussen bebouwing en de dijk (woning gekoppeld aan de dijk, niet los van de dijk).

Minder waardevolle bebouwing kan eventueel worden gesloopt, met mogelijkheid voor terugbouw als dijkwoning op het zelfde perceel, rekening houdend met toekomstige dijkversterkingen (profiel van vrije ruimte).

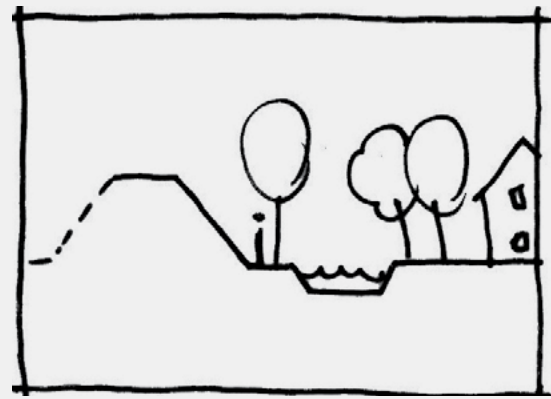
Opvullen gaten in het dorpslint door extra nieuwbouw als dijkwoning, rekeninghoudend met toekomstige dijkversterkingen.

Ter hoogte van het dorpslint is (mogelijk) sprake van een overmaat in het profiel. Deze kan gebruikt worden voor het behouden en ontwikkelen van beplanting passend bij het lint.

Herinrichting van de kruin als aantrekkelijke openbare ruimte als onderdeel van dorp: verblijfsplek, oversteekbaarheid.

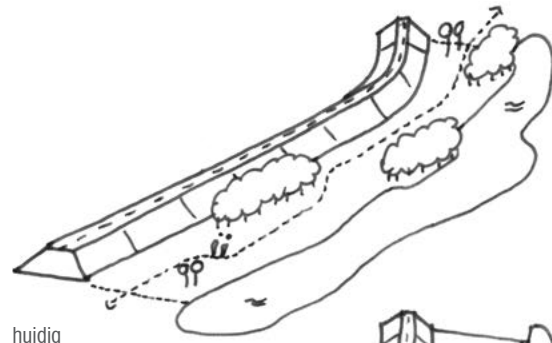

2.6 Parkdijk: behoud en versterken parkzone langs de dijk

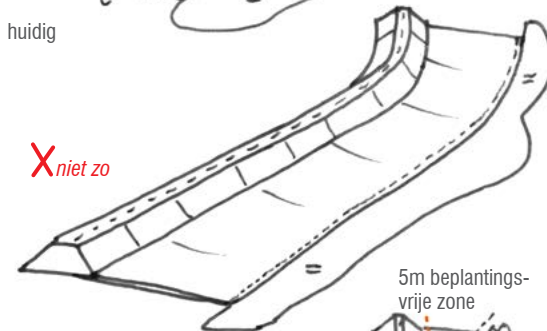
In Olst en Wijhe bevinden zich direct langs de dijk parkachtige zones met waterpartijen (kwelvijvers), boomweiden en routestructuren. Deze parken fungeren als uitloopegebied voor de aangrenzende woonwijken en als landschappelijke inpassing van de dorpsrand. Ook de dijk grenzend aan de Loswal in Wijhe is aangewezen als parkdijk, dit gebiedje heeft een grote betekenis voor toeristen van elders. Uitgangspunt voor de dijkversterking is het behoud en versterken van de parkzone langs de dijk.

Ontwerprincipe

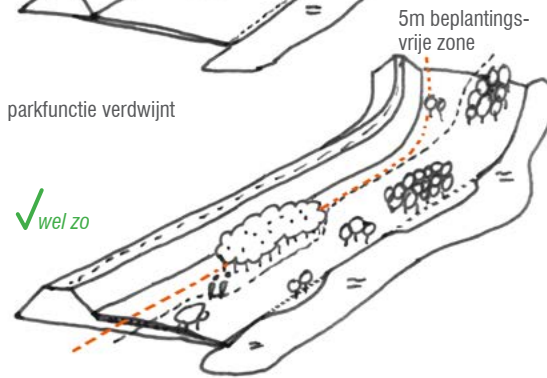
Zoekrichtingen

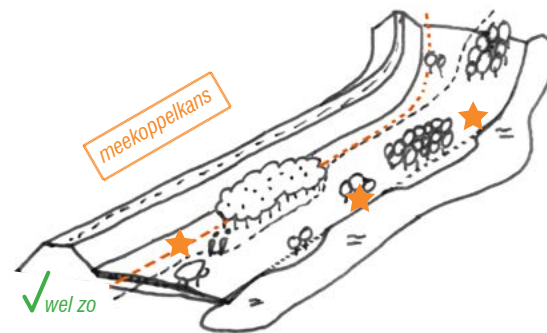
X niet zo

parkfunctie verdwijnt

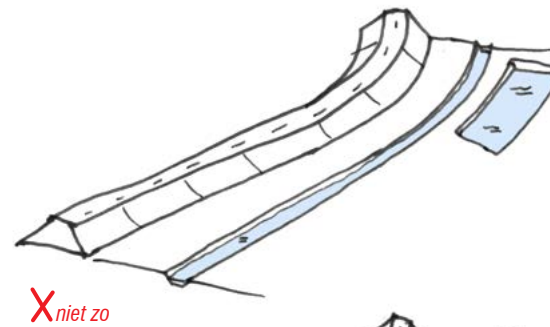

parkfunctie behouden door herontwikkeling van routes en beplanting

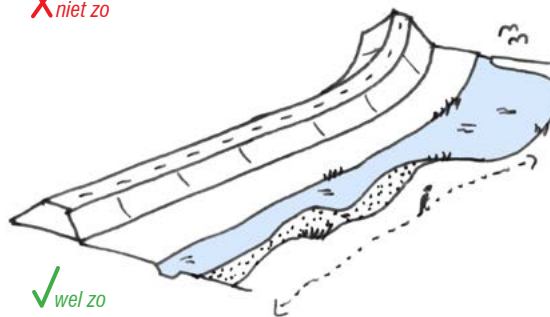

versterken parkfunctie door ontwikkelen nieuwe functies

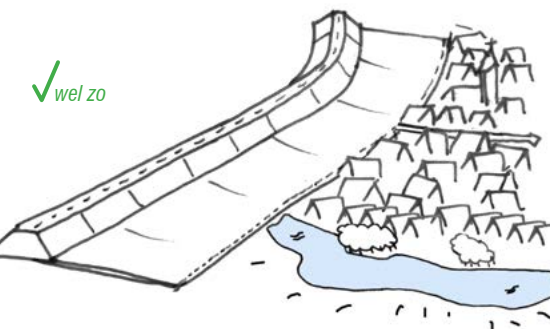
Eventuele berm als onderdeel van de parkzone: Herontwikkeling van routes en beplanting op de berm (d.m.v. leeflaag). Waar mogelijk worden nieuwe functies toegevoegd, passend bij de omgeving.

X niet zo

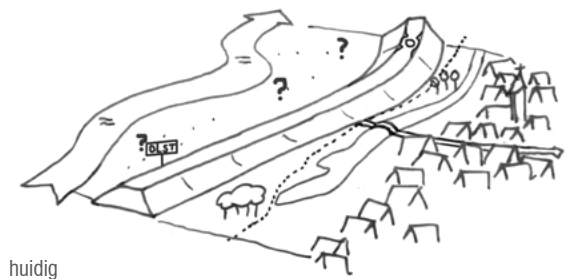

wel zo

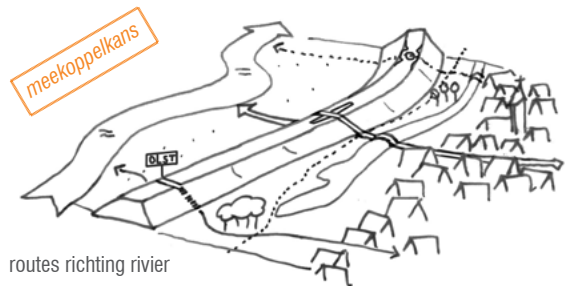

wel zo

Eventuele wateropgave (kwelafvoer, waterberging) benutten voor aantrekkelijke inrichting (vijvers, moerassen). Wanneer de wateropgave niet past (bijvoorbeeld door aanwezige bebouwing), dient deze wateropgave in de nabijheid gecompenseerd te worden. Bij voorkeur wordt deze compensatie-opgave ingezet ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, bijvoorbeeld ter inpassing van kale dorpsranden, ter versterking van groenstructuren of ter herstel van crevasgeulen, kolken en dijkdellen.

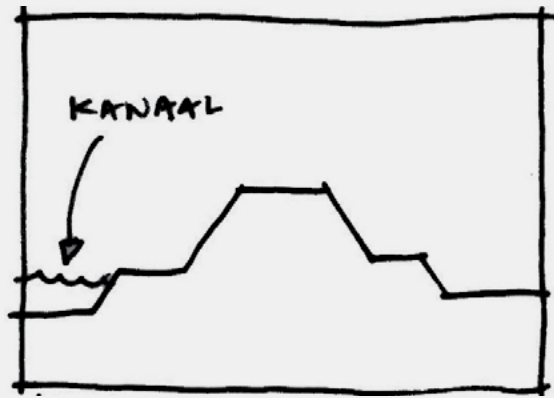

huidig

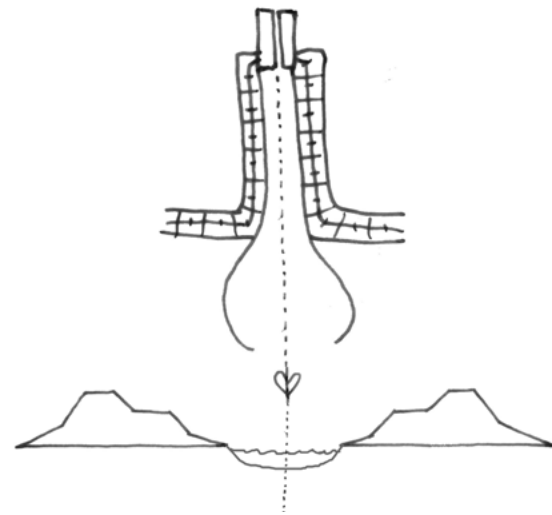
routes richting rivier

Ontwikkelen van routes haaks op de dijk als verbinding dorp en rivier. Oversteken zoveel mogelijk koppelen aan bestaande rotondes, dorpsentrees en snelheidsremmende maatregelen.

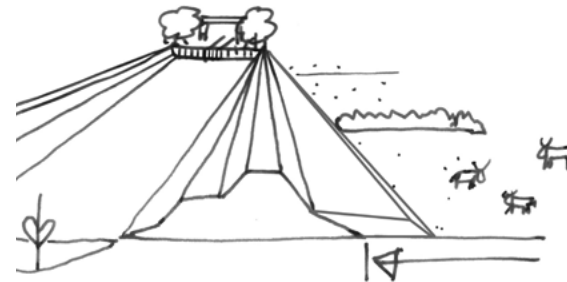

2.7 Kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk (binnen- en buitendijks)

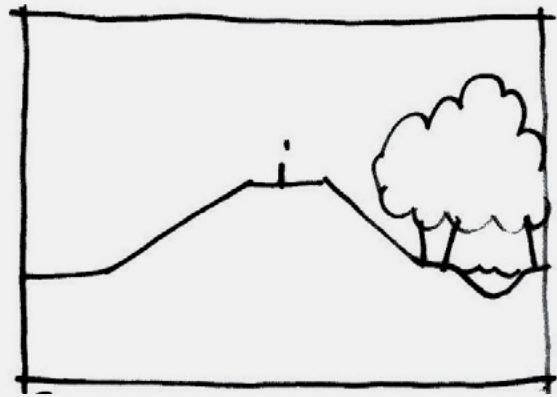
Het Zwolle-IJsselkanaal is aangelegd in de '60er jaren. Kenmerkend voor de huidige dijk is het vrijwel rechte tracé en de eenduidigheid van het profiel. Uitgangspunt voor de dijkversterking is het behoud en versterken van de onderscheidende kenmerken van de kanaaldijk ten opzichte van de rivierdijk.

Eén standaard profiel over de volledige lengte, buitenzijde zoveel mogelijk aansluitend bij het profiel aan de overzijde van het kanaal (symmetrie).

Scherpe aansluiting op het binnendijkse landschap

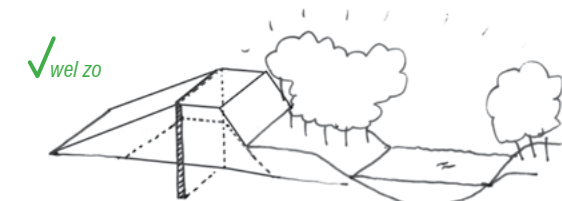
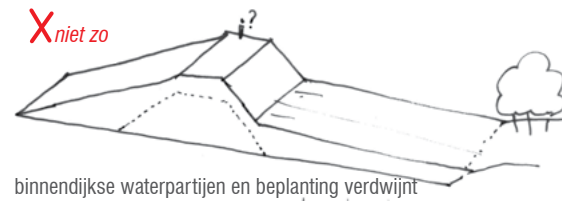
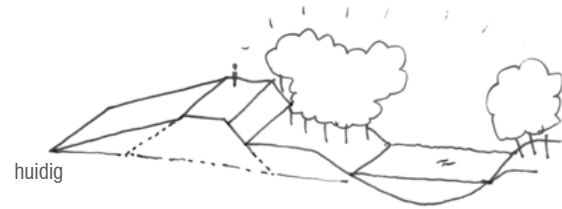

2.8 Bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schans- vorm

In Zwolle volgt de dijk tussen het Engelsewerk en het Katerveer de contouren van de voormalige bolwerken van het Nieuwe Werk en de Coterschans. Voor de goede kijker is de schansvorm nog afleesbaar aan de korte rechtstanden en scherpe knikken van het dijktracé. Oude kaarten laten een flauw en strak buitentalud zien, dat is in de huidige situatie verdwenen. Het Nieuwe Werk is rond 1828 omgevormd tot een park een romantische Engelse landschapstijl. De grachten van het verdedigingswerk zijn daarbij getransformeerd naar slingerende vijvers en op de grondlichamen zijn heeft zich monumentaal parkbos ontwikkeld. Uitgangspunt voor de dijkversterking is het behoud en versterken van de schansvorm van de bolwerkdijk en het behoud van het monumentale landschapspark van het Engelse Werk.

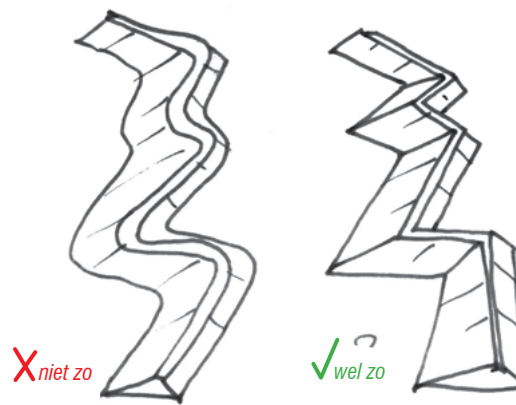
Ontwerpprincipe

Zoekrichtingen

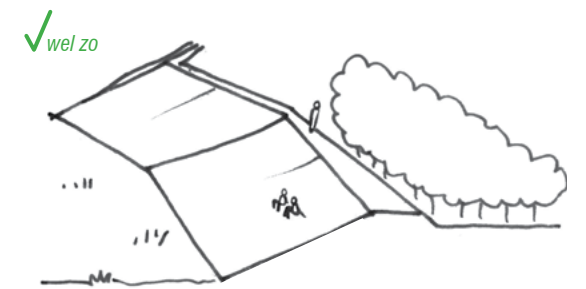

constructie (onzichtbaar)

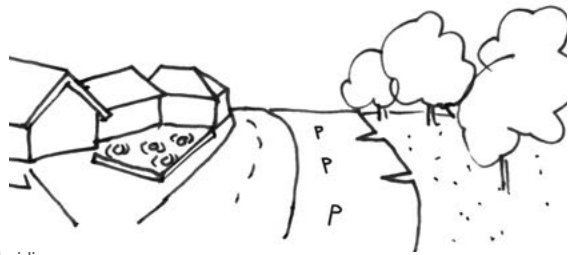
Behoud van beplanting en waterpartijen aan de binnenzijde van de dijk, door buitenwaartse versterking of lokaal maatwerk.

Versterken herkenbaarheid bolwerk-tracé: grondlichaam dijk kent rechtstanden, scherpe knikken (geen bochten). Mogelijkheden voor verbijzondering van de wegverharding.

Versterken herkenbaarheid bolwerk-profiel: (flauw) strak buitentalud, scherpe aansluiting op maaiveld.

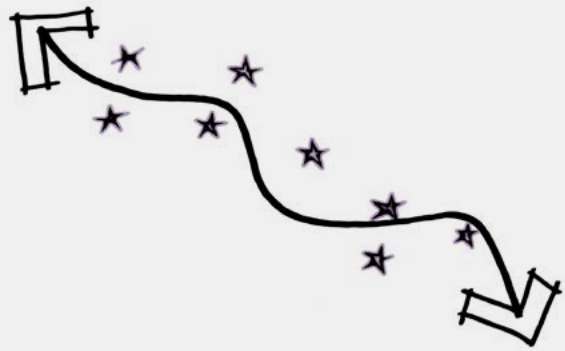

huidig

toekomst

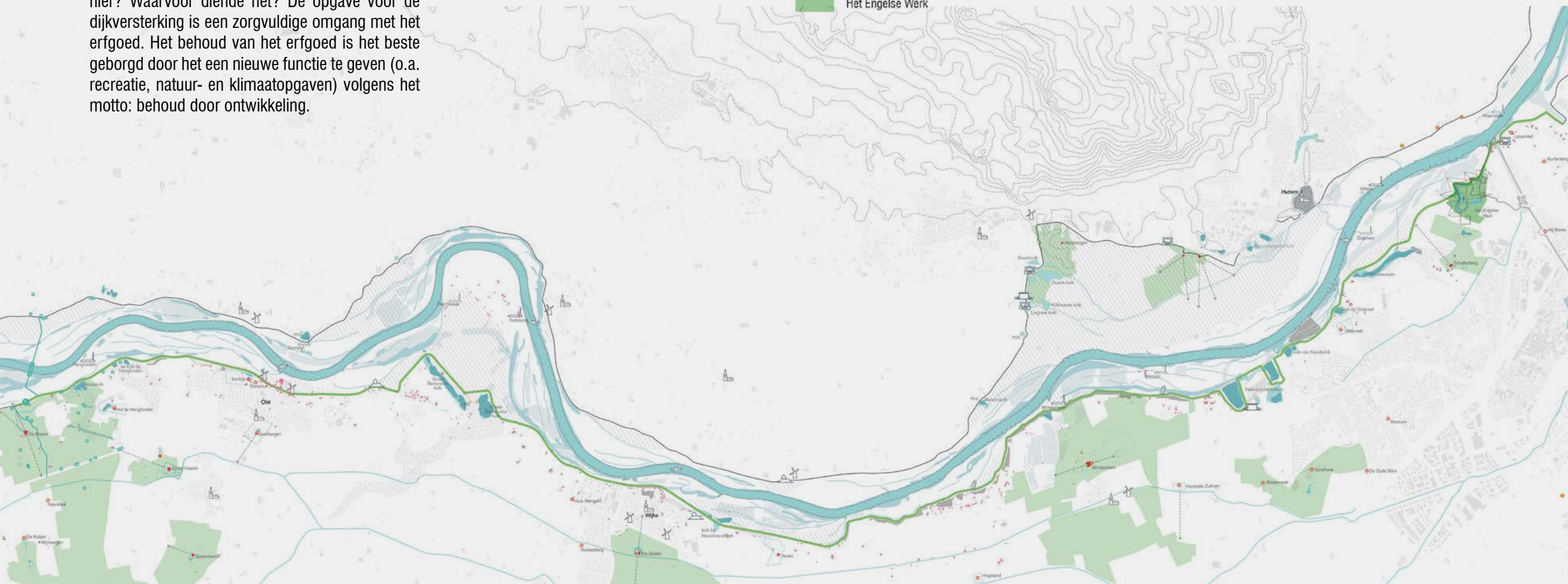
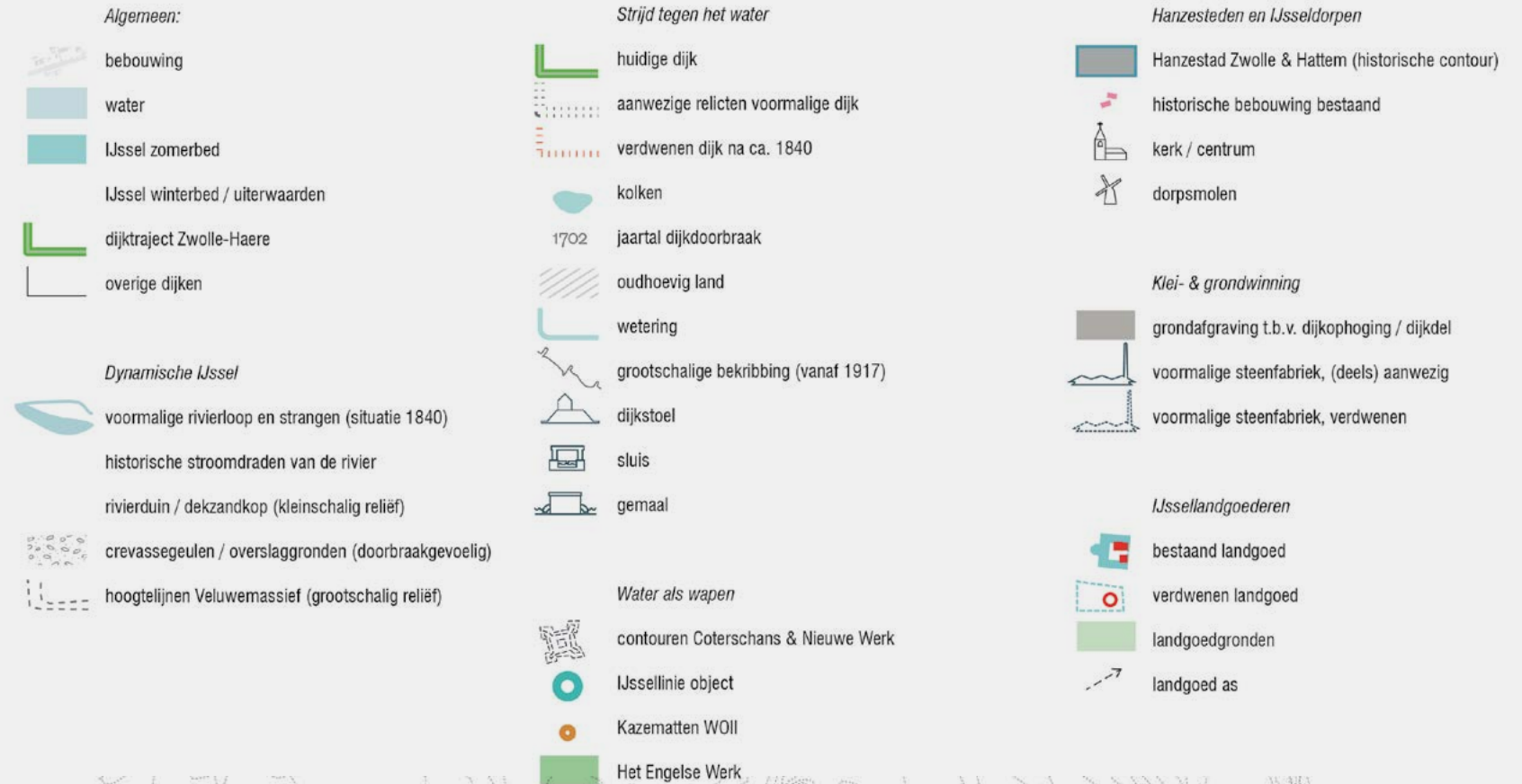
Kwaliteitsimpuls rondom uitspanning Engelse Werk: verplaatsen parkeren, uitstraling gebouw en buitenruimte (meekoppelkans).

LEIDEND PRINCIPE 3: DE VERHALENDE DIJK: ZORGVULDIGE ONGANG MET HET (WATER)ERFGOED

De dijk is rijk aan (water)erfgoed. Kolken, dijkdelen, dijkstoelhuisjes, relictten van de IJssellinie, rivierlandgoederen, etc. Deze elementen vertellen het verhaal over het ontstaan van het IJssellandschap: over de strijd tegen het water en het leven met de rivier.

Uitgangspunt voor de dijkversterking is dat het (water)erfgoed zodanig wordt ingepast dat het zijn verhaal kan blijven vertellen: Waarom ligt het hier? Waarvoor diende het? De opgave voor de dijkversterking is een zorgvuldige omgang met het erfgoed. Het behoud van het erfgoed is het beste geborgd door het een nieuwe functie te geven (o.a. recreatie, natuur- en klimaatopgaven) volgens het motto: behoud door ontwikkeling.

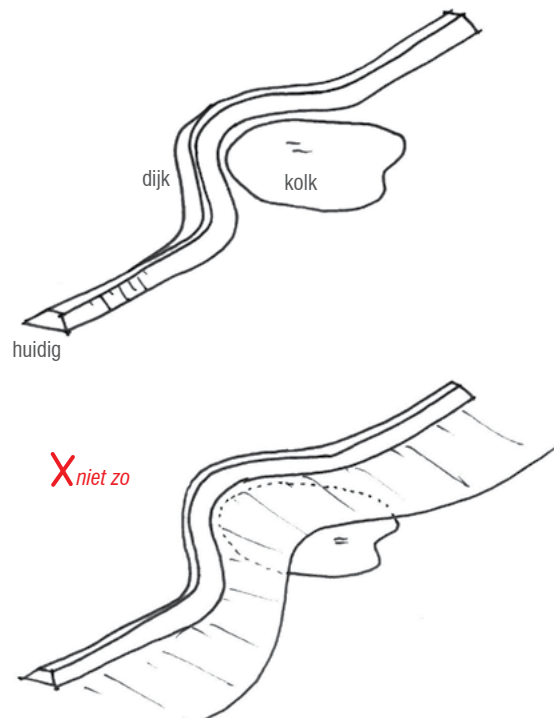
3.1 Wielen en kolken

Wielen en kolken vormen de iconen van de strijd tegen het water. Ze vormen de stille getuigen van dijkdoorbraken in het verleden en maken ons bewust dat hoogwaterveiligheid niet altijd vanzelfsprekend is geweest. Naast landschappelijke en cultuurhistorische waarden hebben de kolken vaak ook een grote ecologische waarden, ook hebben ze soms ook een belangrijke recreatieve waarden als zwemplek of visstek.

Uitgangspunt voor de dijkversterking is dat de herkenbaarheid en beleving van deze relictten van een oude dijkdoorbraak wordt behouden en versterkt.

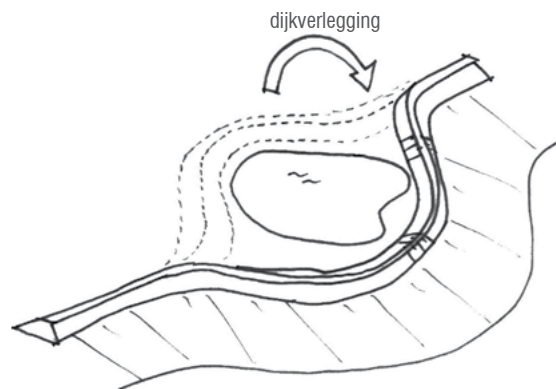
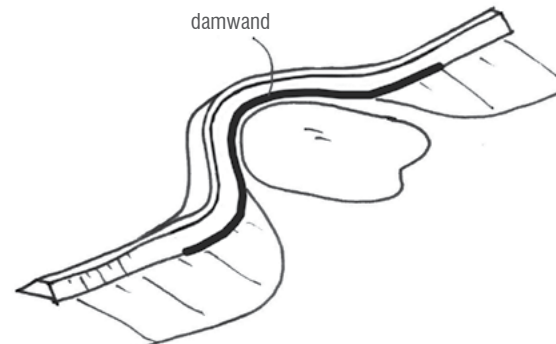
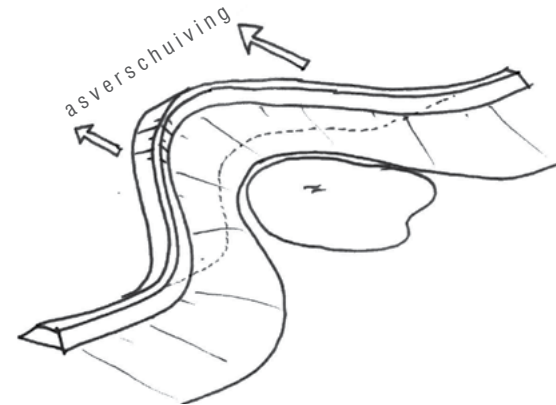
Ontwerpprincipe

Zoekrichtingen

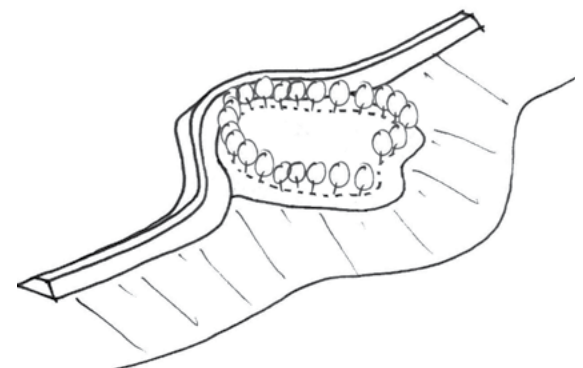
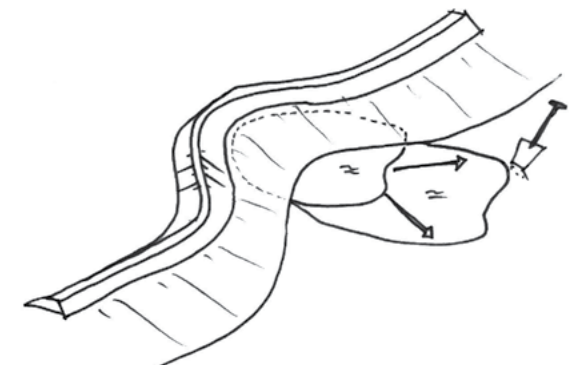

kolk verdwijnt gedeeltelijk, restant kolk ligt los van de dijk

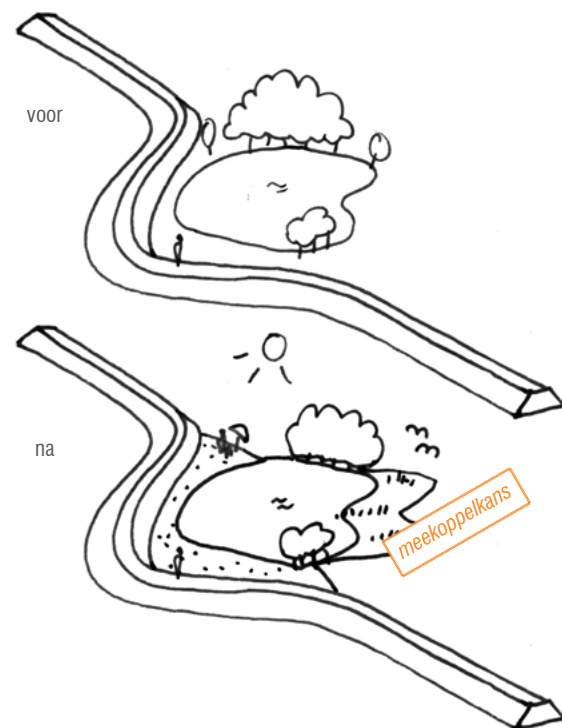
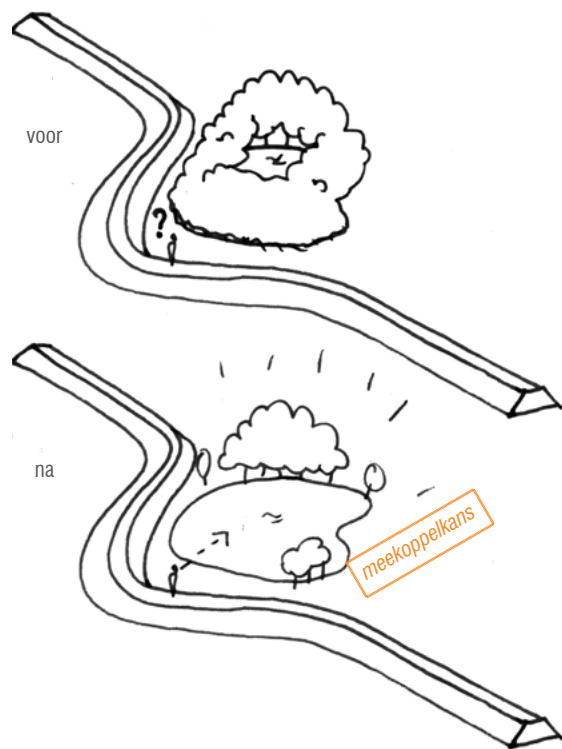
Behoud van kolk of wiel in zijn huidige vorm heeft absoluut de voorkeur. Aandachtspunt is de specifieke relatie tussen kolk en dijk. Voorkomen moet worden dat bijvoorbeeld door een hoge/brede berm de kolk los komt te liggen van de dijk.

Om een kolk te behouden zijn verschillende mogelijkheden denkbaar: (lokale) asverschuiving, of maatwerkoplossing (damwand, zetsteen e.d.). Ook kan er in incidentele gevallen gekozen worden voor een dijkverlegging waarbij de kolk wordt uitgedijkt. Dit laatste sluit aan bij een principe dat in het verleden regelmatig werd toegepast.

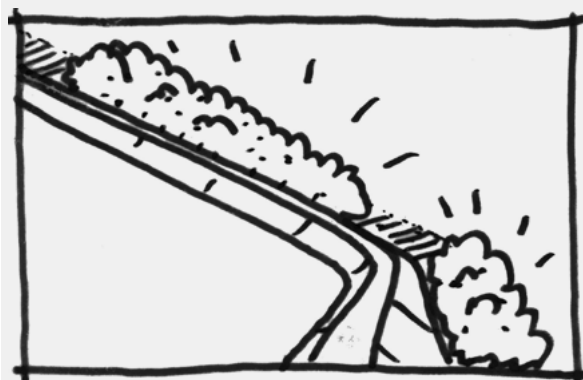

Wanneer na een zorgvuldige afweging van belangen het niet mogelijk blijkt om een kolk (in zijn geheel) te sparen dienen de negatieve effecten zoveel mogelijk te worden gecompenseerd. Gedacht kan worden aan het vernatten van verlande delen van de kolk (reliëf volgend, benadrukken van de depressie) of het op enigerlei wijze duiden van de contouren van de oorspronkelijke kolk (beplanting, grondwerk o.i.d.).

Sommige kolken staan zeer zwaar in de beplanting, waardoor het water vanaf de dijk niet zichtbaar is. Door selectief beplanting te verwijderen (onder andere ten behoeve van het ruimtebeslag van de nieuwe dijk) kan de herkenbaarheid worden vergroot.

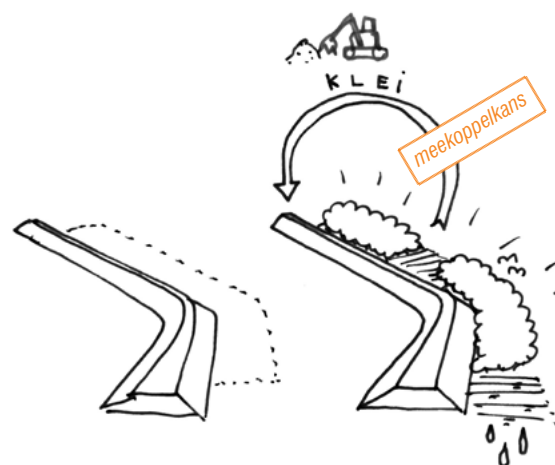
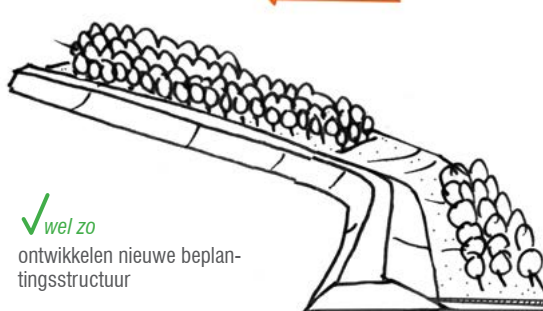
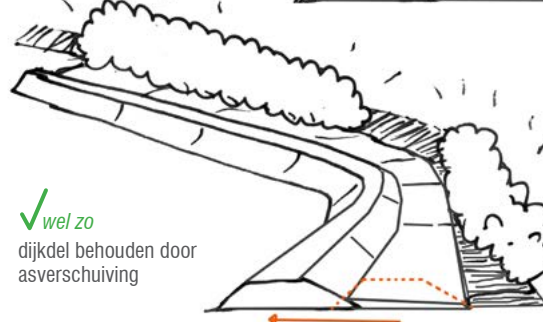
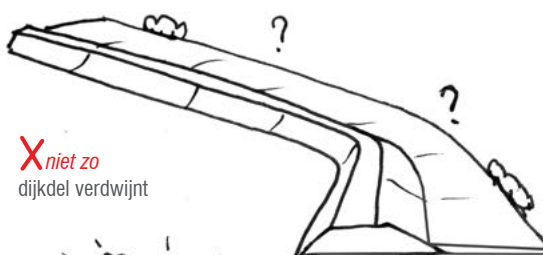
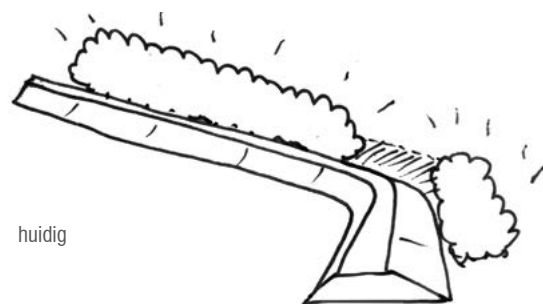
Waar mogelijk krijgen kolken een nieuwe functie: recreatie, waterberging etc.

3.2 Kleiwinputten (dijkdellen)

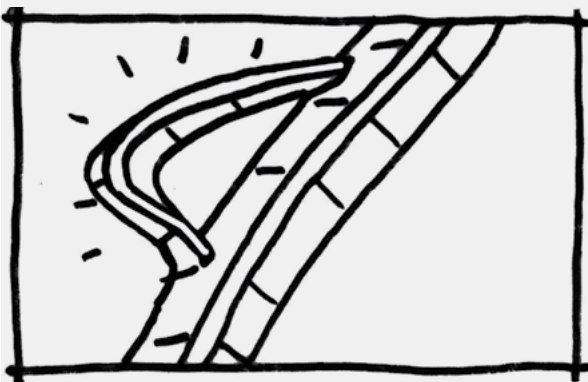
Vroeger werd de specie voor een dijkversterking zoveel mogelijk lokaal gewonnen. Doordat de IJssel in het verleden zich op veel plekken direct 'schaarde' langs de dijk was daar geen ruimte om buitendijks klei te winnen, waardoor we langs de IJsseldijk de dijkdellen vooral aan binnendijkse zijde vinden. Ten zuiden van Harculo en ten zuiden van Herxen bevindt zich nog een gaaf ensemble van een buitendijkse strang (schaardijk) en een binnendijkse dekdell (rabatten en beplanting). Elders zijn de dekdellen soms nog als een smalle laagte langs de dijk herkenbaar.

Dijkdellen vertellen het verhaal over de dijkbouw in het verleden en hebben een cultuurhistorische waarde. Daarnaast hebben de natte en beplante dijkdellen een ecologische en waterhuishoudkundige waarde en dragen ze bij aan de variatie van het dijklandschap. Uitgangspunt voor de dijkversterking is daarom het zoveel mogelijk behouden en waar mogelijk versterken van de herkenbaarheid van de dijkdellen.

De gave binnendijkse dijkdellen ten zuiden van Herxen en ten zuiden van Harculo hebben een hoge cultuurhistorische en landschappelijke waarden en zouden zoveel mogelijke in de originele staat behouden moeten worden. Indien na een zorgvuldige afweging van belangen behoud niet mogelijk blijkt, dient het verdwijnen van de dijkdel gecompenseerd te worden in het landschap. Bijvoorbeeld door het aanleggen van een nieuwe natte laagte met beplanting langs de binnentee of het ontwikkelen van een nieuwe beplantingsstructuur (bijv. hoogstamboomgaard of bermbos) op de binnenberm waardoor het landschap een deel van zijn variatie behoud.

Waar mogelijk reconstructie van verdwenen dijkdellen in combinatie met natuurontwikkeling (invulling natuurcompensatie), waterberging of kleiwinning.

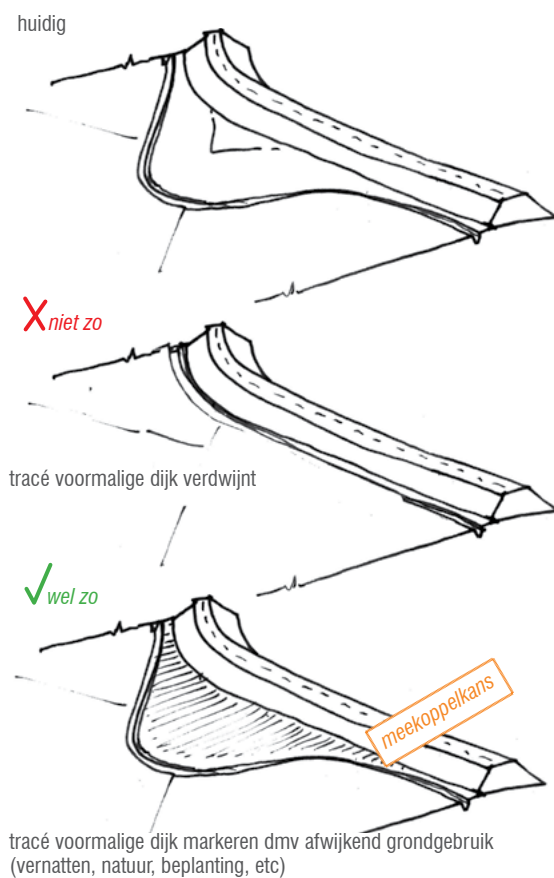
3.3 Afgedankte dijken

Kenmerkend voor de IJsseldijk is dat deze in de loop der eeuwen steeds weer is verplaatst wanneer de mens daar door de omstandigheden toe werd gedwongen. Dit is een proces wat ook in de toekomst door zal blijven gaan. De sporen van oude afgedankte dijken zijn vaak nog terug te vinden in het landschap: soms subtiel als kavellijn of watergang, soms prominent als oude slinger naast de recente dijk zoals ten noorden van Wijhe.

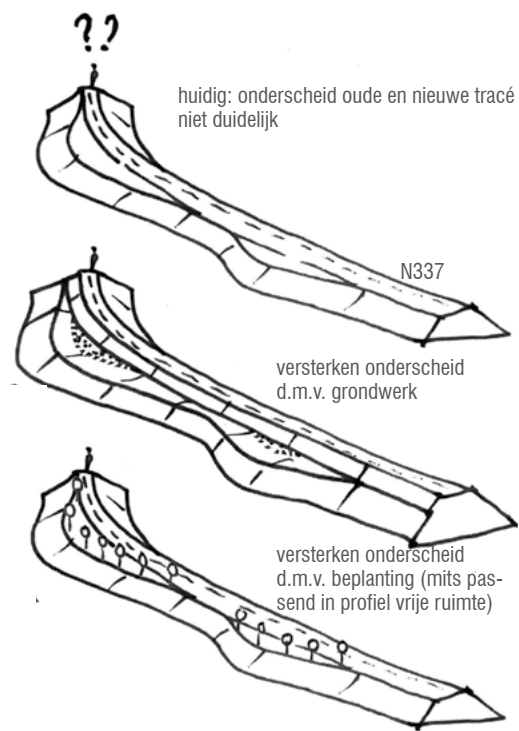
Uitgangspunt voor de dijkversterking is afgedankte dijken herkenbaar blijven in het landschap. Daarmee wordt afleesbaar gemaakt dat de dijk geen statische lijn is, maar onderdeel is van een dynamische zone waar een continue strijd gevoerd wordt tegen het water.

Ontwerprincipe

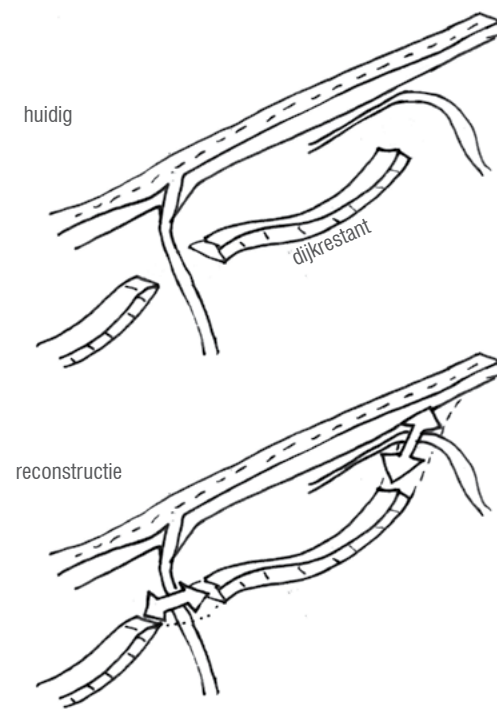
Zoekrichtingen

Kavellijnen en watergangen in het voorland van de dijk, die het tracé van een afgegraven dijk markeren blijven behouden en worden waar mogelijk extra aangezet.

Afgedankte dijken waarvan het grondlichaam nog aanwezig is, blijven behouden: T.h.v. van de N337 is het onderscheid tussen de historische dijslingers en het nieuwe rechtgetrokken tracé niet altijd even duidelijk. De dijkversterking (aanpassen bekleding, dijk verhoging, evt. toevoegen beplanting op oude dijktracé) kan hier worden aangegrepen om het onderscheid tussen beide dijken te versterken, waardoor het oude dijktracé beter afleesbaar wordt.

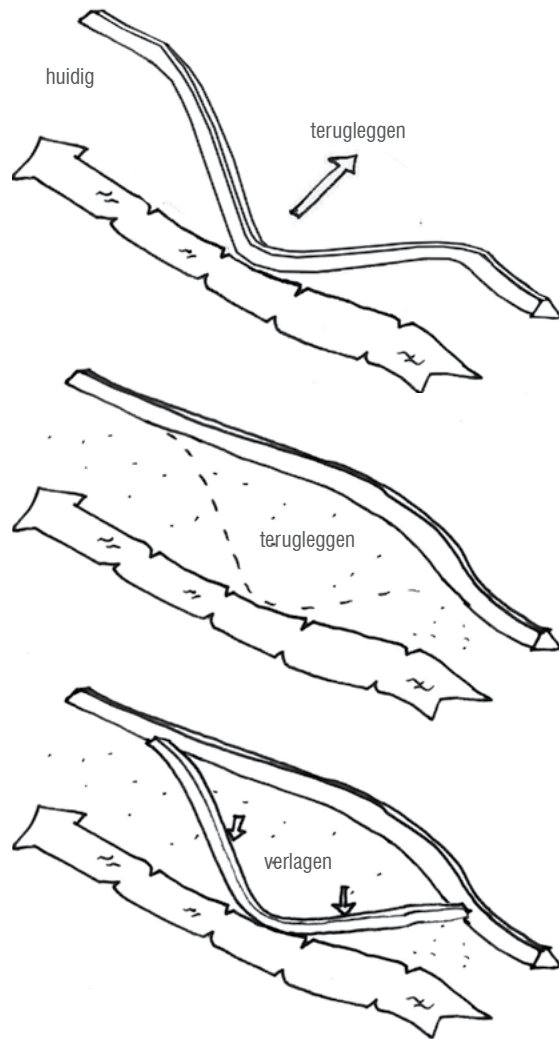

Afgedankte dijken waarvan het grondlichaam nog aanwezig is, blijven behouden: Waar mogelijk worden lokaal afgegraven delen gereconstrueerd (zoals ten noorden van Wijhe, t.h.v. het dijkstoelhuis).

3.4 Verhoefslaging

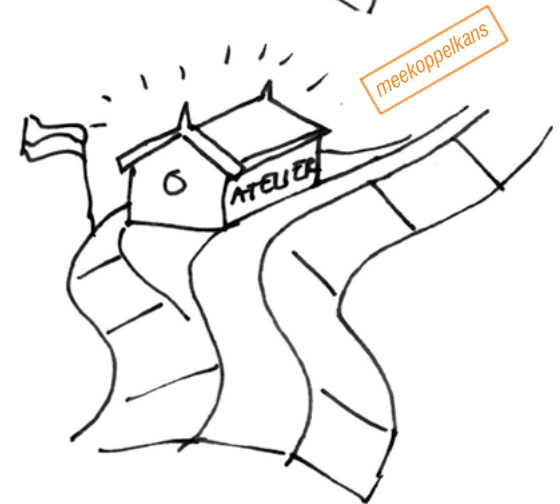
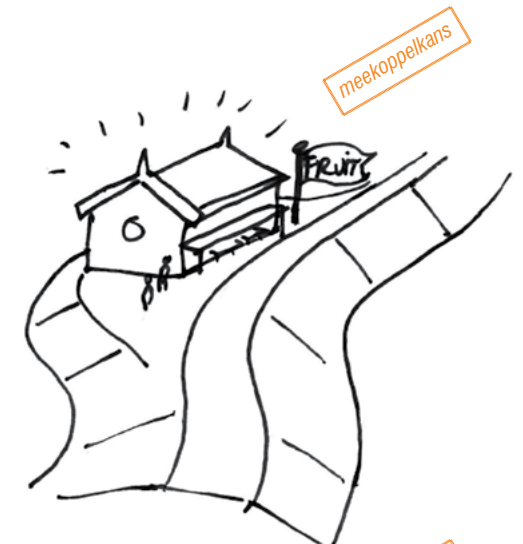
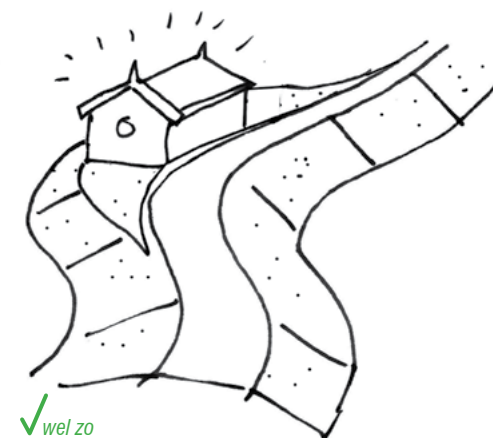
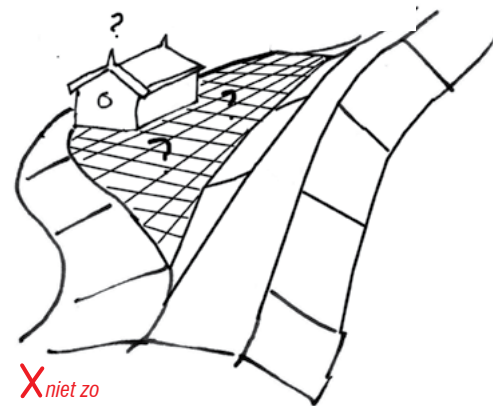
Op de dijk vinden we nog diverse elementen die herinneren aan het dijkbeheer in het verleden, zoals dijkstoelhuizen en hoefslagpalen. Uitgangspunt voor de dijkversterking is dat deze elementen behouden blijven en zorgvuldig worden ingepast.

Door een eventuele dijkverlegging kunnen nieuwe afgedankte dijken ontstaan. Afhankelijk van de situatie zijn verschillende mogelijkheden denkbaar: verlagen, teruggeven aan de rivier. Bij voorkeur wordt de loop van de voormalige dijk zichtbaar gehouden, bijvoorbeeld door middel van een voetpad of door restanten van de voormalige dijk te laten liggen.

Ontwerpprincipe

Zoekrichtingen

Zorgvuldige inpassing dijkstoel: behoud relatie dijk-dijkstoel, groene berm, voorkomen verharde oppervlakken, ongekunstelde & vanzelfsprekende oplossingen.

In samenwerking met andere partijen kan onderzocht worden om de dijkstoelhuizen bij Wijhe en Den Nul een nieuwe functie te geven, bijvoorbeeld als atelier of uitspanning, waardoor het behoud van deze gebouwen beter geborgd is.

3.5 IJssellinie

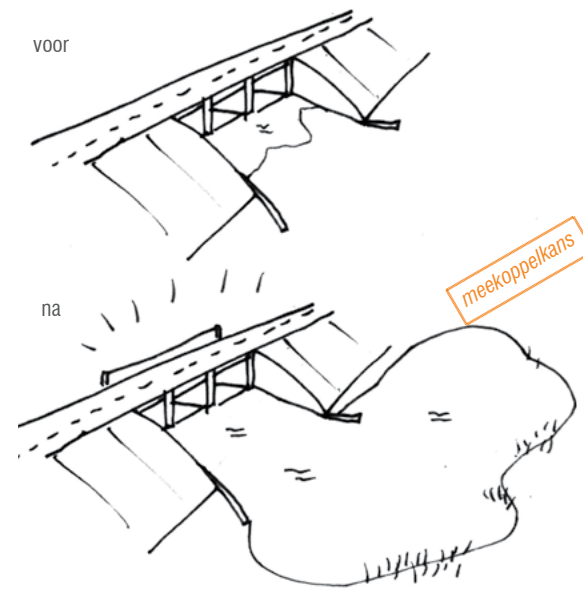
Elementen als kazematten en geschutskoepels dienen behouden te blijven en zorgvuldig te worden ingepast. Aandachtspunt daarbij is de positie van deze objecten in relatie tot de te verdedigen hoofdroute (het acces) over de dijk. Het inlaatwerk van de IJssellinie wordt eveneens behouden.

Ontwerpprincipe

Zoekrichtingen

Zorgvuldige inpassing linie element: behoud relatie element-acces, afleesbaar onderscheid tussen wat tot de dijk behoort en wat tot het IJssellinie-object behoort, groene berm, ongekunstelde & vanzelfsprekende oplossingen.

Indien mogelijk wordt de in- en uitstroom van het inlaatwerk met bijvoorbeeld een waterpartij extra aangezet zodat de werking van het element beter afleesbaar wordt.

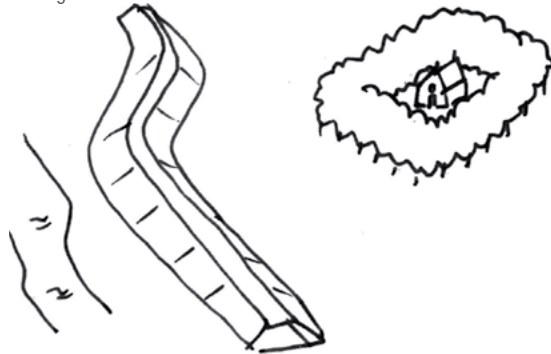
3.6 Rivierlandgoederen

Landgoederen als Schellerberg, De Haere, Hoenlo hadden in meer of mindere mate een relatie met de dijk en de rivier: zichtlijnen, lanen, benutten van rivierkwel voor de grachten door een locatie in een crevasselaagte. Nieuwe aanbermingen mogen niet leiden tot afname van de kwel in de grachten. De dijkversterking biedt mogelijk kansen om de relatie tussen landgoed-dijk-rivier te versterken.

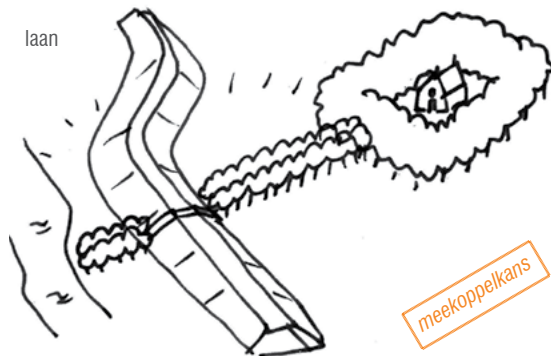
Ontwerprincipe

Zoekrichtingen

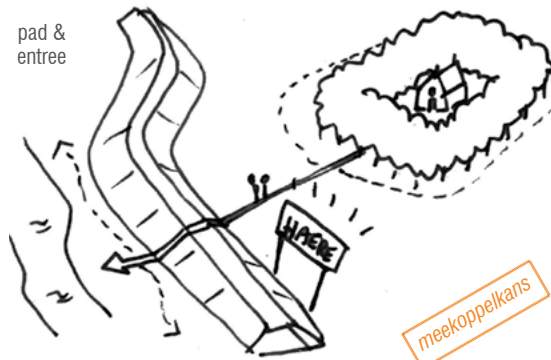
huidig

laan

pad & entree

meekoppelkans

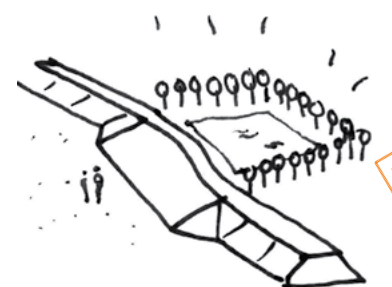
meekoppelkans

Relatie landgoed-dijk-rivier versterken door het aanleggen van verbindende beplantingsstructuren (lanen, bossen, boomgaarden), wandelpaden of het creëren van een representatieve entree aan de dijk (de Haere).

voor

na

meekoppelkans

Onder andere bij Olst en Wijhe bevonden zich ooit landgoederen/buitens aan de dijk die inmiddels geheel zijn verdwenen. Dit gegeven kan inspiratie bieden voor het dijkontwerp, alsook vorm geven aan mogelijke water- en groencompensatie.

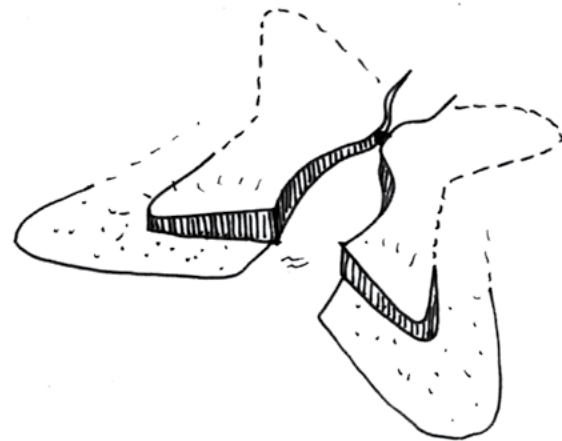

3.7 Katerveer

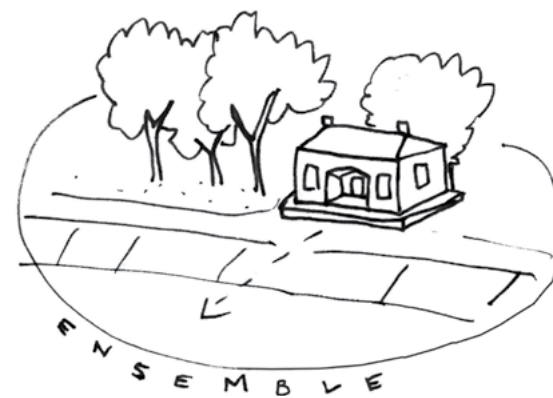
Het Katerveercomplex is als het ware opgebouwd uit drie historische lagen: de contouren van de voormalige Coterschans, het dubbele sluiscomplex en de oude veerverbinding met veerstoep, veerhuis en uitspanning. Uitgangspunt voor de dijkversterking is een zorgvuldige inpassing met behoud van de historische gelaagdheid van het complex.

Ontwerpprincipe

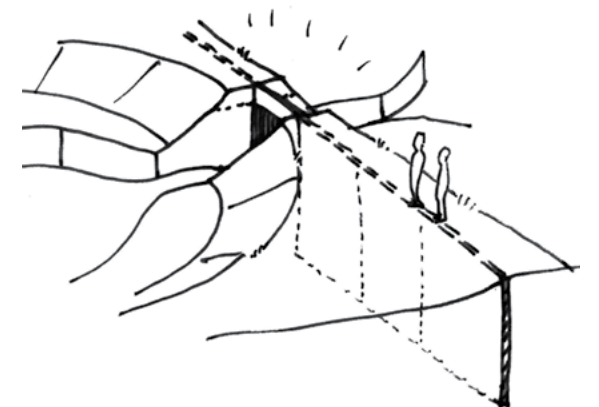
Zoekrichtingen

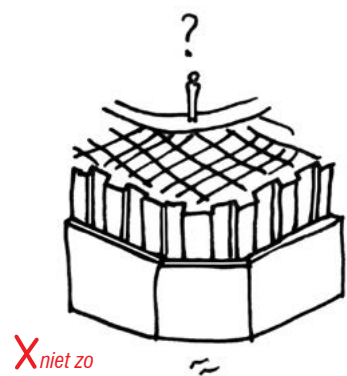
Behoud aanwezige schansvorm & metselwerk keermuren

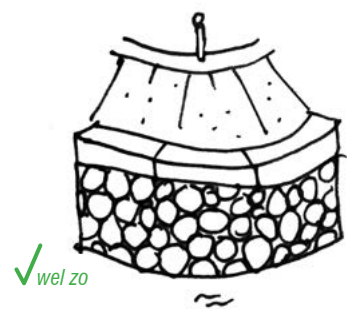
Behoud historische ensemble van bebouwing en monumentale beplanting

Constructies ten behoeve van stabiliteit, piping en onder- en achterloopsheid zijn onzichtbaar weggevoerd.

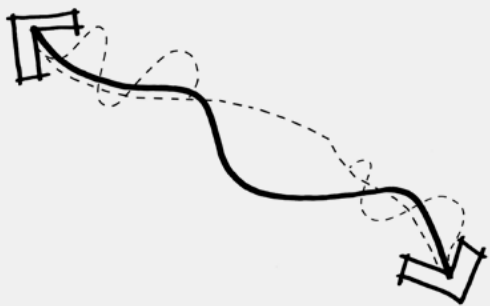

beton, damwand,
verharde oppervlaktes,
vormen afwijkend van
huidig beeld

natuursteen, gebakken
klinkers, grastaluds,
vormen aansluitend
bij huidig beeld

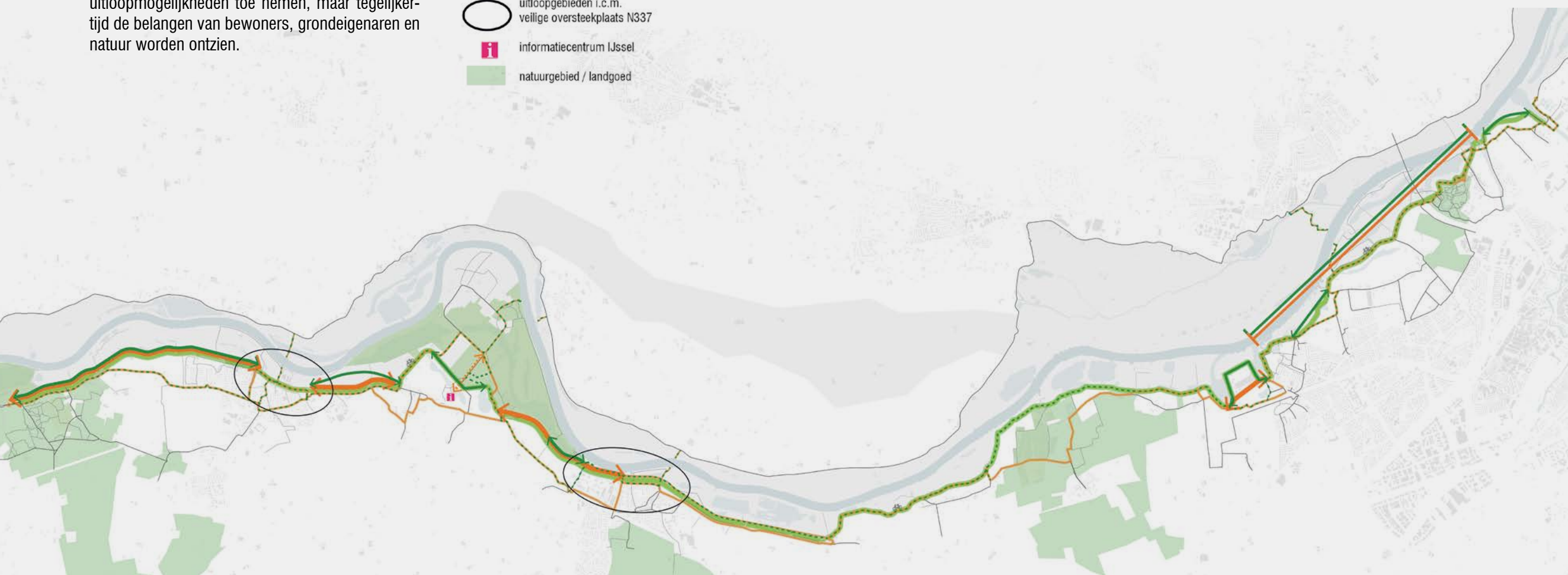
De hoogteopgave wordt opgelost met grondwerk
of met (tijdelijke) constructies die zorgvuldig zijn
ingepast in het huidige historische sluiscomplex
(hoogwaardige materialen, vormgeving aansluiten
bij huidige lijnen).

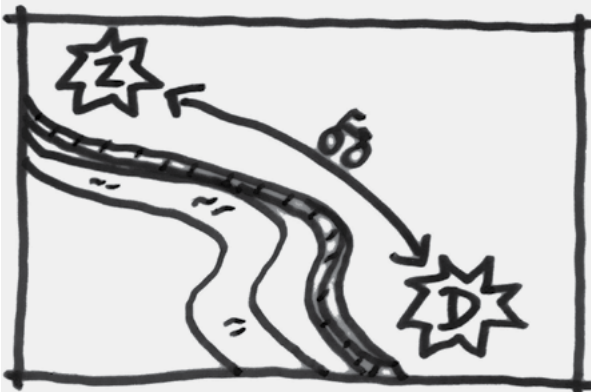

**LEIDEND PRINCIPE 4:
DE BELEEFBARE DIJK: VERSTERKEN ROUTE-
NETWERK MET BEHOUD LUWE PLEKKEN.**

Door het benutten van meekoppelkansen kan het recreatief routenetwerk rondom de dijk worden versterkt. Belangrijk uitgangspunt is een bewuste omgang met luwe en meer dynamische plekken. Op luwe plekken, gelegen op grotere afstand van dorp of stad, is de rust en stilte een grote kwaliteit. Een grote toename van recreanten is hier niet gewenst en voorziet ook niet in een grote behoefte. Dit ligt anders in de meer dynamische gebieden zoals bij Olst, Wijhe en Zwolle. Hier is een grote behoefte aan recreatieve uitloopmogelijkheden richting de rivier. De opgave is daar om recreatieve routes en voorzieningen zodanig te situeren dat de uitloopmogelijkheden toe nemen, maar tegelijkertijd de belangen van bewoners, grondeigenaren en natuur worden ontzien.

- Ontbrekende schakels in routenetwerk*
- dijktraject Zwolle-Haere
 - doorgaande recreatieve fietsroute op dijk
 - doorgaande recreatieve fietsroute langs dijk
 - (fiets)pad / weg / route in omgeving
 - doorgaande recreatieve wandelroute op dijk
 - doorgaande recreatieve wandelroute langs dijk
 - (wandel)pad / weg / route in omgeving
 - ontbrekende schakel in fietsroute op/langs dijk
 - ontbrekende schakel in wandelroute op/langs dijk
 - te verbeteren verbinding stad-dijk-rivier
 - recreatief overbelast: scheiden fiets / wandel
 - uitloopgebieden i.c.m. veilige oversteekplaats N337
 - informatiecentrum IJssel
 - natuurgebied / landgoed

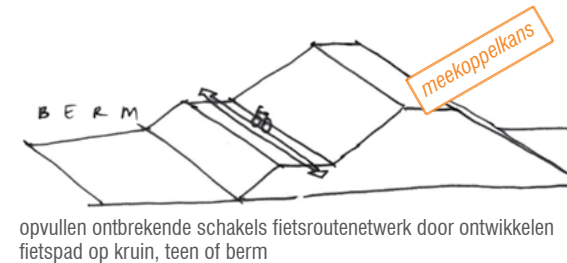
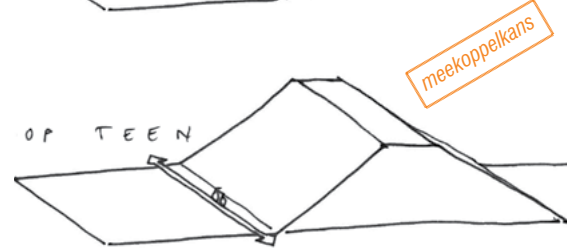
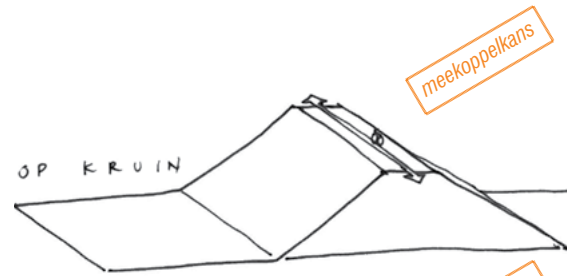
4.1 Ontwikkelen aantrekkelijke doorgaande fietsroute van Zwolle naar Deventer

Over grote delen van het totale dijktraject bevindt zich op de dijk, of soms op enige afstand daarvan, een aantrekkelijke fietsroute. Er ontbreken echter een aantal belangrijke schakels waardoor het nu nog niet mogelijk is het IJssellandschap van Zwolle tot voorbij Olst optimaal te beleven vanaf de fiets. Daarnaast wordt op sommige plekken het fietsroutenetwerk overbelast wat leidt tot onveilige situaties en een verminderde landschapsbeleving.

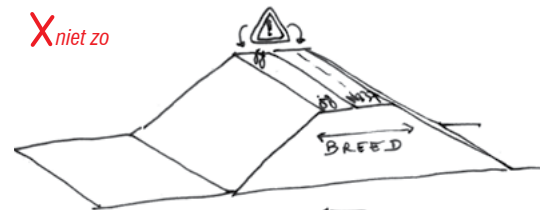
Een meekoppels voor de dijkversterking is om het fietsroutenetwerk te versterken door het opvullen van ontbrekende schakels en waar nodig bestaande overbelaste fietspaden opnieuw in te richten.

Ontwerpprincipe

Zoekrichtingen

opvullen ontbrekende schakels fietsroutenetwerk door ontwikkelen fietspad op kruin, teen of berm

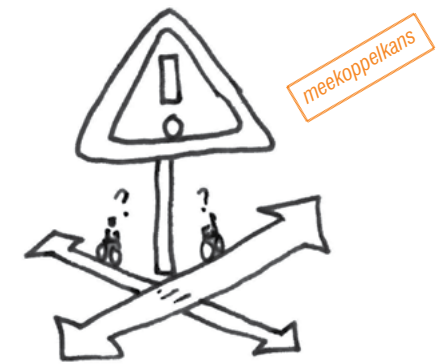

voorkeur voor fietspad langs de teen t.h.v. N337

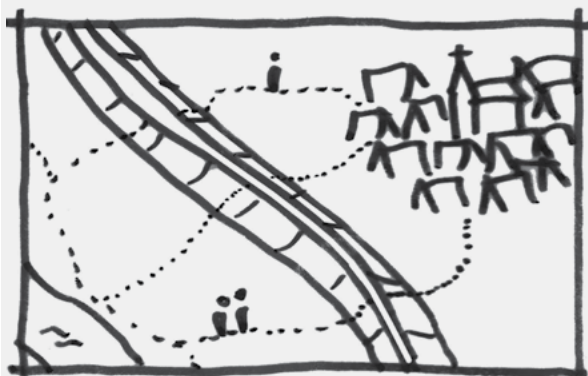
Opvullen ontbrekende schakels: Ten zuiden van Olst, tussen Olst en Den Nul, tussen Wijhe en de Duursche Waarden en ter hoogte van de centrale van Harculo is nu nog geen sprake van een aantrekkelijke fietsroute door het dijk- of rivierenlandschap. De dijkversterking kan hier worden angewend om een fietspad te ontwikkelen over de kruin of buitenteen van de dijk die een fraai uitzicht biedt over het IJssellandschap (meekoppels). Daar waar de N337 reeds op de dijk ligt, komt het fietspad bij voorkeur langs buitenteen i.p.v. naast de weg op de kruin. Dit, ten behoeve van uitzicht over uiterwaarden, voldoende afstand tot weg, en voorkomen van een te breed profiel.

Daar waar nu een fietspad op of langs de dijk ligt komt deze in de nieuwe situatie terug. Waar sprake is van een overbelast (te smal) fietspad dient een herinrichting van het wegprofiel te worden onderzocht. Uitgangspunt is dat het groene en smalle karakter van de kruin behouden blijft.

Aanpakken van onveilige of onlogische situaties: Bocht en kruising Katerveer ter hoogte van Katerveerdijk 12, Kruising Fietssnelweg Zwolle, Aansluiting Herxen Noord.

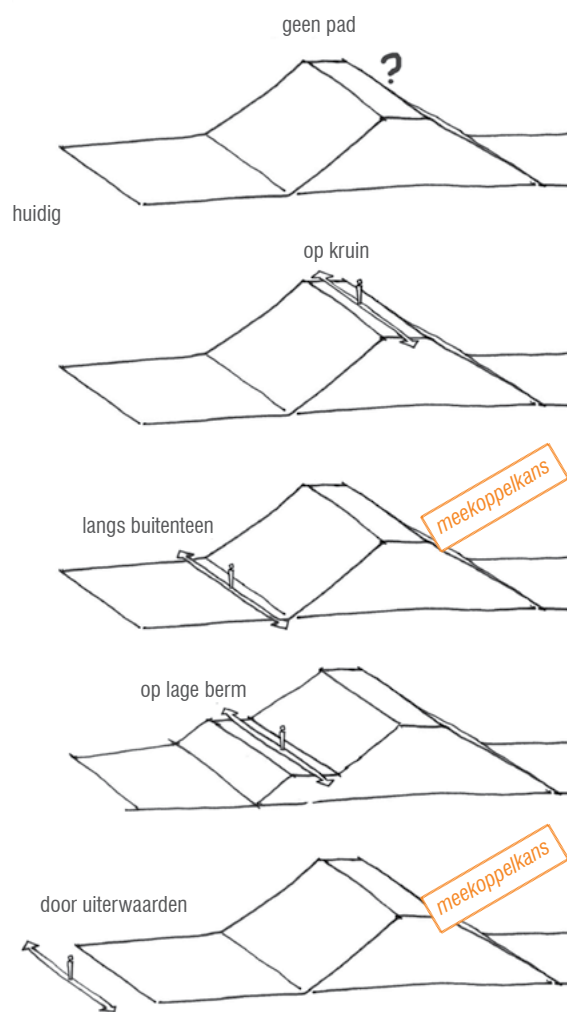

4.2 Versterken wandelroutenetwerk rondom Zwolle en de dorpen

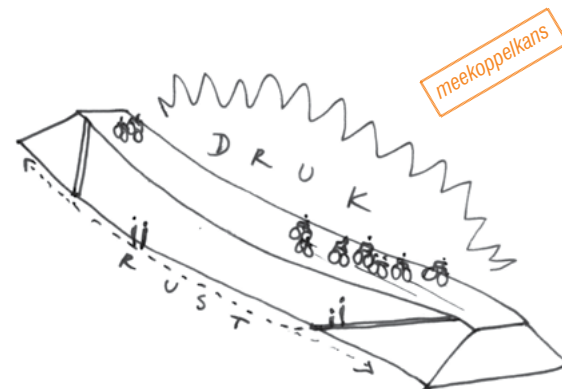
Uit het belevingswaarde onderzoek volgt dat rond Zwolle en de dorpen Olst en Wijhe er een grote behoefte bestaat aan meer uitloopmogelijkheden over de dijk en richting de IJssel. De dijkversterking vormt een directe aanleiding om samen met andere partijen (gemeenten, provincie en particulieren) te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om het wandelroutenetwerk rondom de dijk te versterken.

Ontwerpprincipe

Zoekrichtingen

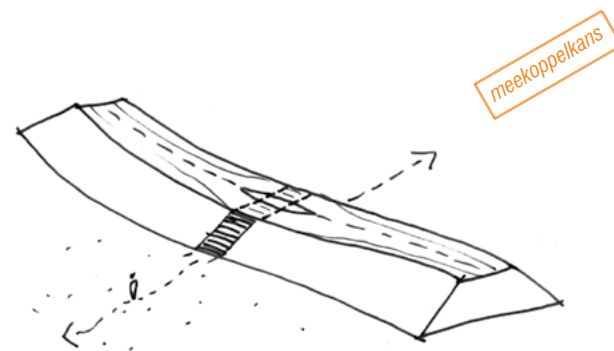

Bij Spoolde, Oldeneel en Den Nul dient onderzocht te worden of de dijkkruin toegankelijk gemaakt kan worden voor voetgangers. Een alternatief voor een wandelroute over de kruin is een struinpad langs de buitenteen of door te uiterwaarden.

ontwikkelen van alternatieve routes parallel aan drukke dijktrajecten

Op drukke dagen is de kruin van de Schellerdijk recreatief overbelast. Door onderlangs de dijk (langs de Schellerwade of de nevengeul) een doorgaand voetpad te ontwikkelen wordt wandelaars op drukke dagen een alternatieve route geboden.

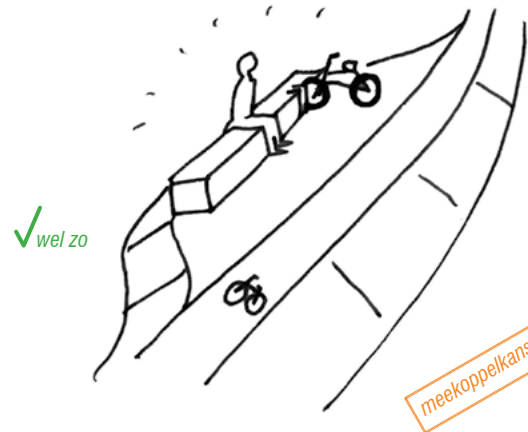
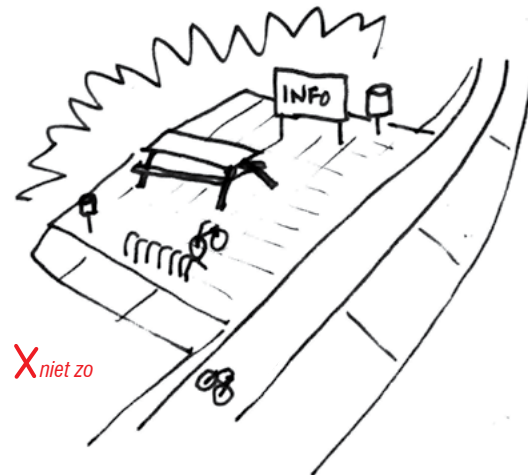
ontwikkelen wandelroutes haaks op dijk door ontwikkelen veilige oversteekplaatsen

Op diverse plaatsen (Schellerberg, Olst, Wijhe, De Haere) bestaat de wens om haaks op de dijk wandelroutes te ontwikkelen die het binnendijkse gebied verbinden met de rivier. Door de aanleg van nieuwe dijkopgangen (trappen) en de veiligheid en aantrekkelijkheid van bestaande oversteekplaatsen over de N337 te verbeteren, ontstaan er 'poorten' naar de uiterwaarden.

4.3 Ontwikkelen recreatieve voorzieningen

De betekenis van het recreatieve routenetwerk kan versterkt worden door het ontwikkelen van extra recreatieve voorzieningen op en langs de dijk, met name nabij de dorpen en het uitloopgebied van Zwolle. Gedacht kan worden aan rustplekken, speelplekken, horeca etc.

Ontwikkelen recreatieve voorzieningen op de kruin zoals rustplekken en/of informatiepunten.

Aandachtspunten zijn:

- Behoud van de continuïteit van de dijk; voorkomen van vreemde 'pukkels' aan de dijk
- Ingetogen landelijke karakter: voorkomen van verrommeling, behoud groene uitstraling
- Koppelen aan logische plekken: op- en afritten, paden richting de uiterwaarden, mooie uitzichten, cultuurhistorische lokatie, etc.

Nabij Olst, Wijhe en Zwolle kan de betekenis van het uitloopgebied worden versterkt door op de berm van de dijk nieuwe recreatieve functies te ontwikkelen zoals een pluktuin, voedselbos, speel-dijk, theetuin, etc.

Het gaat om extensieve functies die passen bij het landelijke en groene karakter van de dijk.

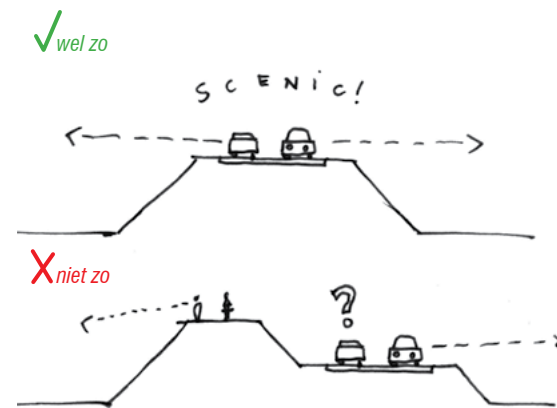

4.4 N337: de dijk als scenic-autoroute

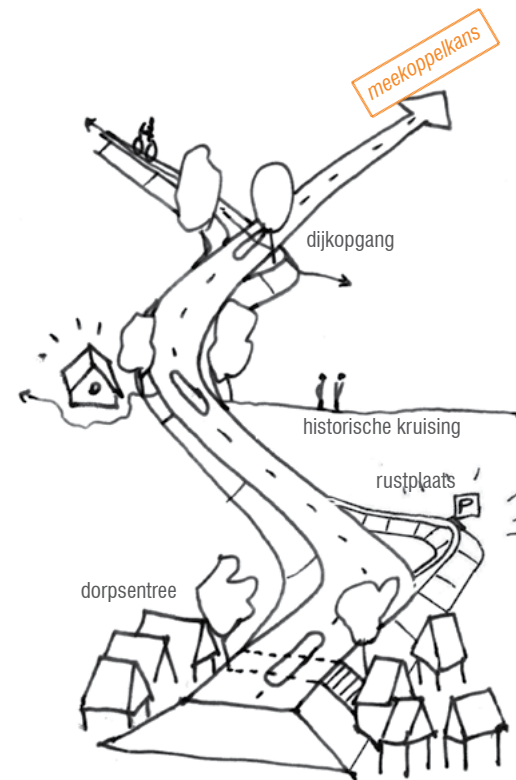
Tussen Deventer en Den Nul en tussen de Duursche Waarden en Paddepol verloopt de N337 over de kruin van de dijk. De automobilist heeft daarvoor tientallen kilometers lang een uniek panorama over het IJssellandschap.
Uitgangspunt voor de dijkversterking is het behoud en versterken van de N337 als scenic-autoroute.

Ontwerprincipe

Zoekrichtingen

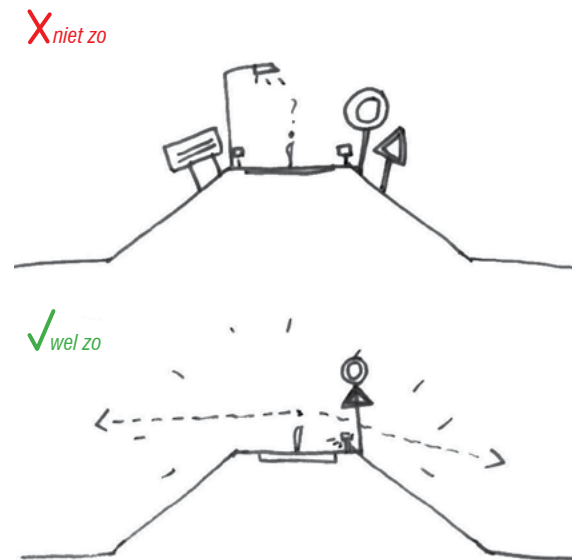

Situering N337 op de kruin van de dijk, waardoor de automobilist uitzicht heeft naar weerszijden. Een alternatief is om de N337 te situeren op de binnenberm. Ruimtelijk nadeel daarvan is dat het panorama over de IJssel verdwijnt. Ook moet de weg ter hoogte van de dorpen terug worden geleid naar de kruin, dit leidt tot discontinuïteit in het wegbeeld en dijkprofiel. Voordeel van dit alternatief is dat op de kruin van de dijk een fietspad kan worden ontwikkeld, dit bevindt zich echter op korte afstand van de drukke N337 en is daardoor niet heel attractief.

Ontwikkelen van markante landschappelijke punten langs de route die tevens bijdrage aan een duurzame veilige weginrichting:

- dijkopgangen N337 markant & zorgvuldig vormgeven, tevens oversteekmogelijkheid langzaam verkeer;
- kruispunten met historische lijnen (mottepad, toegang De Haere, oude Veerweg Wijhe) & tevens oversteekmogelijkheid;
- passende dorpentrees als vanzelfsprekende snelheidsremmende maatregel (benutten historische slingers);
- rustplaatsen op historisch dijkslingers.

Ingetogen kruininrichting. Terughoudend en vanzelfsprekend gebruik en van bebording, verlichting, meubilair en materiaal met het oog op een ongestoorde landschapsbeleving.

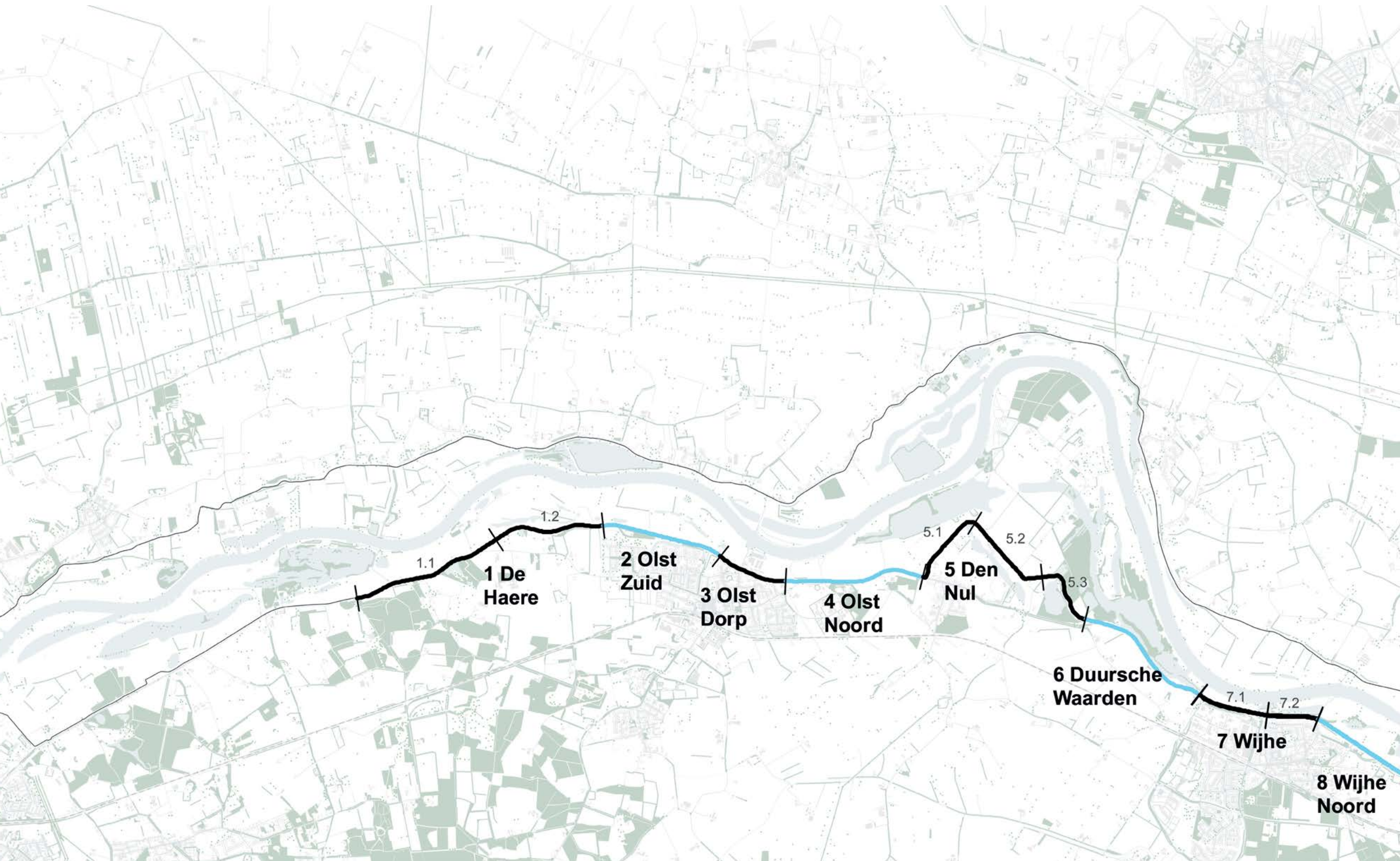

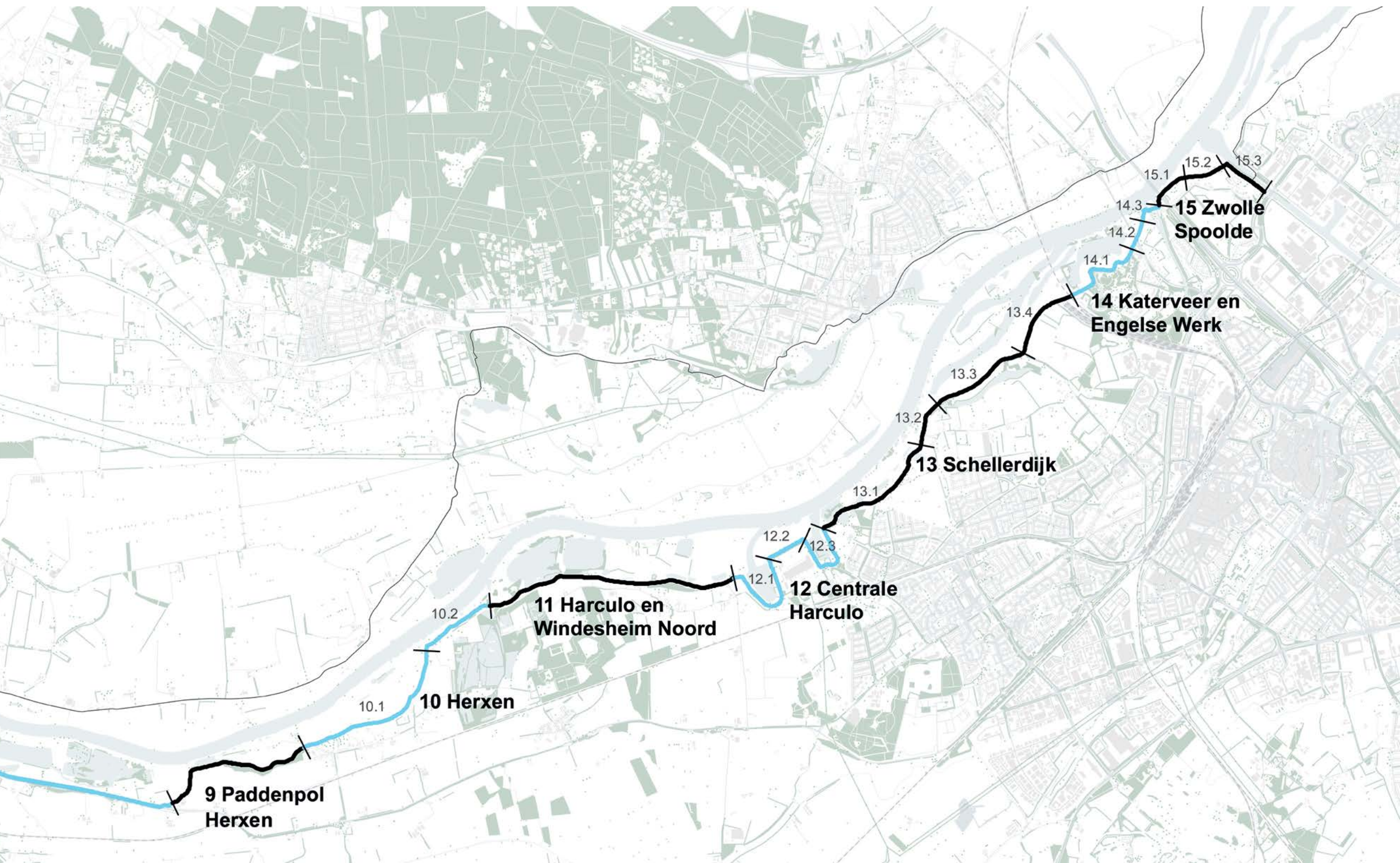
6

**Uitwerking
deeltrajecten**

Het RKK bevat een uitwerking van de 15 deeltrajecten. Per deeltraject wordt een handreiking gedaan voor de inpassing van de dijkverbetering door ontwerpprincipes (inpassing en (mogelijke) meekoppelkansen) per locatie specifiek weer te geven op de kaart. Daarmee wordt duidelijk gemaakt wat per deeltraject de mogelijke kwaliteitsopgaven zijn en hoe daaraan invulling kan worden gegeven.

Deze uitwerkingen vormen belangrijke input voor de ruimtelijke inpassing van de kansrijke alternatieven in zeef 2.

TRAJECT 1: DE HAERE

ONTWERPPRINCIPES

1. Continue dijk

- 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
- 1.2 kenmerkend slingerend tracé
- 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk

2. Gevarieerd dijklandschap

- 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
- 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
- 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
- 2.4 oeverwalsdijk: vloeiende aansluiting op het landschap
- 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
- 2.6 parkdijk: versterken parkzone
- 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
- 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm

3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed

- 3.1 wielen en kolken
- 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
- 3.3 Afgedankte dijken
- 3.4 Verhoefslaging
- 3.5 Ijssellinie
- 3.6 Rivierlandgoederen
- 3.7 Katerveer

4. Versterken uitlooptmogelijkheden en behoud luwte

- 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
- 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
- 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
- 4.4 N337: dijk als scenic route

TRAJECT 2: OLST-ZUID

ONTWERPPRINCIPES

1. Continue dijk

- 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
- 1.2 kenmerkend slingerend tracé
- 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk

2. Gevarieerd dijklandschap

- 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
- 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
- 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
- 2.4 oeverwaddijk: vloeiende aansluiting op het landschap
- 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
- 2.6 parkdijk: versterken parkzone
- 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
- 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm

3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed

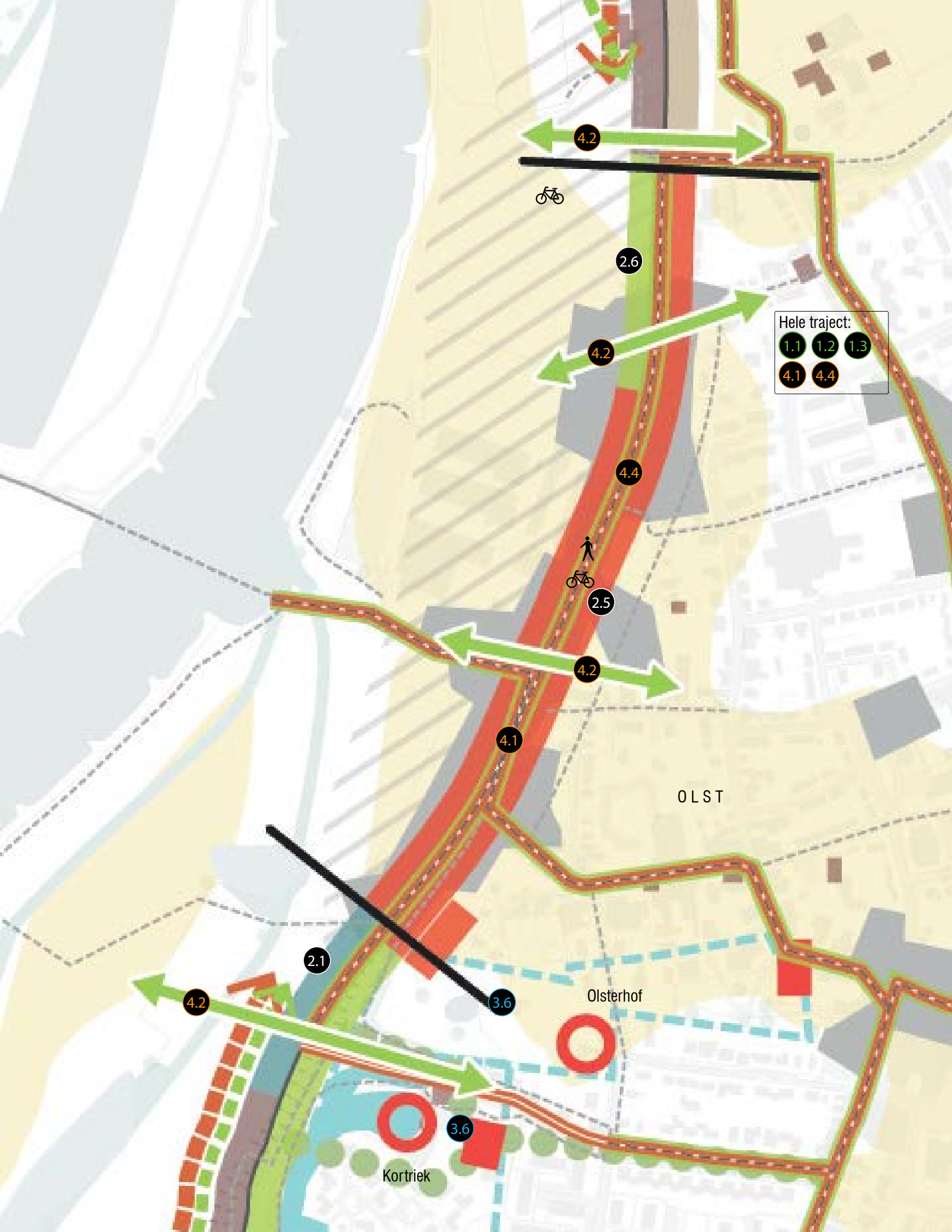
- 3.1 wielen en kolken
- 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
- 3.3 Afgedankte dijken
- 3.4 Verhoefslaging
- 3.5 Ijssellinie
- 3.6 Rivierlandgoederen
- 3.7 Katerveer

4. Versterken uitlooptmogelijkheden en behoud luwte

- 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
- 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
- 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
- 4.4 N337: dijk als scenic route

TRAJECT 3: OLST DORP

ONTWERPPRINCIPES

1. Continue dijk

- 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
- 1.2 kenmerkend slingerend tracé
- 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk

2. Gevarieerd dijklandschap

- 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
- 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
- 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
- 2.4 oeverwaldijk: vloeiende aansluiting op het landschap
- 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
- 2.6 parkdijk: versterken parkzone
- 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
- 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm

3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed

- 3.1 wielen en kolken
- 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
- 3.3 Afgedankte dijken
- 3.4 Verhoefslaging
- 3.5 Ijssellinie
- 3.6 Rivierlandgoederen
- 3.7 Katerveer

4. Versterken uitlooptmogelijkheden en behoud luwte

- 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
- 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
- 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
- 4.4 N337: dijk als scenic route

TRAJECT 4: OLST-NOORD

ONTWERPPRINCIPES

1. Continue dijk

- 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
- 1.2 kenmerkend slingerend tracé
- 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk

2. Gevarieerd dijklandschap

- 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
- 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
- 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
- 2.4 oeverwaddijk: vloeiende aansluiting op het landschap
- 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
- 2.6 parkdijk: versterken parkzone
- 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
- 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm

3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed

- 3.1 wielen en kolken
- 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
- 3.3 Afgedankte dijken
- 3.4 Verhoefslaging
- 3.5 Ijssellinie
- 3.6 Rivierlandgoederen
- 3.7 Katerveer

4. Versterken uitlooptmogelijkheden en behoud luwte

- 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
- 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
- 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
- 4.4 N337: dijk als scenic route

TRAJECT 5: DEN NUL

ONTWERPPRINCIPES

1. Continue dijk

- 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
- 1.2 kenmerkend slingerend tracé
- 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk

2. Gevarieerd dijklandschap

- 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
- 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
- 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
- 2.4 oeverwaddijk: vloeiende aansluiting op het landschap
- 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
- 2.6 parkdijk: versterken parkzone
- 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
- 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm

3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed

- 3.1 wielen en kolken
- 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
- 3.3 Afgedankte dijken
- 3.4 Verhoefslaging
- 3.5 Ijssellinie
- 3.6 Rivierlandgoederen
- 3.7 Katerveer

4. Versterken uitlooptmogelijkheden en behoud luwte

- 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
- 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
- 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
- 4.4 N337: dijk als scenic route

TRAJECT 6: DUURSCHE WAARDEN

ONTWERPPRINCIPES

1. Continue dijk

- 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
- 1.2 kenmerkend slingerend tracé
- 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk

2. Gevarieerd dijklandschap

- 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
- 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
- 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
- 2.4 oeverwalsdijk: vloeiende aansluiting op het landschap
- 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
- 2.6 parkdijk: versterken parkzone
- 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
- 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm

3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed

- 3.1 wielen en kolken
- 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
- 3.3 Afgedankte dijken
- 3.4 Verhoefslaging
- 3.5 Ijssellinie
- 3.6 Rivierlandgoederen
- 3.7 Katerveer

4. Versterken uitlooptmogelijkheden en behoud luwte

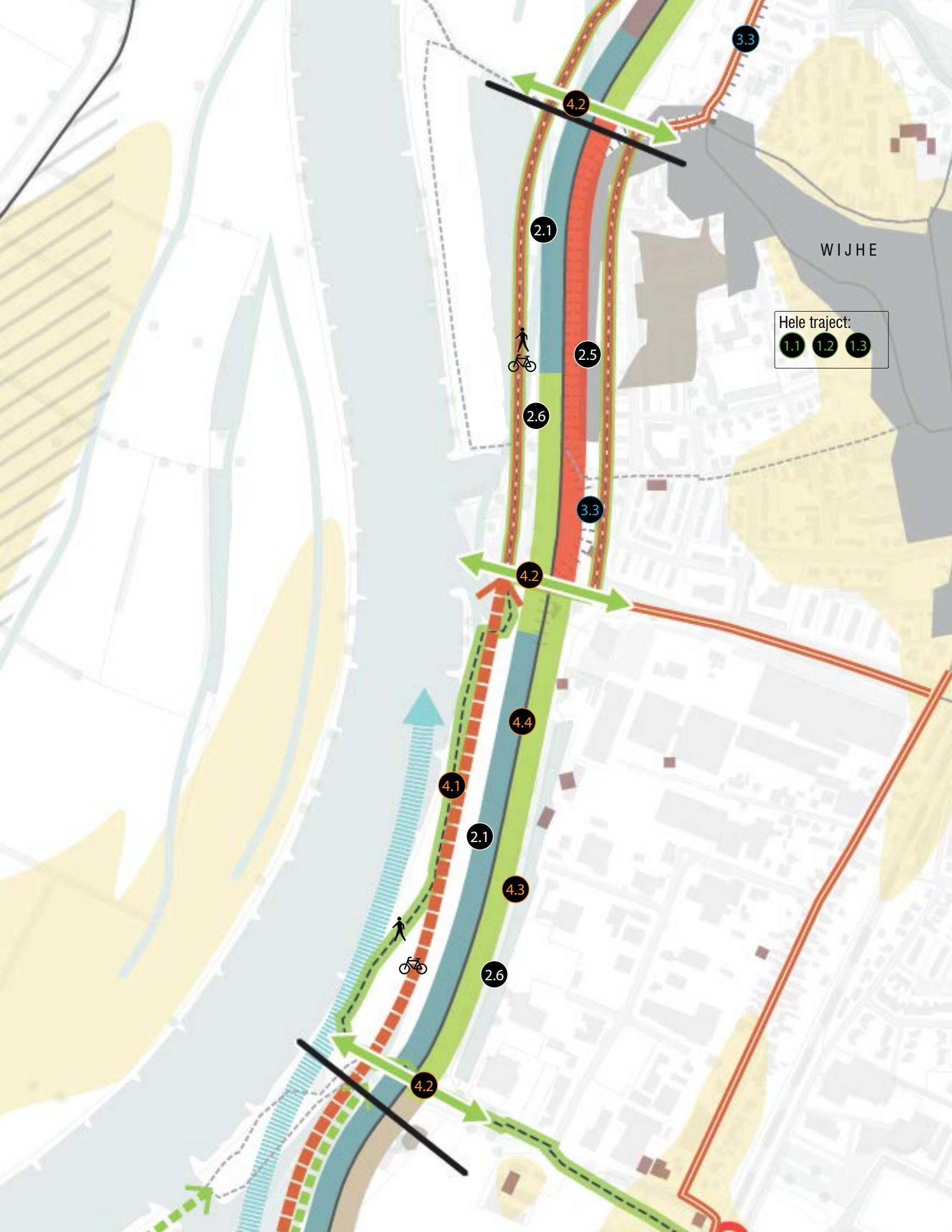
- 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
- 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
- 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
- 4.4 N337: dijk als scenic route

Hele traject:

TRAJECT 7: WIJHE DORP

ONTWERPPRINCIPES

1. Continue dijk

- 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
- 1.2 kenmerkend slingerend tracé
- 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk

2. Gevarieerd dijklandschap

- 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
- 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
- 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
- 2.4 oeverwaddijk: vloeiende aansluiting op het landschap
- 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
- 2.6 parkdijk: versterken parkzone
- 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
- 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm

3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed

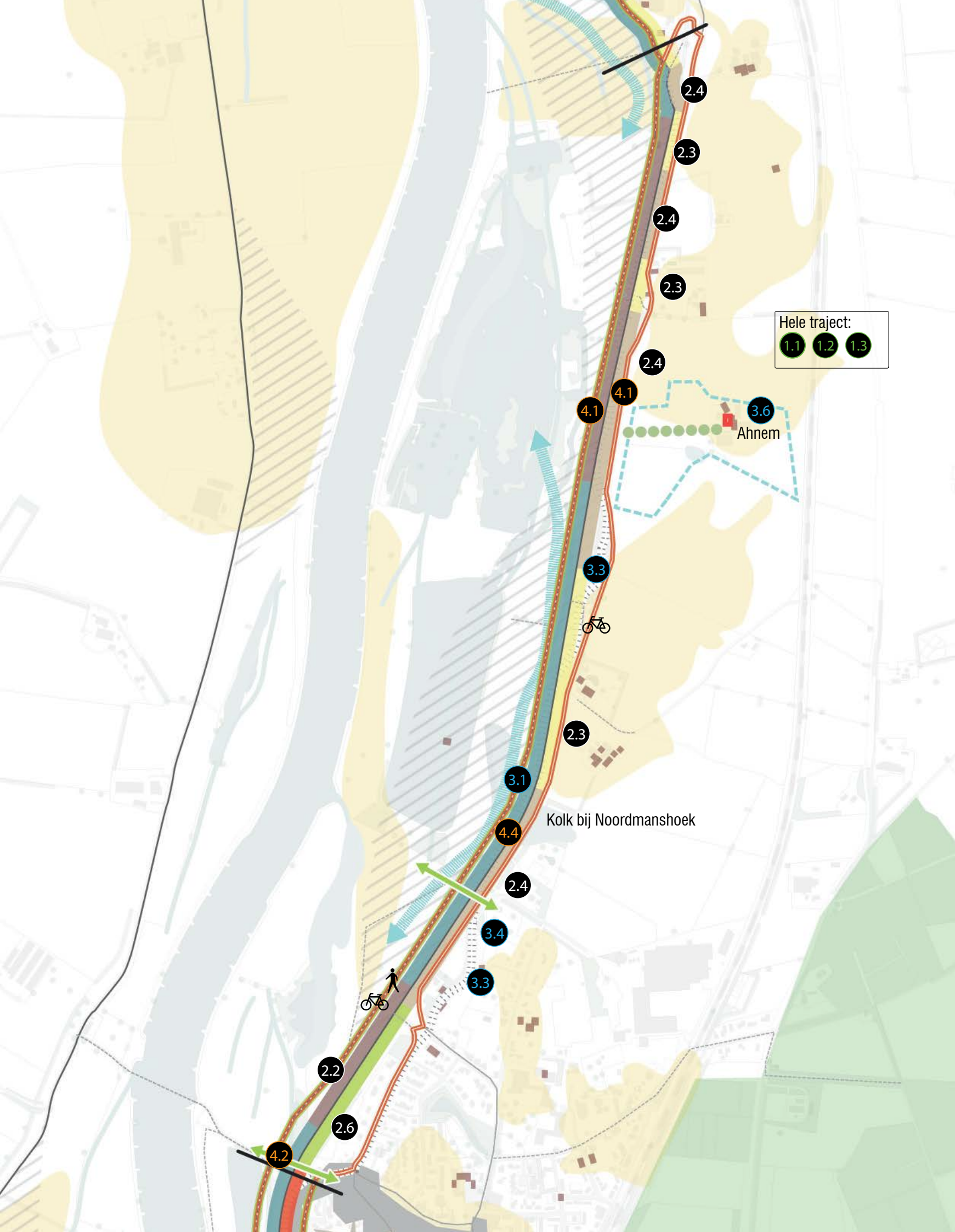
- 3.1 wielen en kolken
- 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
- 3.3 Afgedankte dijken
- 3.4 Verhoefslaging
- 3.5 Ijssellinie
- 3.6 Rivierlandgoederen
- 3.7 Katerveer

4. Versterken uitloopmogelijkheden en behoud luwte

- 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
- 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
- 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
- 4.4 N337: dijk als scenic route

TRAJECT 8: WIJHE-NOORD

ONTWERPPRINCIPES

1. Continue dijk

- 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
- 1.2 kenmerkend slingerend tracé
- 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk

2. Gevarieerd dijklandschap

- 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
- 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
- 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
- 2.4 oeverwalsdijk: vloeiende aansluiting op het landschap
- 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
- 2.6 parkdijk: versterken parkzone
- 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
- 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm

3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed

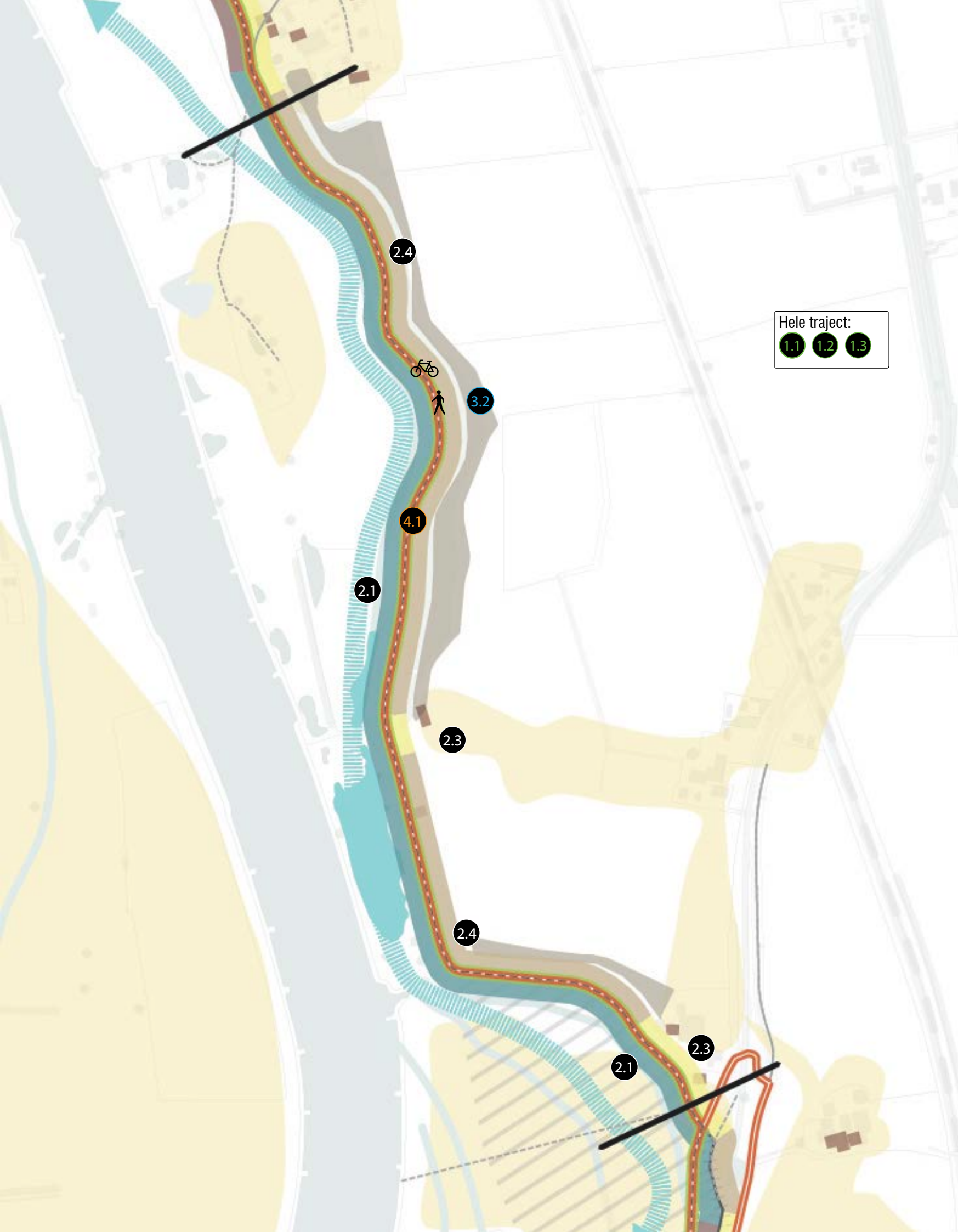
- 3.1 wielen en kolken
- 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
- 3.3 Afgedankte dijken
- 3.4 Verhoefslaging
- 3.5 Ijssellinie
- 3.6 Rivierlandgoederen
- 3.7 Katerveer

4. Versterken uitlooptmogelijkheden en behoud luwte

- 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
- 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
- 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
- 4.4 N337: dijk als scenic route

TRAJECT 9: PADDENPOL-HERXEN

ONTWERPPRINCIPES

1. Continue dijk

- 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
- 1.2 kenmerkend slingerend tracé
- 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk

2. Gevarieerd dijklandschap

- 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
- 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
- 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
- 2.4 oeverwalsdijk: vloeiende aansluiting op het landschap
- 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
- 2.6 parkdijk: versterken parkzone
- 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
- 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm

3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed

- 3.1 wielen en kolken
- 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
- 3.3 Afgedankte dijken
- 3.4 Verhoefslaging
- 3.5 Ijssellinie
- 3.6 Rivierlandgoederen
- 3.7 Katerveer

4. Versterken uitlooptmogelijkheden en behoud luwte

- 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
- 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
- 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
- 4.4 N337: dijk als scenic route

TRAJECT 10: HERXEN

ONTWERPPRINCIPES

1. Continue dijk

- 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
- 1.2 kenmerkend slingerend tracé
- 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk

2. Gevarieerd dijklandschap

- 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
- 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
- 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
- 2.4 oeverwaddijk: vloeiende aansluiting op het landschap
- 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
- 2.6 parkdijk: versterken parkzone
- 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
- 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm

3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed

- 3.1 wielen en kolken
- 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
- 3.3 Afgedankte dijken
- 3.4 Verhoefslaging
- 3.5 Ijssellinie
- 3.6 Rivierlandgoederen
- 3.7 Katerveer

4. Versterken uitlooptmogelijkheden en behoud luwte

- 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
- 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
- 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
- 4.4 N337: dijk als scenic route

TRAJECT 11: HARCULO & WINDESHEIM-NOORD

ONTWERPPRINCIPES

1. Continue dijk

- 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
- 1.2 kenmerkend slingerend tracé
- 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk

2. Gevarieerd dijklandschap

- 2.1 schardijk: versterken natte buitenteen
- 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
- 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
- 2.4 oeverwaldijk: vloeiende aansluiting op het landschap
- 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
- 2.6 parkdijk: versterken parkzone
- 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
- 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm

3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed

- 3.1 wielen en kolken
- 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
- 3.3 Afgedankte dijken
- 3.4 Verhoefslaging
- 3.5 Ijssellinie
- 3.6 Rivierlandgoederen
- 3.7 Katerveer

4. Versterken uitlooptmogelijkheden en behoud luwte

- 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
- 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
- 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
- 4.4 N337: dijk als scenic route

TRAJECT 12: CENTRALE HARCULO

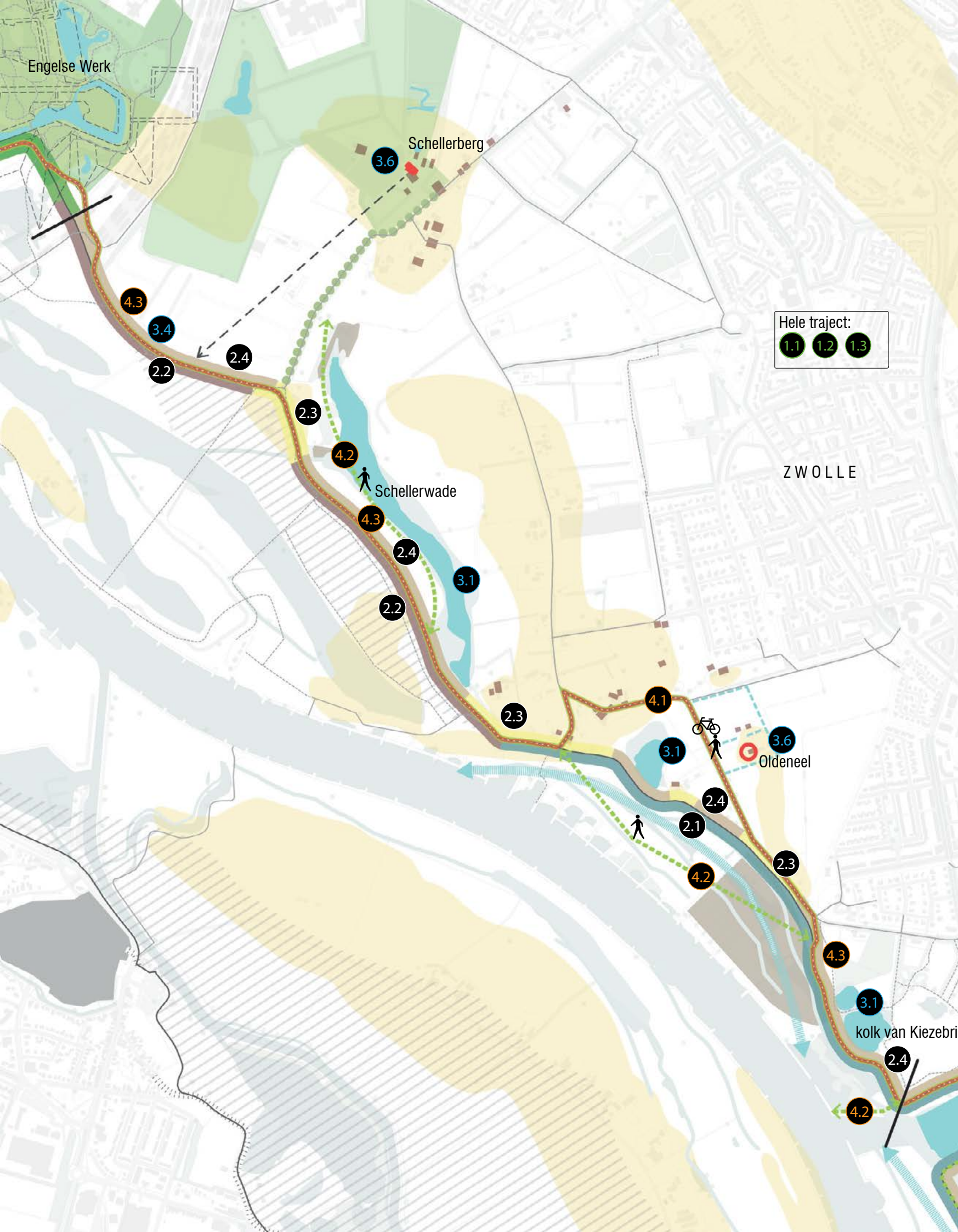

ONTWERPPRINCIPES

- 1. Continue dijk**
 - 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
 - 1.2 kenmerkend slingerend tracé
 - 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk
- 2. Gevarieerd dijklandschap**
 - 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
 - 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
 - 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
 - 2.4 oeverwalsdijk: vloeiende aansluiting op het landschap
 - 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
 - 2.6 parkdijk: versterken parkzone
 - 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
 - 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm
- 3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed**
 - 3.1 wielen en kolken
 - 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
 - 3.3 Afgedankte dijken
 - 3.4 Verhoefslaging
 - 3.5 IJssellinie
 - 3.6 Rivierlandgoederen
 - 3.7 Katerveer
- 4. Versterken uitlooptmogelijkheden en behoud luwte**
 - 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
 - 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
 - 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
 - 4.4 N337: dijk als scenic route

TRAJECT 13: SCHELLERDIJK

ONTWERPPRINCIPES

1. Continue dijk

- 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
- 1.2 kenmerkend slingerend tracé
- 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk

2. Gevarieerd dijklandschap

- 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
- 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
- 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
- 2.4 oeverwijdijk: vloeiende aansluiting op het landschap
- 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
- 2.6 parkdijk: versterken parkzone
- 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
- 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm

3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed

- 3.1 wielen en kolken
- 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
- 3.3 Afgedankte dijken
- 3.4 Verhoefslaging
- 3.5 Ijssellinie
- 3.6 Rivierlandgoederen
- 3.7 Katerveer

4. Versterken uitloopmogelijkheden en behoud luwte

- 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
- 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
- 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
- 4.4 N337: dijk als scenic route

TRAJECT 14: ENGELSE WERK

ONTWERPPRINCIPES

1. Continue dijk

- 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
- 1.2 kenmerkend slingerend tracé
- 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk

2. Gevarieerd dijklandschap

- 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
- 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
- 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
- 2.4 oeverwaldijk: vloeiende aansluiting op het landschap
- 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
- 2.6 parkdijk: versterken parkzone
- 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
- 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm

3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed

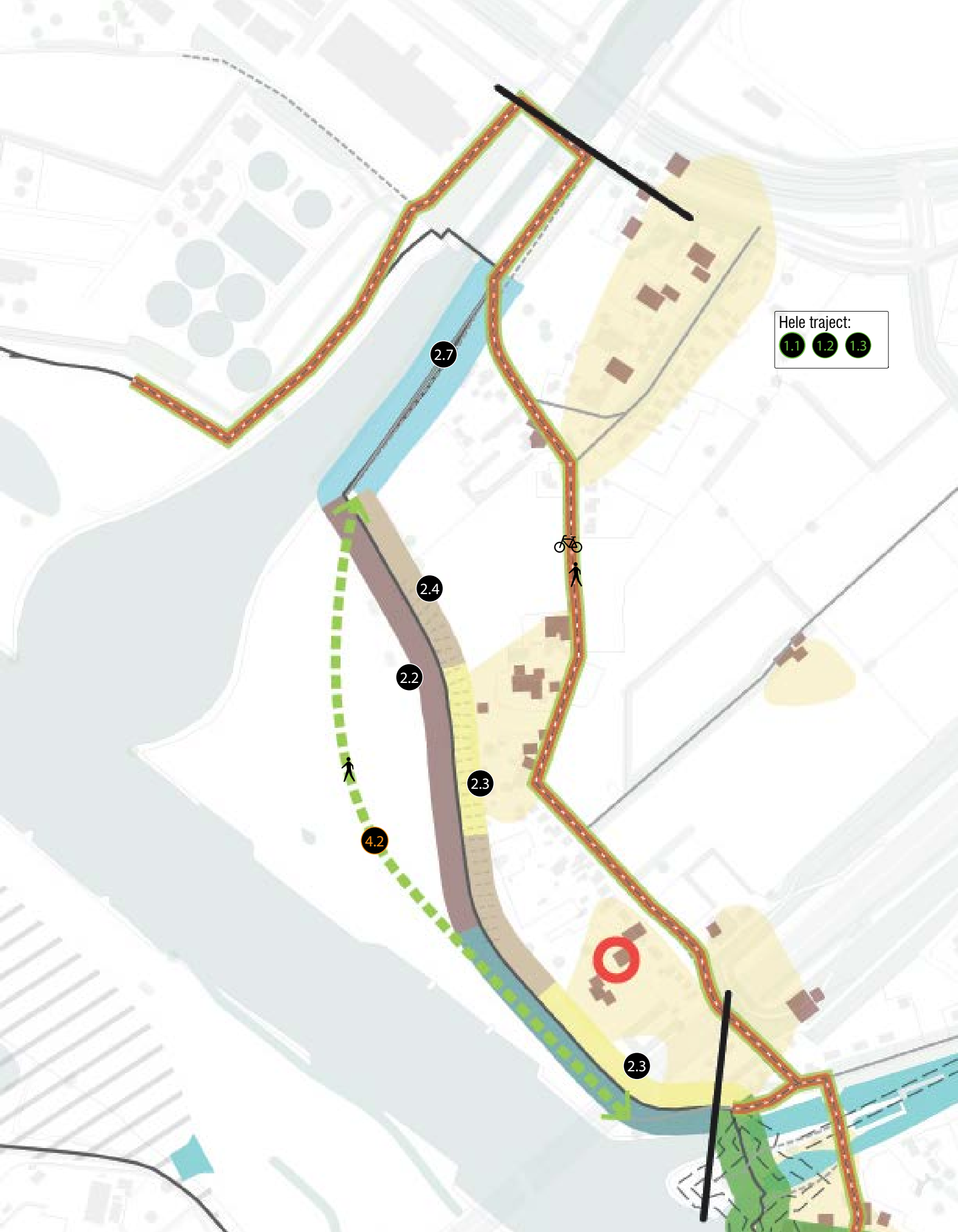
- 3.1 wielen en kolken
- 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
- 3.3 Afgedankte dijken
- 3.4 Verhoefslaging
- 3.5 Ijssellinie
- 3.6 Rivierlandgoederen
- 3.7 Katerveer

4. Versterken uitlooptmogelijkheden en behoud luwte

- 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
- 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
- 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
- 4.4 N337: dijk als scenic route

TRAJECT 15:
ZWOLLE - SPOOLDE

Hele traject:
 1.1 1.2 1.3

ONTWERPPRINCIPES

- 1. Continue dijk**
 - 1.1 compact, eenduidig en herkenbaar dwarsprofiel
 - 1.2 kenmerkend slingerend tracé
 - 1.3 afritten ondergeschikt aan dijk
- 2. Gevarieerd dijklandschap**
 - 2.1 schaaldijk: versterken natte buitenteen
 - 2.2 landdijk: behoud agrarisch karakter
 - 2.3 rivierduin: versterken historisch ensemble
 - 2.4 oeverwaddijk: vloeiende aansluiting op het landschap
 - 2.5 dorpsdijk: versterken dorpslint
 - 2.6 parkdijk: versterken parkzone
 - 2.7 kanaaldijk: versterken onderscheid met rivierdijk
 - 2.8 bolwerkdijk: versterken herkenbaarheid schansvorm
- 3. Zorgvuldige omgang (water)erfgoed**
 - 3.1 wielen en kolken
 - 3.2 kleiwinputten / dijkdellen
 - 3.3 Afgedankte dijken
 - 3.4 Verhoefslaging
 - 3.5 Ijssellinie
 - 3.6 Rivierlandgoederen
 - 3.7 Katerveer
- 4. Versterken uitlooptmogelijkheden en behoud luwte**
 - 4.1 aantrekkelijke doorgaande fietsroute Zwolle-Deventer
 - 4.2 versterken wandelnetwerk rond Zwolle en de dorpen
 - 4.3 ontwikkelen recreatieve voorzieningen
 - 4.4 N337: dijk als scenic route

7

Lijst van

dijkbegrippen

Aardhaling:

Recht om voor het onderhoud of herstel van de dijk specie te winnen op een nabijgelegen stuk land.

Acces:

Hoger gelegen delen in een waterlinie, zoals een oeverwal van een rivier of kunstwerken als spoor- en autowegen, die niet konden worden geïnundeerd en die daarom extra moesten worden beschermd met forten, batterijen, kazematten en groepsschuilplaatsen.

Bandijk:

Dijk die volgens recht werd geschouwd; de dijkstoel stelde eisen ten aanzien van hoogte, samenstelling en onderhoud.

Binnendijks:

De droge landzijde van een dijk.

Buitendijks:

De rivierzijde van een dijk. Het buitendijkse gebied van een rivier wordt uiterwaarden genoemd.

Crevasse/crevassegeul:

Kolk ontstaan doordat de rivier zich met hoogwater door een zwakke plek in de oeverwal heen boorde. Hierbij ontstonden doorgaans langgerekte, vrij ondiepe plassen. Via de crevasse kon de rivier zich ontlasten naar de lager gelegen kommen. Crevassegeulen gedragen zich als minirivieren waarlangs ook kleine oeverwallen ontstonden die relatief hoog lagen ten opzichte van het omliggende komgebied.

Dijkplicht:

Verplichting van een grondbezitter om het onderhoud van een stuk dijk voor zijn rekening te nemen. Hoe meer land men bezit hoe groter het stuk dijk dat moet worden onderhouden.

Dijkkring:

Gebied dat door een primaire waterkering –een bandijk– is omsloten.

Dijkschouw:

Het van overheidswege ingestelde onderzoek naar de staat van de dijk, ook rechtspraak op de dijk.

Dijkstoel:

Een dijkstoel was een bestuurlijk lichaam dat overeenkwam met een polderbestuur of waterschapsbestuur.

Doorbraakkolk (of wiel):

Grondeloze diepte, ook: gat veroorzaakt door een dijkdoorbraak.

Doorlaag/doorlaagdijk:

Dijk die tijdens een dijkherstel dwars door een doorbraakkolk of wiel was gelegd; een oplossing die slechts mogelijk was als grote delen van het wiel ondiep waren.

Gatendijk:

Dijk aangelegd tussen natuurlijke hoogten, een stuwwal, een rivierduin of een dekzandkop.

Geriefhout:

Hout, zoals wilgen, populieren, essen of elzen, geteeld voor economisch gewin; het begrip gerief of gerijf betekent in het Middelnederlands onder meer voordeel of winst

Havezate:

Een verdedigbaar adelijk huis.

Hanzesteden:

Steden langs de IJssel aangesloten bij het Hanzeverbond.

Hoefslag:

Deel van een dijk, kade of wetering waarvan het onderhoud was toegewezen aan een hoeve.

Inlaag/inlaagdijk:

Dijk die landinwaarts was gelegd onder aandrang van de rivier of door het ontstaan van een dijkdoorbraakkolk of wiel.

Inundatiedijk:

Dijk die het water van een geïnundeerde polder keerde zodat de waterlinie in stand bleef.

Inundatie:

Lager gelegen land onder water zetten.

Krib (ook: hoofd, bol of kop):

Korte stenen, voorheen houten, dam in de riviergeul, haaks op de stroomrichting gelegd om de rivier van een schaaldijk af te leiden, om land te winnen of om de rivierbedding te fixeren, zodat zij op diepte en zo ook goed bevaarbaar zal blijven.

Komgrond:

Laag gelegen grond gelegen achter de oeverwal waar na overstroming rivierslib wordt afgezet.

Kronkelwaard:

Reliëfrijk landschap van smalle sikkelvormige ruggen en geulen ontstaan binnen een (vroegere) meander van de rivier.

Landgoederen:

Een groot stuk grond van meerdere hectares met landerijen, bossen en tuinen. Op een landgoed kunnen zich gebouwen bevinden zoals een buitenplaats, landhuis, grote boerderij of kerk.

Landsdijk:

Dijk met voorland

Liniedijk:

Wal dienend als verdediging, doorgaans in combinatie met andere verdedigingswerken, zoals bastions en een gracht, vaak ook fungerend als inundatiedijk (zie inundatiedijk).

Marken:

Middeleeuws collectief van grotere boeren die gezamenlijk het beheer en gebruik van hun gemeenschappelijke gronden reguleerden.

Meander:

Natuurlijke bocht in een rivier

Oeverwal:

Natuurlijke hoogte langs een rivier, die ontstaat doordat tijdens het buiten haar oevers treden van de stroom het grofste materiaal het dichtst bij de rivier wordt afgezet

Oudhoevig land:

Oud boerenland dat is buitengedijkt; in de bodem kunnen zich relictten van verdrongen dorpen/dorpsdelen bevinden (resten van voormalige huizen, kerken, kerkhoven, waterlossing en wegen).

Overlaat:

Verlaagd dijkgedeelte dat door een kade op gelijke hoogte met de aangrenzende dijkvakken is gebracht. In tijd van nood kan de dijk snel worden verlaagd door die kade af te graven. De rivier kan zich dan zijdelings ontlasten zodat hij minder druk uitoefent op dijken die grotere belangen beschermen.

Overslaggrond:

Grond - zand en grind - die het water tijdens dijkbreuken had opgehaald uit een wiel en die in de vorm van een waaier was uitgestrooid over het achter de doorbraak liggende boerenland

Piping:

Waterstroming onder de dijk door als gevolg van kwel. Hierdoor ontstaan tunnels (pipes) waardoor een dijk instabiel kan worden.

Rabatten:

Aarden ruggen, aangelegd om moerassen te cultiveren en geflankeerd door greppels voor drainage. Rabatten werden vaak beplant met geriefhout, vooral wilgen, ook bruikbaar voor dijkversterking.

Rijn-IJssellinie:

een militaire verdedigingslinie die tussen 1951 en 1954 langs de IJssel gebouwd werd om Nederland door middel van inundatie (het onder water zetten van land) te beschermen tegen een landinvasie.

Rivierduin:

zandheuvel langs de rivier, samengesteld uit materiaal dat uit een riviervlakte is opgewaaid.

Ruimte voor de Rivier:

uitvoeringsprogramma om de grote rivieren de ruimte te geven zodat ook bij hoge rivierafvoeren de afvoer gewaarborgd blijft.

Schaardijk:

Dijk die niet of amper wordt beschermd door uiterwaarden; hij staat daardoor zomer en winter bloot aan stroom en golfslag van de rivier. Doorbraken van schaaldijken resulteerden dikwijls in de bouw van inlagen.

Strang (of hank):

Waterrijk relict van een oude rivierbedding.

Tichelgaten (of kleiputten):

Uitgraving in het landchap ten behoeve van het winnen van rivierklei.

Uitgedijkt land (of dijkput, dijkdel):

Moerasland ontstaan door afgraving van grond voor bouw, versterking en herstel van de dijk. Het kan binnendijks en buitendijks liggen en werd gecultiveerd door aanleg van rabatten (zie rabatten) en beplant met wilgen.

Uitlaag/uitlaagdijk:

Dijk die tijdens een dijkherstel aan de buitenof rivierzijde van een dijkdoorbraakkolk of wiel was gelegd.

Voorland:

Voorland: terrein grenzend aan de buitenzijde van de dijk, vaak bestaand uit strangen, oudhoevigland, dijkdellen en een bermsloot.

Wetering:

Stelsel van gegraven watergangen parallel aan de rivier.